

CIWANÊN AZAD

Her Tişt Ji Bo Azadî!

Kowara Ciwanan a Mehane

Hejmar:4

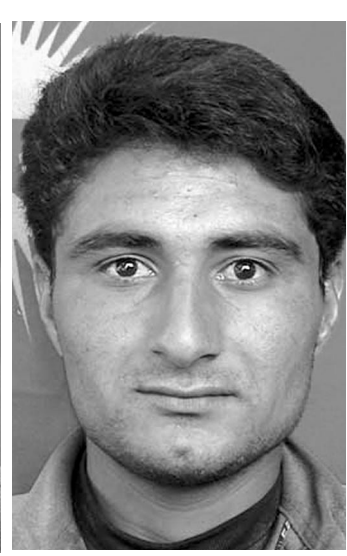
Îlon 2006

“ve cellat
uyandı yatağından bir gece
tanrım dedi
bu ne zor bilmece
öldürdükçe çoğalıyor adamlar
ben tükenmekteyim öldürdükçe”

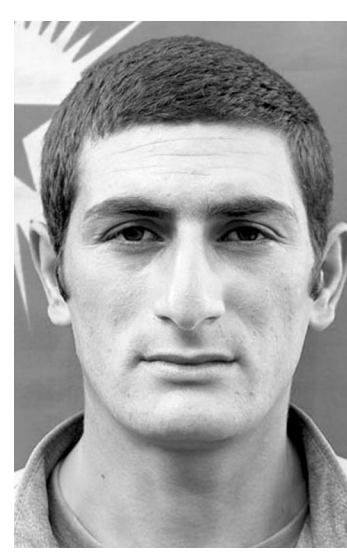
Tarih bakışlı Sarı İbo'nun anısına saygıyla...

M. Ali Ünvercan-Arges

Baz Tolhildan-Enter Baki

Mordem Botan-Sedat Ayhan

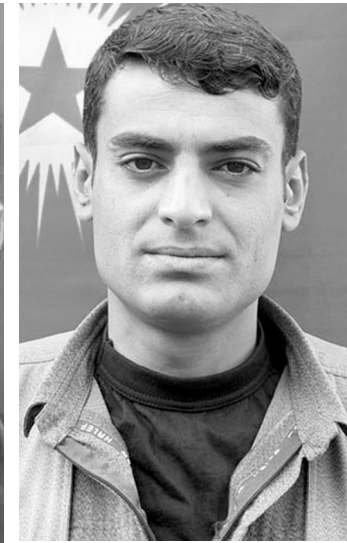
Yılmaz Köşker-Roni Maraş

Sıraç Aydoğan-Rubar Kerboran

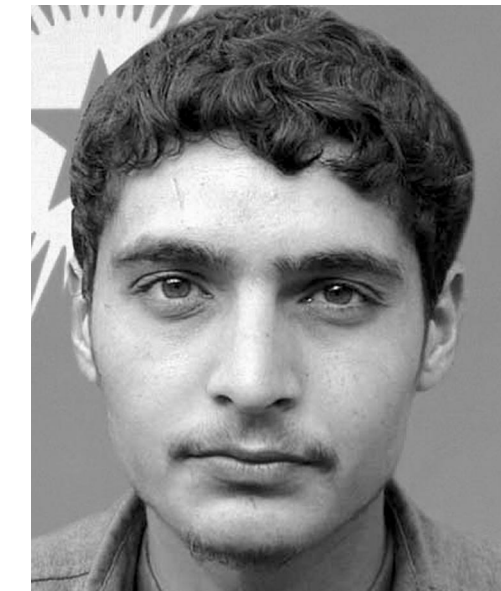
Seyitxan Avag-Ruhət Eruh

Muhammed Hüseyin-Xemgin

Şervan Murat-Şervan Nergis

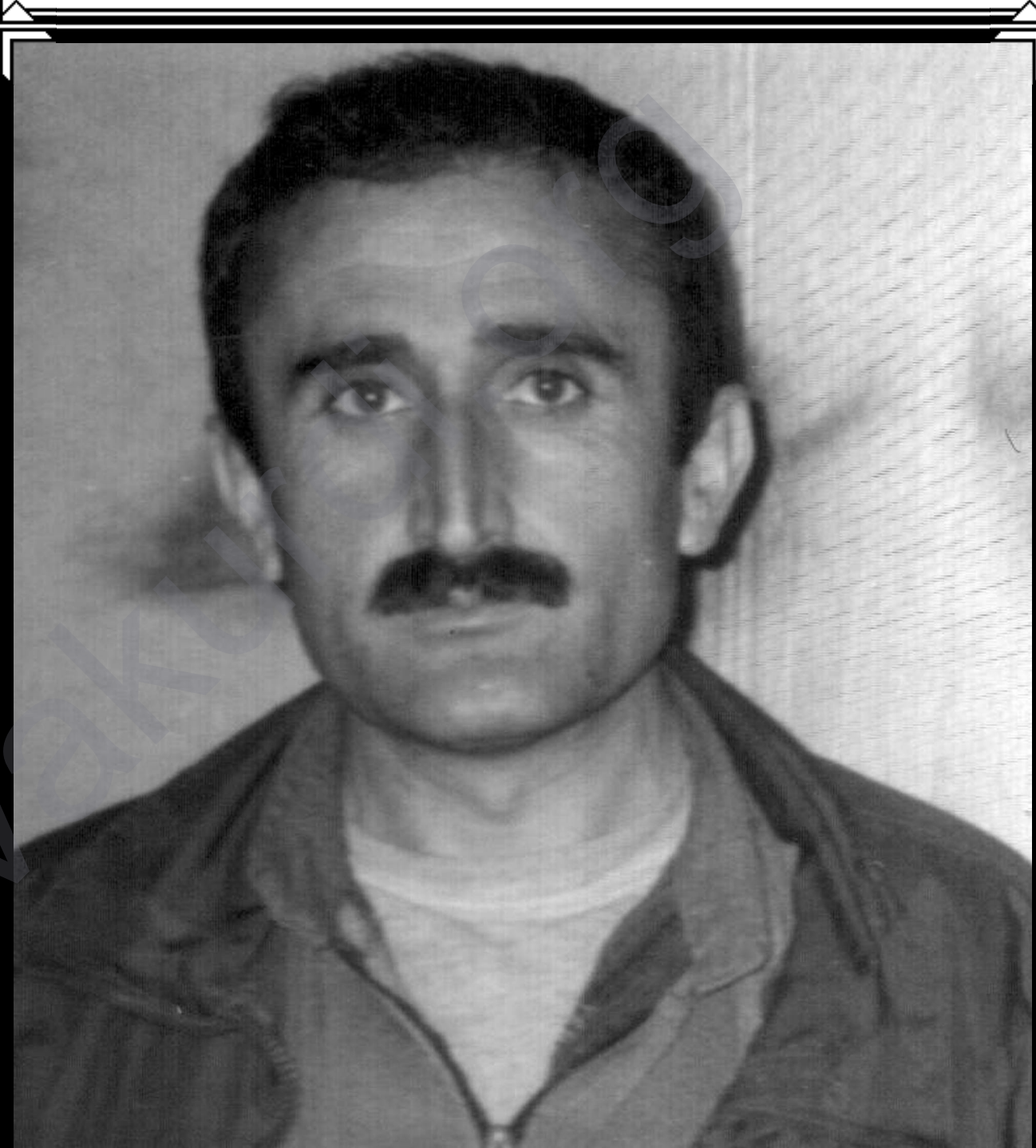
Selahattin Çetin-Serhildan

Fatma Baysal-Jinda

Ayfer Serçe-Şilan Aras

Mehmet Ali Algünerhan

(Dilxwaz BİNGÖL)

İçindekiler

Partileşelim Zaferi Kazanalım	2
Duran KALKAN	
Fermandarê Ku Li Ser Dilan Hatiye Neqışandin!	12
Rojgirav AMED	
Nameyek li ser baskê teyrê baz	15
Zagros VİYAN	
Que nous veulent-ils?	19
Berfin DİLAV	
Hareketin radikalizmi biraz anti erkek olacak	32
Abdullah ÖCALAN	
Wikipedia	36
Erdal RONAHI	
Ayrılık gidenlerin adıdır	43
Seyit EVRAN	
Özlemin sorumluluğu	45
Şahin MALAZGİRT	
Bir umut limanıdır Botan	48
Çiçek DİDERİ	
Bir dosta açık mektup	52
Sidar ÖZGÜR	
Auf nach Botan ins freie Kurdistan ...	55
Sertan KAYA	
Bilgelik oyunu Go	56
Okuyucudan.....	58
Mizah	62
Bulmaca.....	64

Editörden

Merhaba gençler ve genç kalanlar!

İsterdik ki barış anlamı olan bu ayda barıştan bahsedelim, ama ne acıdır ki savaşı görüyor, savaşa yaşıyoruz. Hiçbir değer ifade etmiyorcasına öldürülüyor nice yaşamlar. Çocukların hayallerini süsleyen eski masalların yerini çığlıklar aldı artık. Yüzlerce gencin umudu bir hiç uğruna tüketiliyor fizikleriyle beraber arenalarında? Peki ama neden?

Şiddeti, hükmetmeyi kendisine bir yaşam felsefesi haline getiren TC yine tam teçhizat "mehmetçik"lerini gerilla avına çıkartmış. Bakalım artık gidecekleri varsa görecekları bir şeyler de olacaktır elbet.

Halkın onurlu mücadelesine sergilenen tek yaklaşım, imha ve her türlü onur kırıcı yönelimdir. Bu yaklaşımlar karşısında direnişin de kaçınılmaz olduğunu herkes bilmeli, bedelini ödemeye hazır olmalıdır.

Özgürlük hareketi meşru savunma temelinde direnişe geçerek sürece yeni bir ivme kazandırmıştır. Gerek gerillaya yönelik askeri operasyonlar, gerek metropollerde halkımıza yönelik geliştirilen linç saldırıları, gerek "demokrat" AB ülkelerinin siyasal yönelimlerine karşı Kürt gençliği büyük bir duruş sergilemelidir.

Önderliğimizi siyasetten tecrit etme, devre dışı bırakma çabalarını ancak Rêber Apo'nun özgürlüğünü her alanda gündemleştirerek ve bunun eylem gücünü açığa çıkartarak ve bu uğurda kıran kırana bir mücadele tarzını esas alarak boşa çıkartabiliriz.

Önderlik gençlik, kadın bütün halkımızı bir kez daha tarihi misyon temelinde görev başına çağırdı! Söz, bilinç ve eylem bütünlüğünü yakalayalım, onurlu Kürt olarak yaşamının hakkını verelim! Zafer gençliğin dinamizmiyle olan umutlu, azimli, kararlı mücadelesiyle gerçekleştirecektir!

Amed'de buluşmak dileğiyle...
Genç kalın...

“PARTİLEŞELİM ZAFERİ KAZANALIM”

Doğrultu

Duran KALKAN

Bu yazı,
KKK Meşru Savunma
Komitesi Başkanı
Duran KALKAN'ın
9 Ağustos 2006 tarihli
HPG yapısına yönelik
partileşme üzerine yaptığı
cihaz konuşmasından
derlenmiştir.

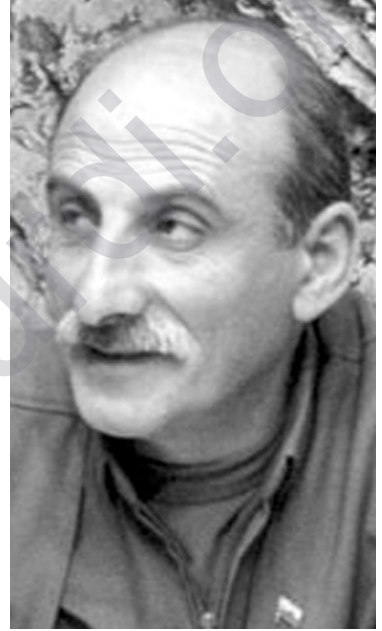
“Bu kadar imkan olmasına, cesaret ve fedakarlık gösterilmesine, halkın katılımına, yine büyük emeğe, çabaya, kahramanca direnişe rağmen eğer pratik çalışmalarında yeterli bir gelişmeyi yakalayamıyorsak ve yine örgütsel sorunlarımız ortaya çıkıyorsa bunların altında yatan temel neden **partileşme eksikliğidir**. Önderlik çizgisine, parti çizgisine zayıf ve yetersiz yaklaşımdır.”

1 Haziran Atılımı'nın üçüncü yılındayız. Dikkat edin; yeni bir atılım başlatmışız. Sayısız toplantı yapıyor, kararlar alıyor, yeni taktik hamle süreçleri kararlaştırıyor, planlıyoruz. Ama bütün bunlar az uygulanıyor, sadece karar olarak kalıyor. Pratikleştirilmesi, hayata geçirilmesi, bu temelde örgütün geliştirilmesi, demokratik konfederalizmin inşası zayıf yürüyor. Hatta bu konuda ciddi yetersiz yaklaşımlar da var. Yoğun sorunlarla yüz yüze geliyor, daha çok kendi içimizle uğraşıyoruz. Görevler üzerine yoğunlaşacakken, gericiliğe ve düşmana karşı nasıl mücadele edeceğimiz üzerine yoğunlaşip kendimizi o temelde pratikleştirerekken; çoğunlukla onlar unutuluyor, bütün dikkatler içe dönüyor, bütün enerji içte kullanılıyor; adeta kendi içimizde bir didişme, çekişme, birbirini zorlama yaşanıyor. Bu durum ister istemez **'bir şeyi elde etme'** kavgasına dönüşüyor. Bir kere yaklaşım böyle olduktan sonra niyetten kopuk olarak sonunda varolan imkanlar üzerinde kavga yürütmek

gibi bir durum ortaya çıkıyor. Birbirini beğenmeme, reddetme, anlaşamama, birleşememe, kendini görevler karşısında doğru bir duruşa ulaştırıramama, yeterince planlama yapamama, yapılsa bile planlamayı ortak bir tarzda, ortak üslupla hayata geçirmeye yönelmeme, herkesin kendi alanında birey birey, grup grup, parça parça çalışma durumu yaşanıyor.

Harcanan emekler neredeyse boşa gidiyor

Herkes **“ben haklıyım, biz haklıyız; ben doğruyum, biz doğrudur; öbürü yanlıştır”** diyor. Adeta sadece kendini doğru gören, yanındakileri hep yanlış ve yetersiz gören, onun dışında dünyayı da, düşmanı da görmeyen bir duruş var. Bu çok tehlikeli, çok yanlış ve ciddi bir sapırmadır. Aslında orta sınıf etkisinin, küçük burjuva özelliklerin anlayışta hakim hale gelmesinden

başka bir şey değildir. Bu biçimde istediğimiz kadar toplantı yapalım, istediğimiz kadar tartışalım, şikayet edelim, birbirimizi eleştirelim ya da suçlayalım; ne sorunları çözebiliriz ne de ciddi ve bütünlüklü bir pratik örgütsel hamle yapabiliriz.

Hatta şu bile ortaya çıkıyor ki; birçok alanda yapılan çalışmalar orada kalıyor, heder oluyor. Birleşip, bir yerde birikip daha etkili bir mücadeleye dönüşmüyor. Harcanan emekler bu biçimde neredeyse boşa gidiyor.

Dolayısıyla yeniden pratikleşme sürecini geliştirebilmemiz, 1 Haziran Atılımı'nı uygun taktiklerle her gün daha da ilerletebilmenin, dolayısıyla direnişte ve örgütlenmede başarılı olabilmemizin tek yolunun çalışmalarına parti çizgisini ve öncülüğünü hakim kılmak olduğu kesin. Bütün bu sorunları, hatalı anlayış ve tutumları, bireyci, bencil, çıkarıcı duruşları, örgütlenmeyen, örgüte gelmeyen, disipline olmayan, bütünleşmeyen anlayış ve tutumları aşmanın yolu, parti anlayışının hakim kılınması ve partileşmenin sağlanmasıdır. Önderlik çizgisinde kadrolaşma ve kadrolaşmaya dayalı partileşmenin geliştirilmesi şart.

PKK'nin feshine karar vermekle az daha örgüt dağılıyordu

Bu konuda baştan itibaren zayıf bir yaklaşım oldu. Ortamın etkisi, provokatif tasfiyecilik eğiliminin baskısı ve saldırısı, kafalarda yarattığı muğlaklık ve ortaya çıkardığı savrulma durumu bir yerde böyle bir etkiyi oluşturdu. Halbuki Önderliğin PKK'nin yeniden inşasını gündemleştirmesi karşısında provokatif tasfiyecilik eğilimi ödün patlarcasına korkmuştu, telaşa kapılmıştı. Örgütü tasfiye etme amacını başaramayacağını görmüştü. Şu da açıkça görülen bir durumdur ki, provokatif tasfiyecilik eğiliminin etkili olmasının nedeni, PKK'nin feshedilmesi, partinin gereksizliği, aşılması gerektiği doğrultusunda ortaya çıkan anlayış ve hatta kongreler yapıp karar alma durumuydu. PKK'nin feshine karar verilmesinin ardından neredeyse örgüt dağılıp yok olmakla yüz yüze geldi. Partisizlik madem ki dağılma, tasfiye olma etkenidir; o zaman varolma, birleşme ve gelişme etkeni de partileşmedir, partililiktir. İşte bu temelde Önderliğin tasfiyeciliğin tasfiyesi için gündeme getirdiği

PKK'nin yeniden inşasına dört elle sarılmak ve koşmak gerekiyordu.

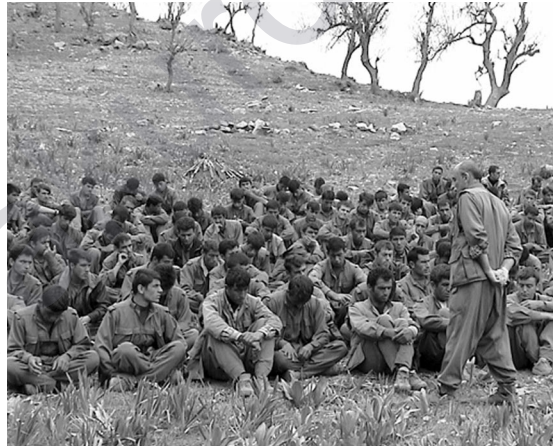
Oysa hepimiz biliyoruz ki, baştan itibaren öyle gelişmedi. *İnşa komitesi ile işe başlandı diye, sanki PKK'nin inşası 12 kişilik bir komitenin işiymiş gibi; yeniden yapılanan ve inşa olan PKK 12 kişilik bir örgütmüş gibi ele alındı.* Böylece bütün görev ve sorumluluk oraya bırakıldı. Neredeyse herkes; izleme, gözleme ve bekleme tutumu içine girdi. İnşa komitesi de güçlü bir partileşme havası geliştiremedi. Aslında provokatif tasfiyecilik eğiliminin yüzü, birçok deneyimle netçe ortaya çıkmıştı. Bir düşman ve kontra hareketi olduğu zaten görülmüştü. Böyle bir durumda varolan sorunları çözenin, zayıflıkların yenmenin tek yolunun partileşme bayrağını yükseltmek olduğu açıktır. Böyle bir çıkış, ortam ve hava yaratmak kuşkusuz çok etkili olacaktı. Fakat genel havaya biraz İnşa Komitesi de uydu.

Yeni PKK nasıl şekillenecek?

Bu konuda çok hakim, sürükleyen, herkesi görev ve sorumluluğa davet eden, parti dışı anlayış ve tutumlar üzerine parti çizgisi ile giderek onları aşmaya çalışan etkili bir mücadele geliştirilemedi. Bir yıllık faaliyet ardından geliştirilen kongrede bu durumu biraz aşmaya, yeni bir öncü örgütlenme düzeyini, kararlılığını ortaya çıkartmaya çalıştıysa da **'Bir Halkı Savunmak'** kitabında Önder Apo'nun ortaya koyduğu çizgiyi ve yeni paradigmayı özümseme, felsefi, teorik, ideolojik yaklaşımları geliştirme, bu temelde yeni bir program ve tüzük oluşturma gerçekleşti. Partinin yeni-

den kuruluşuna karar verildiyse de istek, heyecan, parti militanlığında yoğunlaşma, dolayısıyla partiyi güçlü bir biçimde yaşayıp yaşatma, parti mücadelesini çok etkili bir biçimde yürütme, parti çalışmalarını bütün çalışmaların önünde, bütün sorunların çözüm gücü olarak gören bir yaklaşıma ulaşma tam gerçekleşmedi. Bunun sonuçlarını daha sonraki süreçte yürütülen çalışmalarda gördük.

Birçok örgütsel sorun yönetimimizi adeta boğar hale geldi. Ama parti çalışmaları daha zayıf yaklaşılan bir konumda kaldı. Hatta partinin ne olup olmadığı, kadronun özellikle-

ri, kimin partili olduğu veya olmadığı hususları tartışılan, sadece işin biçimini tartışan, özü üzerinde çok yoğunlaşmayan ve özün hakim kılınması için canla başla çalışmayan bir durumu yaşadık. Biz bunu Parti Meclisi olarak Şubat 2006'da yaptığımız toplantıda derinliğine açığa çıkardık. Eleştiri özeleştirisi konusu yaptık. Örgütün, hareketin bütün duruşunu, durumunu masaya yatırdık. Sorunlarını gündeme getirdik, görevleri ortaya koyduk. Bütün bunların nasıl aşılabileceğini tartıştık. Bunların hepsi Önderlik çizgisini özümsemiş, kendini yetkinleştirmiş, görev ve sorumluluk bilincine derinliğine ulaşmış, militan bir örgütlülüğe

ulaşmış parti kadrolarının ve onun geliştirilmesine bağlı.

İster sorunları çözmekte olsun, isterse görevleri yerine getirmek olsun; hepsini başarıyla yürütmenin bir tek yolu var: O da partiyi ve partileşmeyi geliştirmek, bütün çalışmalara hakim kılmaktır. Her şeyin önüne parti çalışması koymanın ve sorunları çözüp görevleri başarmanın yolu madem ki partileşmekten geçiyor; o zaman parti çalışmalarını her çalışmadan daha önce, daha kapsamlı ele alıp daha güçlü bir biçimde ona yaklaşmak gerekiyor.

Parti karşısındaki duruşumuzu düzeltmeliyiz

O nedenle ulaştığımız sonuçları daha kapsamlı değerlendirebilmek için geniş bir meclis toplantısı yapmayı o zaman kararlaştırdık. Temmuz başında böyle bir toplantıyı da yaptık. 70 civarında arkadaş katıldı. Bütün çalışma alanlarından gelen arkadaşlar vardı. Hareketin genel temsili önemli ölçüde bu toplantıda da sağlanıyordu. Böylece şubatta başlattığımız tartışma ve değerlendirmeleri temmuz başındaki Genişletilmiş Meclis Toplantısı'nda daha kapsamlı hale getirdik. Hem sorunların çözüm yolu hem de görevleri yerine getirmenin yolu olarak parti gerçeğini çok yönlü tartıştık ve değerlendirdik. İdeolojik dönüşümü, ideolojik mücadele gerçeğini, siyasal durumu, yapılan mücadele ve çalışma düzeyimizi, esas olarak da örgütsel durum ve sorunlarımızı, kadro sorunlarımızı, yine yönetim sorunları, yönetim tarzı, duruşu, Parti Meclisi'nden başlamak üzere bütün yönetimlerimizi çok gevşek, zayıf, **'görevi başarsa da olur, başarmazsa da olur'** diye bir duruş değil de; büyük bir iddia ve irade sahibi olarak tam bütünlüklü, örgütlü,

disiplinli bir temelde üzerine aldığı görevi mutlaka başarmak temelinde pratiğe yönelen bir tutuma kavuşturulması gereğini gördük. Bu anlamda Parti Meclisi'nden başlamak üzere bütün yönetimlerimizin duruşunda düzeltme, değişim ve yenilenme yapılması gerektiği, partileşmenin buradan başlatılıp hakim kılınması gerektiği sonucuna vardık. Bu, hem meclis hem de yönetimlerimiz açısından özeleştirici durumudur.

Bu toplantıda tartışmalarımız çok net gösterdi ki Parti Meclisi'ne seçilmiş bile olsa, biz kadrolar hepimiz parti karşısında bireyci ve kendimize göre duruyoruz. Önderlik çizgisini, anlayışlarını ve ölçülerini özümseyip onun gereğine göre örgüt çalışmasına ve pratik mücadeleye katılmak yerine kendi anlayışlarımızı esas alıyoruz. Parti karşısındaki duruşumuz bireyci, liberal, keyfi ve kendine göredir. Yani partiyi inşa etmek, demokratik konfederal inşasına öncülük edecek bir örgüt yapısını yaratmak, Önderliğin 2004 15 Ağustos'unda gündemleştirdiği **"direnişi geliştirelim, demokrasiyi kuralım"** şiarını başarıyla gerçekleştirecek bir mücadelenin en önde sorumlusu olarak seçilmek değil de adeta, bir seçim olmuş, omzuna bir PKK Meclis Üyesi etiketi, apoleti takmış halde yürüyen bir konumda olduğumuzu gördük.

Şimdi PKK'li olmak, PKK'nin Yeniden İnşası'na katılmak, onun yönetimi ve meclis üyesi olmak; esas olarak yeniden inşa sürecindeki bir parti hareketinin militanı olmayı esas almak nedir, ne değildir; kişiye ne tür görev ve sorumluluk yükler; onu ne tür bir sorumluluk altına alır; ne tür yaklaşımları ondan bekler? Onun adeta bilincinde olmamak, çok sıradan bir yaklaşım; mat ve donuk bir yaklaşım işin bir yönünü oluştururken; diğeri; şikayetçi, zayıf, iddiasız,

iradesiz ve partiyi sanki çizgiyi başarmak üzere oluşmuş bir örgüt olarak değil de herhangi bir örgüt gibi ele alan bir yaklaşımın hakim olduğunu gördük. Bu yanlış bir yaklaşım, çok sıradan bir duruştur. Bırakalım PKK militanı, Önder Apo'nun yoldaşı olmayı, onun militanı olarak yer etmeyi, öyle sıradan bir parti üyeliğinin gereklerinin bile yerine getirilmesi olmayan bir duruş olduğu açık bir gerçek. Bu duruş ve yaklaşımın köklü bir şekilde özeleştirilmeden sorgulamadan geçirilerek düzeltilmesi gerektiği açık. Bu vahim bir durum aslında.

Gençlik hareketinin PKK'ileşmeden haberi bile yok

Mesela ben çok fazla taşıma görevi almasam da toplantıdan sonra farklı yerlerde çok değişik toplantı ve tartışmalara katıldım. Mesela gençliğe gittim. **'KOMALÊN CIWAN'** adıyla örgütlenen gençlik gücümüzü ziyaret ettim ve eğitimlerine katıldım. Bir yığın genç insan toplanmış, kendini en devrimci Apocu da sayıyor, gençlik hareketi yaratmak istiyor. Ama bu hareket partinin neresinde, partiyle bağı nedir, PKK karşısındaki duruşu ne, hiç haberi bile yok. Gençlik hareketinin partileşmedeki rolü ve yeri nedir, bilmiyor. Bir gençlik hareketi örgütleyip yaratmak amaç edinilmiş ama o gençlik hareketi neyin hareketidir? Neye bağlı? Felsefesini, ideolojisini nereden alıyor? Kimin gençlik hareketi oluyor, belli değil. Sadece genel bir Apoculuk kavramı edinilmiş, çok zorlanıldığına o kullanılıyor. Apoculuğun esasları nedir, çizgisi nedir, örgütsel yapısı nedir, bundan bihaber yaşıyor. Böyle bir gençlik hareketi olamaz, gelişemez. Gençlik hareketi böyle olduğu müddetçe ortada gerçek bir PKK'ileşmeden, yeniden inşadan söz edemeyiz.

PKK, güçlü bir gençlik hareketinin varolduğu, öyle bir hareket geliştirip yürüttüğü ölçüde varolabilecek; görev ve sorumluluklarının gereğini yerine getirebilecek bir parti. Gençlik böyle olursa, bu kadar partiden habersiz, dar, parti karşısında mesafeli bir yaklaşım içinde olursa, PKK'nin yeniden inşasının gelişiminden nasıl söz edebiliriz? Önderliğe bağlı, onun militanlığını yapacak bir gençlik hareketinin örgütlendirilip geliştirilmesinden nasıl söz edeceğiz? Böyle olmayacağı çok açık.

Kadro kimin kadrosu belli değil

Kadro eğitim çalışmalarına da katıldım. PKK Meclis Toplantısı'nın sonuçları üzerine bazı tartışmalar yürütmek istedim. Gördük ki bir eğitim yapıyor ama ne eğitimi belli değil. Kadro eğitimi ama bu kadro neyin kadrosu? Ordunun mu, partinin mi, KKK'nin mi, filan kurumun mu kadrosu, belli değil. Sadece kadro! Kendini öyle tanımlıyor. **'PKK'li olursan da kadrosun, olmasan da kadrosun.'** Bu kadar muğlaklaştırılmış, ölçüleri kaybettirilmiş bir durum var. Peki böyle bir eğitim nasıl sonuç verir? İsteddiği kadar teorik tartışması olsun, bilgi edinsinler; bu bilginin, bu öğrenilenin bir parti bilinci olmayacağı; böyle bir eğitimden bir kadronun ortaya çıkmayacağı; sadece bazı bilgiler edinmiş, onu da nasıl ve nerede kullanacağı belli olmayan insanların çıkacağı bir gerçek.

Gerçekten çok vahim bir durumu gözledik. PKK yönetimi eğitim yapıyor, ondan sorumlu ama neyi eğitmek istiyor, eğitimde ne yaratmak istiyor, insanları hangi ölçüye, hangi çizgiye çekmek istiyor, partiye nasıl yerleştirmek istiyor, belli değil. Öyle olmayınca da o örgüt elbette ki sonuç vermez, orada doğru bir parti duruşu oluşmaz.

Partinin kadrosu olan kadrosu olur, sempatzanı olan sempatzanı olur, taraftarı olan taraftarı olur. O eğitime gelmiş herkese zorla **“sen parti kadrosu, militanı olacaksın”** demek gerekmiyor. Gönüllü bir katılımdır. Karar meselesidir. İnsanlar istediği gibi katılabilirler, ama ister kadro olsun, ister militan, ister taraftar olsun herkes bu çizgiye bağlıdır. Bir çizginin bir yerindedir. O çizgiye göre yaşar, çalışır ve ona hizmet eder. Dolayısıyla bir bütün olur. Kadrosu, sempatzanı, taraftarı bir bütünü oluşturur. Bu bütüne de parti diyoruz.

Fakat kadro kimdir belli olmazsa, sempatzan nedir bilinmez; neyin sempatzanı olduğu tanımlanmazsa, tek bir çizgiye bağlanmazsa tabii sonunda herkes **“ben doğruyum”** diyor. En geride olan, en az katılan, en az hizmet eden bile **“en doğru benim, bütün hareket bana göre şekillenmelidir”** diyebiliyor. Bu gerçekten de çok zorlayıcı bir durum. İş bu noktaya kadar gelmiştir. O kadar belirsiz, tanımsız ve adeta partiden kaçan, parti karşısında kayıtsız, liberal kalan bir yaklaşım; başarıyla pratik yürüten bir militanı ve onun örgütünü ortaya çıkarmaz.

Yeni PKK'den bihaber yaşıyor

Başka kurumların, örgütlerin kadrosu olabilir insan. Ama KKK sistemi içindeki bütün kurum ve örgütlerin kadrolarının parti sempatzanı, en azından parti taraftarı olması gerektiği açık bir gerçeklik. Hepsinin parti çizgisine, Önderlik çizgisine bağlı; ona göre çalışan konumda olması gerektiği ortada. Demek ki; bu kadar eğitimde bile netlik olmayan bir yerden partileşme, doğru örgütlenme çıkmaz. Dolayısıyla çıkan sorunları çözemeyiz, pratik görev ve sorumluluklarımızın gereğini başarıyla yerine getiremeyiz.

Farklı toplantılar da yaptık. Birçok HPG toplantısına katıldık. Özel Kuvvet toplantılarında yer aldık. Şimdi HPG açısından da görülen şu: **“Partinin fedai ruhunu, cesaret ve fedakarlığını esas alıyoruz. O zaman yeterliyiz.”** Partileşmek bu biçimde sağlanmış, tamamlanmış biçiminde bir genel yaklaşım gördük. Yani işin sadece cesaret ve fedakarlık boyutuyla yetinen, ondan ötesini görmeyen, partilliliğin bir felsefe, bir ideoloji, yaşam çizgisi, bir tarz, bir duruş, bir eylem konumu, örgüt yapısı olduğunu görmeyen, dikkate almayan, onun mücadelesini vermeyen bir durum var. Özel Kuvvet'ten genel HPG'ye kadar böyle bir duruş var. Herkes kendi halinden çok memnun. Hatta partiyi sırtlamış olarak görüyorlar. Ama PKK'nin yeniden inşası ne oldu, ne kadar kadroları eğitildi, Önderlik çizgisi ne kadar özümsemi, gerçekten de Önderliğin öngördüğü ideolojik örgütsel çizgiye hareket ne kadar oturdu, öncülük bunu ne kadar yürütüyor, bu çizgiye yönelen tehditler ve saldırılar nelerdir; bunlara karşı mücadele vermek gerekiyor, ne kadar veriliyor, bu mücadelede benim görev ve sorumluluğum nedir, katılıyor muyum, katılmıyor muyum? Bunlardan bihaber yaşıyor.

Oysa Önderlik **“bana saldırılar var”** dedi. Her görüşmede de ifade ediyor. **“Benim bu saldırılara cevap vermem, mücadele etmem gerekiyor”** diyor. Önderliğe yöneltilen saldırı, partiye, bütün militanlara yönelen saldırıdır.

Önderliği sahiplenmek, Önderlik mücadelesini yürütmek demek; her şeyden önce bu saldırılara karşı görev ve sorumluluğun bilincine ulaşarak mücadele etmek demektir. Şimdi bunlardan habersiz yaşanarak, böyle bir mücadele görevini

görmeyerek, hiç yürütmeyerek nasıl PKK'li ve Apocu olunabilir? Kendini çok yeterli görme anlayışı var. Hiçbir ideolojik, örgütsel mücadeleye katılmadan, sınıf, cins mücadelesi hiç yürütmeden, yanında her türlü parti kuralı ihlal edilirken ses çıkarmadan, partiye yönelik her gün yıkıcı tutumlar olurken; bunları hiç dikkate almadan, görmemezlikten gelen bir tutum sahibi olarak partinin militanı olduğunu, hatta en iyi parti militanı olduğunu sanma durumları var. Bu aslında bir yönüyle çok muğlaklaşmış, çok dar, tek yanlı ele alan, partinin ideolojik örgütsel, siyasi bütünlüğünü görmeyen, bu temelde parti mücadelesine çok yönlü, bütünlüklü katılmayan bir durumu ifade ediyor.

Sömürgeciliğin yarattığı Kürt kişiliği adeta yeniden hortlatılıyor

Şimdi 'en iyi olan' bu durumda ise o zaman diğer yerleri düşünelim. Gerçekten de birçok siyasi, ekonomik, kültürel ve kitlesel çalışma alanlarımızda örgütsel sorunlarımız vahim durumdadır. Çok geri, PKK'ye ters düşen, adeta sömürgeciliğin yarattığı Kürt kişiliğini yeniden hortlatıp konuşuran tutumlar çok ileri düzeydedir. Biz daha önceki bir konuşmada HPG içinde de ortaya çıkan hatalı duruşları eleştirmiştik. Şimdi arkadaşların şöyle yaklaşması lazım: Madem bu kadar sert mücadele alanında kendimizi fedai çizgisinde mücadeleye katılım gören, en iyi partililiği PKK'li gören, gerçekten de en zorlu mücadele ortamında fedakarca duran insanların içinde bu kadar partiye ters düşen, parti dışı anlayış, eğilimler ortaya çıkıyorsa; bir de daha geri, toplumla daha iç içe olan mücadele ortamlarını göz önüne getirelim. Oralarda neler olmaz ki!

Kürdistan'ın birçok parçasında insanlar birbirlerinin gözünü çıkarıyorlar. Bırakalım gericiliğe ve düşmana karşı mücadele etmeyi, örgüt kurmayı; birbirinin gözünü çıkartmadıkları kalmış. İki kişi bir araya gelmiyor. Birbirine karşı söylemedik söz yok. Didiştirme, çekiştirme, parti imkanlarını, mücadelenin değerlerini ele geçirip kullanmak için her türlü yola başvurma yaşanıyor. Bu, doğal bir durum da. Eğer gerilla partileşme karşısında bu kadar zayıf ve kayıtsız duruyorsa, elbette diğer çalışma alanlarında durum daha vahim olur. Çünkü gerillanın fedai çizgisine öncülük etme konumu var. Sürükleyicilik vizyonu var. Cesaretin, fedakarlığın yaratıcı gücü... Bu konumda olan bir güç ideolojik örgütsel çalışmayı yeterince yapmazsa, ideolojik örgütsel mücadeleyi etkili bir biçimde vermezse gerideki durum elbette çok daha dağınık olur.

PKK sıradan bir örgüt değildir

Gerçekten de mevcut durum parti karşısında, Önderlik çizgisi karşısında olumsuz, geri bir durum. Ciddiyetsiz, lakayt, görev ve sorumluluk bilincinden uzak, çok bireyci, bencil, kendinden hesaplı bir duruş. Bunun mutlaka aşılması lazım. Böyle yaşamamaz. Bu biçimde savaşıp başarı kazanılamaz, mücadele edilemez. Önderlik, halk ve tarih karşısında böyle durulamaz. Bu biçimde başarı kazanacağını sanmak gaflettir. Bu duruşu köklü sorgulayıp özeleştirel bir yaklaşımla aşmamız gerekiyor. Yani partiye yaklaşım sıradan olmaz. Hatta diğer örgütlere yaklaşım gibi de olamaz.

Parti, bütün hareketimizin doğrultusunu belirliyor. Felsefesini, ideolojisini oluşturuyor. Sürükleyi-

ci, öncü gücüdür. Herkes partiyi esas alırsa, parti doğrultusuna gilerse görev ve sorumluluklarını başarıyla yürütebilir. Partiyi öyle pratik çalışma örgütü, herhangi bir kurum, herhangi bir örgüt ya da parça örgütü gibi ele almak; PKK'yi kesinlikle anlamamak demektir. Parti, Önderliğin kurumlaşmış gerçeği, hareketin yaşam felsefesi, yaşam çizisi ve doğrultusudur. Dolayısıyla herkesin karşısında büyük bir ciddiyetle, saygıyla, hürmetle yaklaşması gereken bir örgüttür. Öncü örgüttür. Sıradan bir örgüt değildir.

Bizim sistemimiz çeşitli örgüt ve kurumların aritmetik toplamından oluşan bir sistem değildir. Her kurum ve örgütün yerinin ve rolünün olduğu, birbirini bu anlamda tamamlayan örgütlerden oluşmuş organik bir yapıdır. Önderliği var, Önderlik kurumlaşması olarak öncü partisi var, karar kurumu var, Kongra-Gel'i var, meşru savunma alanı var, gerillası var, kitle çalışması var, kadın örgütü var, gençlik örgütü var, emekçi örgütleri var; sosyal, ekonomik, kültürel, siyasal vb her alanda onlarca, yüzlerce kurumu var. Hepsi yerli yerine oturduğunda ve birbirine bağlandığında bir sistemi ortaya çıkıyor. Bütün bu sistemin öncü, sürükleyici gücü, yaratıcısı, doğrultu kazandıranı parti oluyor. Partinin görevini, sorumluluğunu başarıyla yürütmesi, eşittir bütün sistemin oluşması, kurulması, doğru dürüst işlemesidir. Ama bunun tersi kendi çizgisine oturamaması, görev ve sorumluluğunun bilincinde tam olmaması, eksikliği, aksaklığı olması, ideolojide, örgütte zayıf, yetersiz, kendine göre, bireyci, bencil anlayış ve tutumların olması, küçük bir gediğin olması demek, sistemin tümüne olumsuzluğun ve zayıflığın yansımaları demektir.

Bu bakımdan **başka bir örgütte olan, sadece kendisini ilgilendirir-ken, PKK'de ortaya çıkan hata ve zayıflıklar herkesi ilgilendiriyor, herkese zarar veriyor.** Dolayısıyla başarısı da, doğruluğu da, Önderlik çizgisine tam oturup gerekeni pratikte yerine getirmesi de, elbette ki sistemin doğru oluşmasını, iyi işlemesini, görev ve sorumlulukların gereğini başarıyla yerine getirmesini sağlıyor. Bu nedenle partiye öyle sıradan yaklaşım yanlıştır. PKK gerçeğini Kürdistan açısından sıradan bir örgüt gibi görmek yanlıştır. Partileşmenin, partinin Kürdistan, Kürt halkı, Kürt tarihi açısından taşıdığı anlamı iyi bilmeliyiz.

Yeni PKK biraz daha gecikseydi her şey bitecekti

Parti bilincinde bir zayıflık var. Partiyi **'olursa da olur, olmasa da olur'** gibi ele alma var. Parti Kürdistan'da tercih edilmiş bir örgüt değil. Özgürlük, eşitlik, demokrasi, ulusal ruh, bilinç ve birlik için; özgür, demokrat, eşit Kürt olarak bu dünyada varolabilmek için parti **'olmazsa olmaz'** düzeyindeki bir örgüttür. Partileşmeye adım da böyle atılmıştır. Yoksa zamanında başka örgütler de olurdu da; ama Önderlik ve hareket partiyi tercih etti değil. Bir yere kadar parti gelmiş, bir şeyler yaratmışsa **"allah razı olsun, bundan sonra olsa da olur; olmasa da olur, parti olmasa da biz işleri yürütürüz"** diyor. Öyle olmadığını 2003 yılında çok net gördük. Provokatif tasfiyeciler çizginin saldırısı karşısında partinin ne demek olduğunu iyi anladık. Özgürlük ve demokrasi birikimlerinin PKK'siz ayakta kalamayacağını gördük.

Hepimiz de çok iyi biliyoruz ki KADEK, biraz isim değişikliği idi.

KADEK'in feshi, aslında PKK'nin feshi oluyordu. Bu feshten sonra üç ay içinde bütün 30 yıllık birikimin yüzde 60-70'i heba olup gitmedi mi? Eğer PKK'nin yeniden inşası gündeme gelmeseydi, Önderlik tasfiyeciliğe karşı yeniden inşa bayrağını açmasaydı ve bu temelde bir sürece girilmeseydi, hatta iki ay bile daha fazla yeniden inşa gündeme getirilmeden yaşansaydı, ortada PKK, ulusal demokratik birikim diye bir şey kalmayacaktı. Hepsini heba olup bitirecekti. Hepimiz çok büyük zorluk ve acı içerisinde bu gerçeği gördük. Provokasyon, tasfiyecilik teori yaptı. Şu veya bu biçimde etkisizleştirdi. Sonuç, üç ayda büyük birikimin önemli bir kısmının kaybedilmesi oldu. İki ay daha sürseydi hepsi kaybolurdu. Geriye kalanı ne sağladı? PKK'nin yeniden inşasını gündeme getirmek sağladı. Önderlik bunu bu nedenle tedbir olarak gördü. Şunu gördü: Parti olmadan ayakta bile kalınmıyor, karın bile doyurulamıyor. Ne kadar değer biriktirilmiş olursa olsun, eğer bir parti öncülüğüne bağlı olarak bunlar yürütülüyorsa darmadağın oluyorlar. Hem de kısa bir sürede. Bunu yakın dönemin acı verici pratiği ile hepimiz gördük.

Parti tercih değil zorunluluktur

Geçmişte bu böyledir aslında. Önderlik, PKK kuruluşuna tercihle adım atmadı. Eğer mümkün olsaydı başka örgütlerle yürütülecekti. Cephe örgütü ile yürütecekti örneğin. Çok değişik mücadele birlikleri kurarak yürütecekti. Birçok grupla, örgütlerle 1975'ten itibaren bu doğrultuda görüşmeler yaptı. Hatta bu tür örgütlerle iş yürüyebilecekti, öncelikle bunları denemeye çalıştı. Bu yönlü örgütler kurmak, ittifaklar kurmak ve mücadeleyi yürütmek is-

tedi. Ancak sonunda gördük ki, parti olmadan ve partileşme adımı atılmadan, ulusal özgürlük ve demokrasi mücadelesini bir milim ileri götürmek mümkün değil. Onun için partileşme adımı atıldı. Parti olmadan gerçekten de tutarlı bir ulusal yürüyüş olmazdı. Hilvan-Siverek direnişi olmazdı. 14 Temmuz zindan direnişi olmazdı. Yurtdışı direnişi olmazdı. 15 Ağustos ve gerilla olmazdı.

Bırak gerilla olmayı; parti ve Önderliğin yıllarca sürdürdüğü eğitim ve yarattığı bilinç olmasaydı; Kürdistan ve Kürtlük için özellikle Kuzey'de kurşun sıkacak bir insan bile bulamazdık. Biz tanıştığımız döneme. Güney'deki durum aldatıcı olmamalıdır. Kuzey'deki durum çok farklıydı. Önderlik şunu ifade etti: **"Bir tavuk için 3-4 insanı gözünü kırpmadan vurabilirler, ama ulusal özgürlük, demokrasi ve yüce davalar için bırakalım bir kurşun sıkmayı, küçük bir fedakarlıkta bile bulunamayacak kadar yozlaştırılmış, kendi gerçeğinden uzaklaştırılmış bir insan gerçeği ortaya çıkartılmış."** Eğer bu kadar büyük direnişler oluyorsa, mücadele yaratıldıysa, bu kadar birikim geliştirildiyse bunlar parti öncülüğü ile yaratılmıştır. 14 Temmuz direnişçileri direnişe girenken partiyi korumak ve yaşatmak için girdiklerini ilan ettiler. Gerilla bu bilinçle gelişmiştir. Devrimcilik bu temelde gelişti. Ulusal diriliş devrimi, parti öncülüğü temelinde başarılıydı. Yoksa kahramanlıklar kesinlikle yaşanmazdı. Bunu adımız gibi bilmeliyiz. Kürt ve Kürdistan gerçeğinde bu gerçeği doğru görmeliyiz.

Yakın dönem açısından da gördük. Belli bir bilince dönüştürülen partimize provokatif tasfiyeciler eğilim öyle bir saldırdı ki; neredeyse

taş üstünde taş kalmayacaktı. En güçlü olduğumuzu sandığımız dönemde bile bırakalım çalışma yapmayı, direnişi geliştirmeyi ve mücadele etmeyi; varolan değerleri korumak bile ancak parti öncülüğü ile mümkün oldu. Şimdi de aynı durum geçerlidir. Bütün değerlerin yaratıcısı, koruyucusu, ayakta kalmasını sağlayan parti öncülüğü olduğu gibi; yeniden pratikleşmeyi, 1 Haziran Atılımı'nın her alanda başarıyla yürütülmesini sağlayacak, bizi bu konuda başarıya götürecektir yegane güç de parti öncülüğüdür. Bunu net görüyoruz: Parti öncülüğü gelişmeden, çizgiye oturmadan; bütün alanlardaki örgüt, pratik ve eylem gelişmiyor; zayıf kalıyor, yürüme ilerlemiyor, hamle kararlarımız başarıyla yerine getirilmiyor. Tersine neler çıkıyor ortaya: Zayıflıklar, bireycilikler, kendine görelik çıkıyor. Çekişme, didişme, tembellik, disiplinsizlik, bencilik ve keyfiyet çıkıyor. Bunlar parti dışlıklar oluyor. 'Parti nedir?' dediğimiz zaman bütün bunların aşılması oluyor. Bütün bu davranışların ortadan kaldırılarak, bunların yerine gerçekten özgürlük, eşitlik, demokrasi çizgisine hizmet edecek yürüyüş, direngen, bilinçli, örgütlü, cesur, fedakar, yaşamını özgürlük ve demokrasi davasına adanmış insan gerçeği ortaya çıkıyor. İşte parti demek bu özellikler demek. Parti demek, en zor koşullarda büyük bir cesaret ve sorumluluk duygusu ile yürüyüp başarmak demektir. Parti demek; gerçekten de büyük bir disiplin, militan duruşu; saf, temiz; halka ve topluma hizmet etmekten başka bir şeyi olmayan; Önder Apo'nun deyişiyle **"bir lokma, bir hırka ile kendini halka büyük hizmete adayan insan"** demektir.

Böyle olamayan, bireyci, bencil, tembel, miskin, basit; yüce amaçlar edinmeyen, onlara bağlanamayan, yüce amaçları gerçekleştirme iradesi gösteremeyen tutum ve anlayışlar ortaya çıkıyor. Bunlar şimdi örgütlenmemizi engelliyor, birliğimizi zayıflatıyor, göreve ve pratiğe yönelmemizi engelliyor. Ortada dağlar kadar iş var; üzerine giden, çalışan yok. Ortada bir sürü dolaşan var. Kendilerine göre bir de **"iş bulamıyoruz, bize görev verilmiyor"** diye şikayet ediliyor. Aslında iş çok, görev çok da göreve yönelme yok.

PKK'lilik öyle 'PKK'liyim' demekle olmaz

Daha da vahim olan herkesin kendini parti sanması var. Bazı yerlerde özellikle ortaya çıkıyor. HPG'yi de örnek verdim. HPG, mevcut durumuyla da kendini yeterli görüyor, PKK'li görüyor. Oysa ideolojik, örgütsel mücadelede hiç yeri bile yok. Öyle olmaz. İdeolojik örgütsel çizgi mücadeleciliği azdır. Oysa Önderlik, **"en temel karakterim, örgütsel çizgi mücadeleciliğimdir"** diyordu. Örgütsel çizgi mücadeleciliği, yaşama, çalışmaya, örgüt işleyişine Önderlik ölçülerinin hakim kılınmasıdır. Onunla çelişen anlayış ve tutumlara karşı mücadele etmek demektir. Eleştiri yapmak, özeleştiri geliştirmek, dolayısıyla çizgiyle çelişen bütün tutum ve anlayışlara karşı mücadele edip, onları aşabilmek demektir. Sen bunları yapmıyorsan, öyle bir çaban yoksa; istediğin kadar **"PKK'liyim"** de, PKK'li olmazsın.

PKK'liliğin gereği öyle PKK'liyim demekle olmaz. Bazı yetkiler, imkanlar ele geçirmekle olmaz. Yeniden PKK'nin İnşası için, kimleri ör-

nek gösterdi Önderlik? Kemal Pir'i, şehit Beritan'ı örnek gösterdi. Kimdir Kemal Pir? Partileşme döneminde partinin hiçbir resmi toplantısına katılmamış, hiçbir seçime girmemiş bir insandır. Ama her zaman doğal önder kalmıştır, doğal yönetim kalmıştır. Önderlik çizgisini özümseyerek olduğu yerde onun gereğini yerine getirmek için çalışmaktan başka bir şey düşünmemiş, bu konuda herkese öncülük etmiş, doğal yönetim olmuş bir militan gerçekliği...

Beritan gerçekliğini de doğru kavrayalım: Yönetiminin, komutasının farklı bir yönde karar alıp teslimiyete gittiği bir ortamda, Önderlik çizgisinde karar alarak direnişe giden bir militanlığı temsil ediyor. Öyle **"yönetim talimatıdır, bellidir"** diye onu dinlemeyen; çizgi gereklerine göre mücadeleye giden bir militanlığı temsil ediyor. Komutanlık çizgisini Zilanlar, Agitler temsil ediyorlar. Biz onları esas aldığımız, benimsediğimiz, onlara ulaşmak için hesapsız, kaptırsız, canı gönülden büyük bir samimiyet ile mücadele yürüttüğümüz ölçüde onların çizgisine girebiliriz.

Bu bakımdan partinin de ne olduğunu doğru tanımlamamız gerek. Her zaman bu tartışma konusu oldu. 70'lerin sonunda da oldu, 80'lerin ortasında da oldu, 90'ların başında da oldu. 86'da III. Kongre sürecinde çok zorlayıcı bir ortam vardı ki; kongre platformunda Önderlik **"şehitler PKK'lidir"** dedi. PKK'lilerin şehitler olduğunu ve daha sonra da PKK'nin gençler partisi olduğunu ilan etti. **"Ben de PKK'li olmaya çalışan bir insanım. PKK'li olmayı ne kadar başaraçağım; en sonunda belli olacak"** dedi. Dolayısıyla herkes için PKK'li olmaya çalışma hedefini koydu.

PKK militanlığı olarak gerçekleşen partileşmeyi şehitler gerçeği olarak tanımladı.

Bu bakımdan şimdi bazı kendine göre anlayışları ciddi biçimde sorgulamak, eleştirmek gerekiyor. Bir yandan partiden her bakımdan uzak kalınıyor, parti arkadan hançerleniyor; diğer yandan da doğru partiliğin o olduğu söyleniyor. Her yerde, herkes kendini PKK'li ilan ediyor. Özellikle partiden uzaklaşmış olduğu, parti anlayışına, çizgisine gelinmeyen; didişmenin, çekişmenin çok olduğu; bireyciliğin, grupçuluğun geliştiği yerlerde ciddi biçimde bununla karşılaşılıyor. Doğru, 'parti benim' diyor. Neden? Çünkü parti para ediyor, itibarı var. Halk müthiş saygı duyuyor. Her şeyini PKK'ye, PKK'lilere veriyor. Şimdi ortada bir sürü böyle PKK'liyim diyenler var. **'Sahte PKK'liler'** diyorum. Birbirine kavga ediyorlar. O diyor 'ben Apocuyum', o diyor 'ben Apocuyum'. Böyle çatışmalar ileride çıkabilir de. Bizde çetecilik biraz bu yönlü de gelişeceği benziyor. Herkesin kendine göre particiliği olmaz.

Yine PKK'ye, yeniden inşaya böyle bir zayıf yaklaşımın altında, yönetimleri PKK olarak görme, parti olarak görme eğiliminin de izleri görülüyor. Yani başta sadece İnşa Komitesi PKK'li görülüyordu. Şimdi eğitime katılmış olanlar PKK olarak görülüyor. Aynı şeyler kadın partileşmesi açısından da geçerli. PAJK denince, sadece kongre olmuş, kongreye katılmış, yönetim olmuşlar görülüyor. Ve PAJK öyle sayılıyor, PKK öyle sayılıyor. Bu tanım yanıltır. Bundan dolayı PKK'ye, PAJK'a zayıf yaklaşımların varolduğu gözleniyor.

Bu konuda Önderliğin yaptığı tanımlara bağlı kalmalıyız. PKK ve PAJK, birer Önderlik partisidir. Önderlik oluşturdu bu çizgiyi. Birer ön-

derlik hareketidirler. Yine **"şehitler partisidir"** dedi Önderlik. PKK'yi baştan beri öyle tanımladı. **"Hakilerin, Mazlumların, Kemallerin, Beritanların, Zilanların Partisi"** dedi. Şimdi de Erdalların, Şilanların, Viyanların, Sorxwinlerin partisi oluyor. Yoksa **'şu yönetim olmuş, şu başkan olmuş, şu eğitim görmüş'** biçiminde anlamak, PKK'yi Önderlik tanımı dışına çıkarmak demektir.

PAJK kimdir? Beritan'dır, Zilan'dır, Şilan'dır, Viyan'dır, Yıldız'dır, Sorxwin'dir. Önderlik çizgisini hayata geçirmek için hiçbir bireysel hesap ve çıkar yapmadan en zor koşullarda büyük bir mücadele veren yüzlerce militandır.

Halkın da tanımı var. **"PKK halktır, halk burada"** diyor. Demek ki PKK Kürt halkının kendisidir. Ulusal bilince, birliğe ulaşmış; ulusal iradeyle direnç kazanmış Kürt halkı, Kürt insanı demektir.

Bir ulusal varoluş düzeyi, özgürlük ve demokrasinin yaratılması düzeyi, 15 bin şehitle, Önderlikle, halkla gerçekleşmiş bir ordu. Bu doğrultuda bu değerlerin komutasında mücadele eden yüzlerce, binlerce militanı, savaşçısı olan bir ordu. Böyle görmeliyiz. PKK'yi de, partileşmeyi de böyle ele almalıyız. Parti gerçeğine böyle yaklaşmamız, dolayısıyla bu büyük gerçeklik karşısında büyük bir ciddiyetle, saygıyla, olgunlukla secdeye dururcasına saf tutup mücadele etmemiz lazım. Buna uzak kalmak, lakayt kalmak, gevşek yaklaşmak olmaz.

Savaşta kazanabilmek için önce yaşamda kazanmak gerekiyor

Yine iç sorunlar, tartışmalar, ideolojik örgütsel bazda az ele alınıyor. Parti esaslarına göre az yürütülüyor. Örneğin sorunlar eleştiri özelleştiri yöntemi ile çözülecekken;

esas parti yöntemi o iken, bu adeta rafa kaldırılıyor. Bir kolay yön belirlenmiş: Disiplin kurulları olmuş, **'hukuk var'** deniyor ve suç-ceza yöntemleri ile çözülüyor. Suçludur, ceza ver, at!.. Suçsuz insan mı var Kürdistan'da? İşini başarıyla yapabilen militan mı var? Herkes yanlışlarla, eksikliklerle dolu. Düzen bunu yaratmış. Sen eğer bunu ceza ile karşılayacaksın herkesin boynunu kesip atmak gerekiyor. Bu sömürgecinin yaklaşımıdır. Apocu yaklaşım değildir.

Önderlik şunu dedi; **"bir kişide yüzde 1 olumluluk varsa, biz oradan tutarak onu militan yapmayı esas alan bir tarzın sahibiyiz."**

Biz tüketilmiş, dağıtılmış, kendisi olmaktan çıkartılmış insanı, kendine kavuşturma hareketiyiz. Bu anlamda büyük bir eğitime, düzeltme hareketiyiz. Özgür birey ve toplumu yaratma hareketiyiz. O zaman demek ki; sorunlarımızı parti ölçülerile ele alacağız. Eleştiri-özeleştiri yöntemini kullanacağız. Sorunları çözmeye kazanmayı esas alacağız. Eğitim sistemini öngöreceğiz. Biz böyle bir düzeltmenin, derinleşmenin ve yoğunlaşmanın günlük çalışmaları, mücadeleyi ve meşru savunma direnişini başarıyla geliştireceğine inanıyoruz.

Birçok alandan gelen bilgiler şunu söylüyor: Birçok yer, birçok kişilik, birçok birlik savaştan önce yaşamda kaybetmiş. **Yaşamda kaybetmek demek partizizliktir.** Demek ki savaşta kazanabilmek için önce yaşamda kazanabilmek gerekiyor. O da Önderlik çizgisini özümsemek, parti çizgisini esas almak demektir.

15 Ağustos Atılımı'nın 23. yılına Önderliğin III. Konferans'taki şiarını güncelleştirerek cevap vermek istiyoruz: **"PARTİLEŞELİM, ZAFERİ KAZANALIM."**

sesli bir yürek gibisin
alnın sonsuz bir güneř
ellerinde fırtınalı nehirler
söyler misin
bu ışıklı acılarda nerdesin?

bakışını unutturken bende
kavuşmak demiřtin, hasrete inat
ateře ve suya söz geçmez artık
yel tařımaz sesini
uğultular, cehennem kasvetidir
her sokak kr bir karanlıktır
yoldaş neyleyim ben böyle günü
şimdi ya ldr beni
ya da özlemek öldürür

Ramazan Topbař
(Sarı İbrahim)

Güneşle ufkun buluştuğu yerde gözleri
bakamazlar ki ardlarına, çünkü gamsızdırlar
güneşle ufkun bakıştığı yerden yürürken silüetleri
yürekler bembeyaz, gülüşleri bereketli
umut çiçekleri kucaklarında
en güzel baharları açarak
mevsimine doymamış sevdaları

başlarına taç yaparak
çocuk ritminde adımlarla yürürler
hiç dayanır mı ki duvarlar
kulağını bir daya göğüslerine
her dil, renk ve yaştan süzölmüş melodiyi dinlersin
destanlarını bırakıp giderken
bu seslenişidir yüreklerinin
gör bak gözbebeklerine
yemyeşil dünyanın kuytulduğunda çiftleşen
sütbeyaz güvercinlerin gülüşünü görürsün
masumdur bakışları
kara ölüme savurur şahin dalışı yumruklarında
ezerler örsle beraber
ve böyle yarattılar yaşam adına ne varsa
her şey onun uğruna diyerek.

Sokratçaydı duruşları
Mezopotamya güneşe sökende
Mazlumların cemresinde of çekişlerimizi gömdük
güneşle ufkun tutuştuğu yerde gözlerimiz
işte böyle yürüyoruz artlarından
önümüzde açan baharları
ve bir de o güzel selamlarını toplayarak

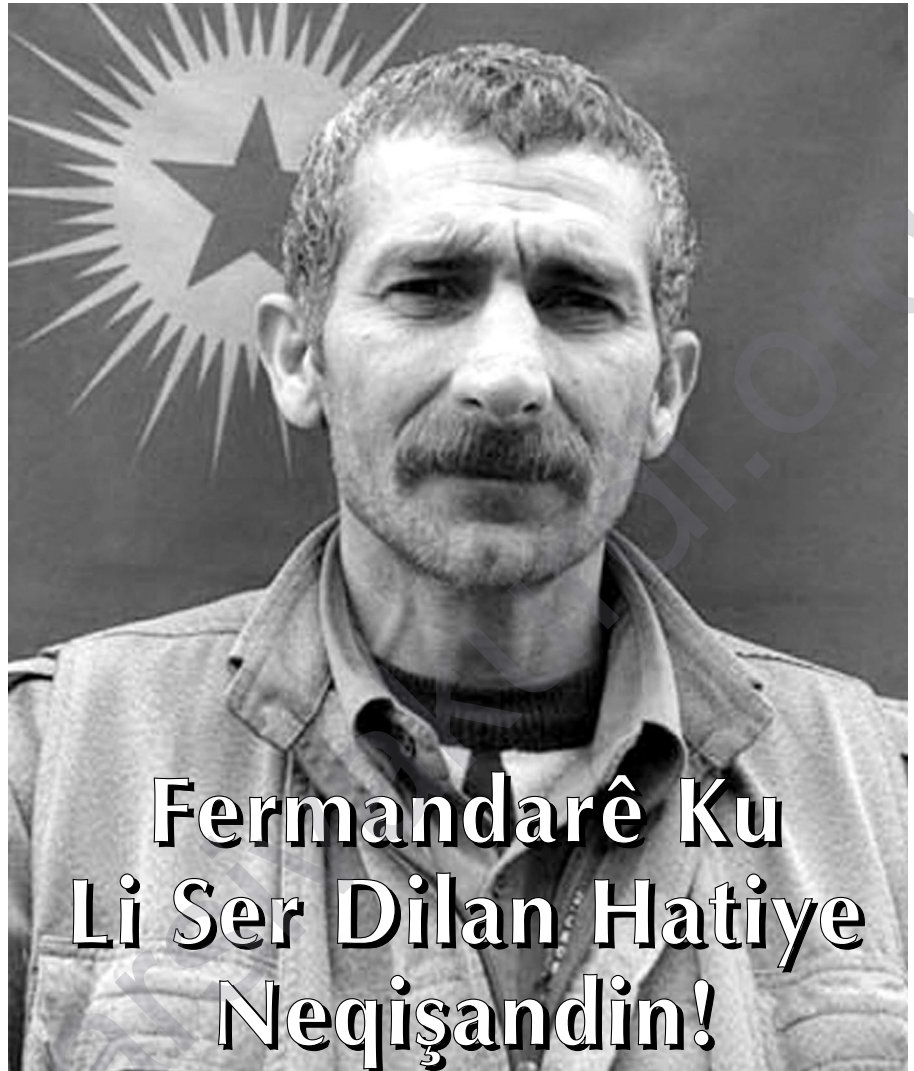
M.Ali Algünerhan
(Dilxwaz Bingöl)

Şehid

Rojgirav AMED

Femandarê Ku Li Ser Dilan Hatiye Neqîşandin!

Rêheval Îbrahîm; ew qasî ku çavên te kûr in, ji bona ku dîrok û serpêhatiyên ku te di 25 salan de jîn kir fêm bikim, daqul dibim û her carê ez di hundirê wan de, biriqandinên giravan hîs dikim.

Bêhna giravan ji te difûriya.

Ji ber ku tu her dem bi rojê re sadiq mayî û te tu carî hêviyên vî gelî û şehîdan li erdê nehîşte û tu

bi jiyana û felsefeya xwe, bûyî rênîşanderê nişên li pey xwe.

Şoreşgerî qedîm û hevalê rojê, rêheval Îbrahîm. Ji bona min, nasîna we, hesteke pîroz û ez-mûneke ku ezê tu carî ji bîr nekin bû.

Te bênavber bi Roja giravan re rêhevaltîyeke tam kir û tu bûyî hogirek ji dil.

Ev pratîka te her tiştî diselmîne.

Bi nasîna te, min nixê rêhevaltîyê û wateya têkoşîn û jiyane fêm kir.

Ew ezmûn û bîranînên we yên ku mîna zeryanan bûn û bixwe dîroka vê tevgerê bûn. Hezar xwezî min zêdetir sûdwerbigirta.

Lê min ji ku bizanibûna, tu yê bi îxaneteke bêwest ji nav me koç bikî û bi rûyekî ken tevî karwana pakrewanan bibî.

Li pey te girî digirîn rê-

heval Îbrahîm.

Ji ber ku we li van çiyayan jîna ku nemabû seridande, we evînen bas-kokirî ji nû ve da jiyandin û we hêviyên pêşerojê yên berxwedaniyê bi me da tamijandin.

Ma hindik e, ta ji 78'an heta roja îroyîn, bi evîneke mezin û ku nedihjiya bi dozê re girêdan.

Ma hindek e, di her qada şer pêşengîkirin û di her bihostekê ve axa pîroz gerîlatî kirin.

Her ku tu tê hişê min, li ber çavên min, fermandarê pîroz û mezin Egîd, bi bişîrînekê şûna te digire.

Ji ber ku te bi têkoşîna xwe, fermandariya egîd di nava rêxistinê de, da jiyandin.

Ma ne tu bûyî, piştî pêngava guleya yekem a 15'ê Tebaxê, bi fermandar Egîd re li Botanê, ji bona ku berdewamiya û domdariya ve

pêngavê bikî û veguhezîni xetê, çî ket ser milê te, te anî cî.

Ma belasebe hevalan ji te re digotin hevalê Zehmetkêş.

Te bi baweriyeke mezin, bi vîna û îradeyeke ku tu carî naheje, di dîroka şerê azadiyê de, bi serkeftinê xwe mohra xwe li dîrokê xist.

Hevalê Îbrahîm; bila bigirîn ew çiyayên qedîm piştî çûyîna te; bila bigirîn deşt, çiya, dol û zozanên Kurdistanê ku bûne şahidê mêrxasiya te û mirovperweriya te.

Ma wisa hêsan e, pejinrandina ve yekê.

**Li hemberî ve yekê
dilê min li ber
teqawitbûne ye...**

Vê mehê meheke sor e, bi rengê xwînê ya ku ala mirovantiyê û sos-

yalîzmê rengê xwe jê girtiye.

Ne pêjeroj dihêle ku em dûr bikevin û ne jî paşeroj dihêle em ji hev dûr bimînin.

Vê mehê ji mehan kesk e, ji ber ku te bi tîrêjen xwe yên hêviyê, beyarên ku rengezer bûbûn hêşîn kir.

Vê mehê meheke spî ye û em bi hêrsa di nava dilê xwe de hemû şembelîk û berfên li quntarên Kurojahro dihêlin, ku ev çiya bûn şahidê ve berxwedanî û trajediyê.

Çokên min dilerizin û çiyayê govendê zêmaran dibarînin.

Te dilê xwe di nava çiyayên azadiyê de kêlî bi kêlî û gav bi gav ve şart.

Rêheval Îbrahîm, qet xeman nexwe, waye zarokên rojê û êgir, kefle bi kefle li pey vî dilî ne û ewê bîranînen te, bidin jiyandin.

Oxir be Fermandarê min!

Ayfer Serçe (Şilan Aras)

Şehid

Polat CAN

**STRANEK
JÎ BO
ŞÎLANÊ**

“Şat Sîrûnêm...”

Tu diçî hemû rûpelê dil dişewitin, hêsrên çav diçikin, gîrî di niv de dimê û evîn zûha dibe...

Tu diçî dil dişewitê, bajarê evînên westiyayî li ber peykerên hunermendên çav xilmaşî radize, pelên çinarê reş dibin û weku barana taristanê li ser zarokên babelsan dibare...

Tu diçî. Diçî, zaroka ferîştaya nehatî ronahiye kor dibe, dengbêjê strana xerîbiyê lal dibe û hemû klamên me di nava leylana deşta Rewanê de winda dibe...

Tu diçî, evîndarê te dibe ne tişt, dibe peyker li ber barana payîza sar bê vîn dimîne, dibe

hêmana bê bextiya me ya herdemî...

Tu diçî, Êrîvana me îro xembar e, hemû rêheval xembarin, hemû dost, ferîşte, xwedawend û stêrk dil bi keder in.

Dema tu diçî dişewitê dil, dirûxe keviyên bera va dilên ji evînê mayî bêpar û evîna me ya ne-bûyî bi zaroka nehatî re di sewa şevên bê heyv dibe sermed...

Tu diçî, pêns dibe stûxar, pel li ber lehiya hêsrên diçe welatek nenas û hemû xeyalên me yê xweşik bi agirê dil re dişewitin li ber bayê evîna dilşikestî dikevin diçin dût...

Tu diçî, evîn bi te re diçe dût venager e.

Hîn jî li wê derê, çavên me camê derbas dike û li barîna dilopên ava xwedawendan dinêre, pê re diçe dût, dikeve nava xeyalên bi welatê kederan, ew baran, dilop bi dilop li birîna dil ya vekirî dikeve, ji birîne gîriyê zaroka ronî nedîtî tê, dike qîr, dinalê, distêrê, dikene û bi me re direve. Bi me re dirivê, ji me naqetê, lê tu diçî... diçî dût!

Ka raweste, goh bide hekîmê Serhedê, wê ji birînen te re, ji berfa Girîdaxê, ji ava Erezê, ji kulîlkên zozanên Elegezê, ji perên teyrê baz, ji

guliyan zeriyên Êzîdîyan, ji axa tirba pîr û ewliyan ji te re dermanekî çêkê, birînen te dermanke... birînen te sazke...

Wê li dora te bicivin dengbêj û sazbandên cematîyê, ji te re bilorin, bistirên li hev vege-rînin klamên evîniyê.

Dîsa jî, çavên me cama qerisî kûn dike û li asoyên dût dinêre, li dilopên barana bêhedar dimeyzi-nê, ji nêzî guhên me awazên şermok yê strana **“Ah gülüm gülüm”** tê, li me weku peykerên bajarê xemgîn tê, weke çinara payîzê tê, weke awaza xerîbiyê tê...

Pirsa herdemî jî, ji nava me weku ferîştaya başiyê di derdora serê me dike hêlan, dipirse, û pirs her dimîne, salekê, du sal, sê sal, hezar sal û hezar temenên windayî, lê em her li kevala barînokê dinêrin, keval me ji hemû pirsan bê hay dike. Dema şiyar dibe, bi rûyeke xembar li pirsên dinêre û dibersivînê.

Wê demê êdî tu çûye, tu dût çûye, lê ferîştaya pirsê sermedî her maye, weku barana li ser pelên çinarê dike ye, leylana dilê şewitî û xembar ditemrîne, wê keliyê awaza strana me lal dibe...

Dema li ser dengê teqînê ji xeyalên baranî veciniqî û tu nedîtî, stranek nû ji te re sazjand: **“Şilan, şat şat sîrû-nêm...”**

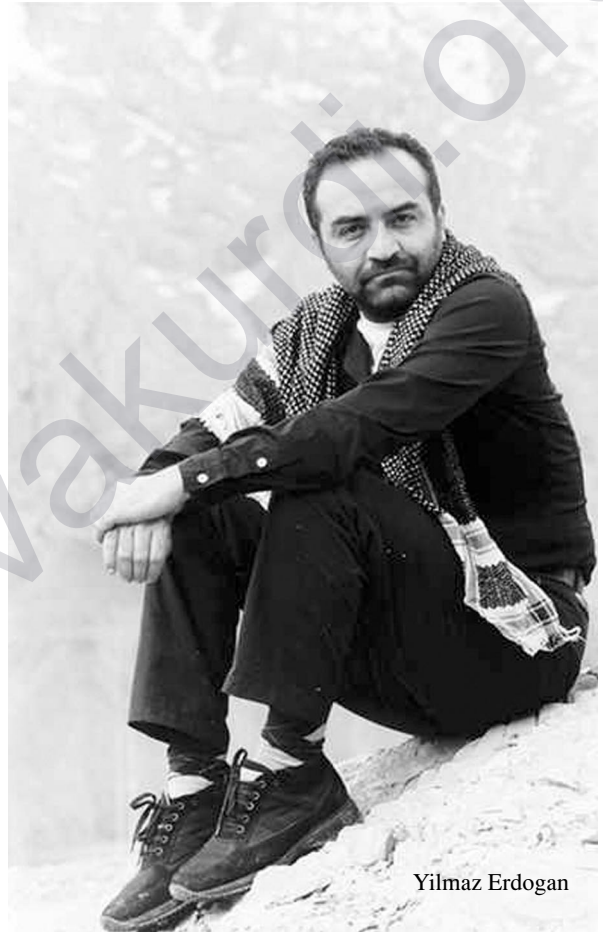
NAMEYEK LI SER BASKÊ TEYRÊ BAZ

Name

Zagros VIYAN

Min dixwest ez nameya xwe bi gotineke delal, li ber navê te deynim û binivîsim. Min dixwest ez ji te re bêjim, “BIRÊZ” Erdogan, lê belkî te jî bihîstiye, gotina “BIRÊZ” ji bo kesê herî birêz li ser vê axê ji bo ku hatiye bikaranîn, bûye gotineke qedexe. Ew kesê ku, di rêza dilê me de yê sereke ye, gotina ji bo wî ku hatine qedexekirin, ez naxwazim ji bona te bikarbînim. Wekî ku tu jî dibînî, gotinê me yên xîtabkirinê jî, ku hatine qedexekirinê, emê çawa bersiv bidin, li ber germiya te, ya ku te pir bi zimanekî xemilandî aniye ser ziman. Yek jî, êdî ez nizanim, tu ji kîjan zimanî, ji kîjan axê yî û kurê kîjan dayîkê yî.

Qandî ku min dizanibû, tu zarokêkî ji axa me bûyî. Ku çiqas tu bi zimanê cîrana diaxivî jî, hinek zarokên me, dîsa jî tu ji me didît û bi dilekî nîvşikestî û bi nîvkêfxweşî ku bahsa te dikirin, tim digotin,

Yilmaz Erdogan

ew jî ji me ye û kurd e. Lê qandî çend meh berê, me di rojnameyan û TV’yan de bihîst ku, te gotiye ez ne kurd im. Ji ber vî awayî, vê nameyê, bi kîjan gotinê ez dest pê bikim ku çawa pirsgirêkeke, bi kîjan

zimanî ezê binivîsim, ji bona min bûye pirsgirêkek. Lê, ew zimanê ku dayîka min bi hezar salan li ser zimanê xwe veşartîye û di bûyîna her zarokêkê xwe de, weke xemla herî xweşik kiriye guhar û di

“Li serê çiyân, di hêlîna teyrê baz de, li ser zimanên egîdan “AŞTÎ” hîn jî gotineke pîroz, hêviyeke çeleng û birîndar e. Pîrozbûn û çelengbûna wê, çawa birîndar bû em baş dizanin. Bi hezar salan, ji bo ku em wê biparêzin, me di pir ciyan de veşart.”

guhê zarokên xwe de veşartîye, ez dizanim ku, tu caran tune nabe. Û ez zanim, li ser vê axê, tu jî zarokekî guhê xwe, bi vê xemlê xemilandiye. Ji ber vî awayî, ezê bi zimanê, dayîka me çend gotin ji te re bêjim.

Min nameya te, ya ku te li ser baskê kevokek nivîsandiye, di nava xwînê de, di bin dengê teqînên ku guhan ker dike de û bi dilê ku bi mirina hevalên xwe yên ku xemla min a jiyane yê herî xweşik şewitî xwend.

Belkî, wekî te bi gotinên xweşik û xemilandi, ez fikr û ramanê xwe nikaribim bixim rêzê. Û dîsa, belkî te jî ji bîr nekiriye, em di hestê xwe de, zarokên fediyok in. Hestê xwe yê hezkirin û tenik, hîn zêdetir, ji bona ku li ber lingan neçe, di dilê xwe de vedîşêrin. Ji ber ku em dizanin, di dîroka me de, xweşikbûn û xemlên me yên li ber çav, hemî ketin bin lingan. Lê, gotinên me yên ji bo parastina

xweşikbûnê yê ku bi egîdî hatine binavkirin, em tim bi zimanekî qîr, bêfedî û bi wêrekiyek ku bi aqil qirêj nebûye, tînin ser ziman. Ji ber vî awayî jî, di gotinên min de, ku tu gotinên tenik, xweşik û fediyok nebînî, nebêje ku wateya wan bi min re tune ye. Van gotinan, kesê ku zanin dengê dilan bibihîsin, baş dizanin ku, di dilê me de, bêguman her tim veşartî ne. Ez jî ji te re, ne tiştên veşartî, tiştên me yên aşkere, bi qîr dixwazim bêjim; ne bi zimanê siyasetê, ne bi gotinên derew û ne bi aqilên ku te pir pesnên wî dida, bi zimanekî egîdî û bêxapînok...

Ya din jî, te berê di filmekî xwe de bahsa **“gotinên di berîka min de -cebimdeki kelimeler-”** bi nav kiribû, lê gotinên me ne di berîka me de ne. Ê di dil de veşartî, di dil de; yê ku li ser ziman jî, bi zimanekî zelal û bi dengekî bilind, ji guhên dibihîsin re aşkere ne.

Belkî, destpêkeke dirêj bû. Lê, kesên ku hevdu nasnekin, ê di dilê hev de nizanibin, hevdu nikarin fêhm bikin û biborîne di gotinên te yên berê de û di nameya te de, bi qandî ku min fêhm

kir, te em pir zede fêhm nekiri-ne. Di filmê te de,

jixwe navê me, wekî **“maynak”** tê bikaranîn. Û dîsa, min di pirtûka te ya bi navê **“Hevşabûnên Xemgînbaz -Hüzünbaz Sevişmeler-”** ku min berê xwendibû de, te em kesên ku evîne dikuvin dabû naskirinê. Ji bona vî awayî jî, min xwest, ji bo ku tu min fêhm bikî, berê ez çawa difikirim, ji te re aşkere bikim.

Ku em werin ser nameya te, di naveroka wê de, gotinên xemilî û tiştên xweşik hatine ser ziman. Lê, gumana min heye ku ev nameya te wê negihîje ciyê xwe. Ji ber ku, ew kesên ku te ji wan re name bi rê kiriye, herdu aliyên xwe jî, ji lîsandinên kevokan dîrin. Zarokên me yên cîran ên ku li deşt û bajaran e, kevokan dibînin, ji nêçîrê bêtir tiştêk nayê bîra wan. Ez bawer im, kevoka te di rê de, li bajaran hate kuştin. Piştê jî, wek wêneyekî ku pê mirov tê xapandin, di çapemeniyê de, hate teşîrkirin.

Kevoka te ya ku te li ser baskên wê gotinên xwe nivîsandi û ji me re birêkir, hêza wê tê nekîr ku bigihîje me. Ji ber ku, em di parastina xweşikbûna dilê xwe de, li ciyê pir bilind in û em dizanin ku, xweşikbûnên me li hember êrîşên mirin û mayînê, bi nikulê kevokan nayên parastin. Ji ber vê sedemê jî, me xweşikbûnên xwe, di hêlînên teyrên baz de veşartin. Ji ber vî awayî jî, me kevoka te ya spî nedît. Me bi tenê, dengê te yê ku di pişt cameke spî û gotinê te yê li ser camekê wek dilopên reş dît û bihîst.

Di nava gotinên te de, ya ku herî zê-

de bala min kişand, gotina “AŞTÎ” yê ye. Te zahf xweşik navê aştiyê xemilandibû. Di hundirê vê xemilandinê de, belkî jî te xwestibû, tu birînê wê veşêrî. Lê, ji ber ku birînê wê, em di laşê xwe de wekî xemlekî digerin, me êşa wê dît û me di kûrahiya dilê xwe de hîs kir.

Belkî li gorî te û hinek derdorên, hebûna me bixwe li dijî aştiyê ye. Lê, em dizanin ku, di kûraniya dîrokê de, heta îro “AŞTÎ” pir di bin lingan maye û bi gotina te, bûye gotineke “QEŞMER”. Qeşmeriya vê gotinê, ji bona me ne di wateya aştiyê de ye. Wateya wê, her tim pîroz e. Tiştê ku wateya qeşmeriyê lê bar dike, zimanê qeşmeran û dilê derewîn in.

Li serê çiyân, di hêlîna teyrê baz de, li ser zimanên egîdan “AŞTÎ” hîn jî gotineke pîroz, hêviyeke çeleng û birîndar e. Pîrozbûn û çelengbûna wê, çawa birîndar bû em baş dizanin. Bi hezar salan, ji bo ku em wê biparêzin, me di pir çiyân de veşart.

Me berê, di çavên dayika me Îştâr de veşart. Lê nêçîrvanên ku ji kûraniya çolan û ji qeracên Asya Navîn hatin, çavên dayîka me, bi şûr û rimên xwe kor kirin.

Pîştî, me di dilê Zînê, Xecê û Edulê de veşart û wan jî di bêbextiya bekoyan de an bînerdbûn an jî bi agirê evînê şewitîn.

Di dawiyê de, me di guliyê Besê de veşart, ew jî ji bo ku destê qirêj û gemar xweşikîyan qirêj nekin, xwe ji hendef û geliyan avêtin çemên Mûnzûrê.

Û me dît ku, tiştên li ber çav, tim li hember êrişan in, me di kefa destên zarokên di malzaroka diya xwe de nivîsî û li Geliyê Zîlan veşart. Lê, ew destên qirêj bi sîngîyan, malzarokên dayîkên me qelişandin û xwestin di wir de “AŞTÎ” yê bifetisînin.

Me aşti, ji bona ku biaqil bê parastin, li ser rîyê kalan nivîsand. Ew kalên ku tu niha amadekariya zewaca neviya wê dikî, ew kalan jî, li meydana Derê Çiyê hatin daleqandin.

Ji ber vî awayî jî, me “AŞTÎ” xiste dilê keçikên ku bi êgir re ketin govenda reqsê, me “AŞTÎ” xiste nava dilên egîd û mîrxasên ku di reşahiya şevan de, wekî stêrkan dibiriqîyan û me ew rêkirin serê çiyayên azadiyê.

Ji ber vî awayî jî, nameya te, ya ku te li ser baskên kevokê nivîsandîye, wekî di dîrokê de, bi destên qirêj bû nêçîr. Û ev nêçîrvan, ne wekî şêran ku nêçîra xwe dixwin, wekî çeqel û roviyan bi kevoka te listin. Ji ber vê sedemê jî, wekî pêşdîtina te, ev nivîsa te ya li ser van baskan bu gotineke “QEŞMER”î. Lê em, qandî ku xweşikbûn û pîrozbûna “AŞTÎ” yê dizanin, parastina wê jî, ew qas girîng dibînin. Ji bona ku, “AŞTÎ” nebe gotineke qeşmerî, min xwest li ser baskê teyrê baz, ku tu caran, nakeve dest nêçîrvanan û nebe listok binivîsim.

Te hîn tiştên din jî gotibû di nameya xwe de. Lê belê piştî aştiyê ya ku herî zêde bala me kişand, yek jî gotina aqil bû. Te ji bona her kesî banga aqil kirîye. Qandî ku ez dizanim, aqil ne yek e. Her mirovek, aqilê çanda

xwe û civaka xwe temsîl dike. Aqilê ku van gotinan bi te dide gotin, ne aqilê ax, çand û civaka me ye. Tu ne bi tenê ji ax, çand û zimanê dîr ketiyî, tu ji aqilê xwe jî bi dîr ketiyî. Tiştê ku tu dibêjî, li gorî bi aqilê ax û rastiyeke din e.

Li ser axa me û di rastiya me de, ji bona vî awayî, kevoka te, nikare bifire. Ne dikare “ŞER” bîne û ne jî dikare “AŞTÎ” bîne. “ŞER” ku ji bona “AŞTÎ” yê be, wateyeke wî heye. Tu dibêjî dev ji şer berdî, bila aşti were.

Ma qey te ji bîr kirîye, ji bona ku aşti tunebû şer destpêkir. Ger ku dîsa em bixwazin aşti were, em baş bizanibin ku berdelên wê hene. Aşti tu caran bi gotinên xweşik û bi berdelên erzan çênebe.

Nameya te û sekna te yî ji bona aştiyê, biborîne hema biçek erzan hat. Ger ku tu dixwazî, bi rastî aşti were, min aşti li ser laçîka spî ya dayîka xwe nivîsand û ber bi kolanê Amedê ve bi rê kir. Min dît ku, tu û kesên wekî te li ser aştiyê gotinên xweşik dibêjin, li wir tunebûn. Û laçîka dayîka min di xwînê de sor bû. Her dilopeke xwînê li ser laçîkê, dîsa jî aşti nivîsand. Aşti, ji kolanên ber bi çiyê birîndar vegeyî. Ji bona ku dîsa birîndar nebe, vê carê ez li ser baskê teyrê baz dinivîsim û ji te re bi rê dikim. Hêviya min, vê carê tu erzan nêzîk nebî.

Min dixwest hîn dirêj binivîsim, lê dengê çûkên polayî û teqînan tê. Ji ber vê sedemê, ezê kurt bibirim.

Dixwazim nameya xwe, bi axaftineke qedexê bi dawî bikim. “BIRÊZ” Yilmaz Erdogan.

Dirok

Jan KES

Rebaza Tegehistina Diroke

Kes û civat wekî du Amurên bingehîn ji bo pêşxistina jiyana û saristanîyê. Hege her kesek neyê terbiyekirin û xwe Li gorî pîvanên serdema kû Têde jiyana dike çêneke, wê demê ew civat jî, bê rist û pergala her wiha jî, ji riya jiyana dîr dimîne. Ji bo veye kû civata herî xwedî jiyana, ji endamên perwerdebûyî û bi zanebûna ji xwe hayedar pêktê.

Hemî civat bi serpêhatiyên dîroka xwe ya netewî, feraseta û kevnariyên kû di civatêde rûdana tene nasîn. Di dîroka tevaya netew-civatan de, ew bi bûyerên cê û necê dagirtine. Endamên van civatan

kem-zêde ji dîroka xwe agahdarin. Lê weke girseyî koma kû herî pir ji dîroka xwe dîr maye xwe bi pergala nasnake civata kurde. Ta kû bi pêşketina tekoşîna netewî-civatî ya hemdem, ev zanebun hinekî liviya qalike sereke şikest lê, ji bo cebiranandinê hîn gellek tişt divê.

Gelê kurd piştî demsalên dirêj xwe weke civata hemdem ji nûve diafirîne

Bi taybet ji bo her ciwanekê kurd pewistî qasî xwarinê heye kû dîroka me û ya cîhanê, bi nêrîna nuh fêr bibe, her wiha ji, parastina hemdem ya Ramanî di hemî qadên gotûbêjan de pêk bîne. Ev yek jî, sedeme kû em lêkolînek dorfirehî di derbarê dîroka Kurdistan de bidin destpêkirin. Riya vê xebate ya yekem jî ewe kû em rêbaza lêgerînê, ji bo cî û nêrînek çawa hûr bikolin. Bê guman hîmê bingehîn yê vê mijarê civata me bixwe ye.

Gelê kurd piştî demsalên dirêj xwe weke civata hemdem

ji nûve diafirîne. Di Avabûna nuhde xala bingehîn ewe kû Endamên civata nûjen divê nixên axa me û mirovên me, weke rastiya wî nas bikin. Ji ber kû heta niha dîroka me di tariyê de hate hiştin, ya mayî jî, nêrîna kedxwaran e. Ango ji vê, tiştê kû em bipejirînin an jî, Sûda civata me bihewîne nemaye.

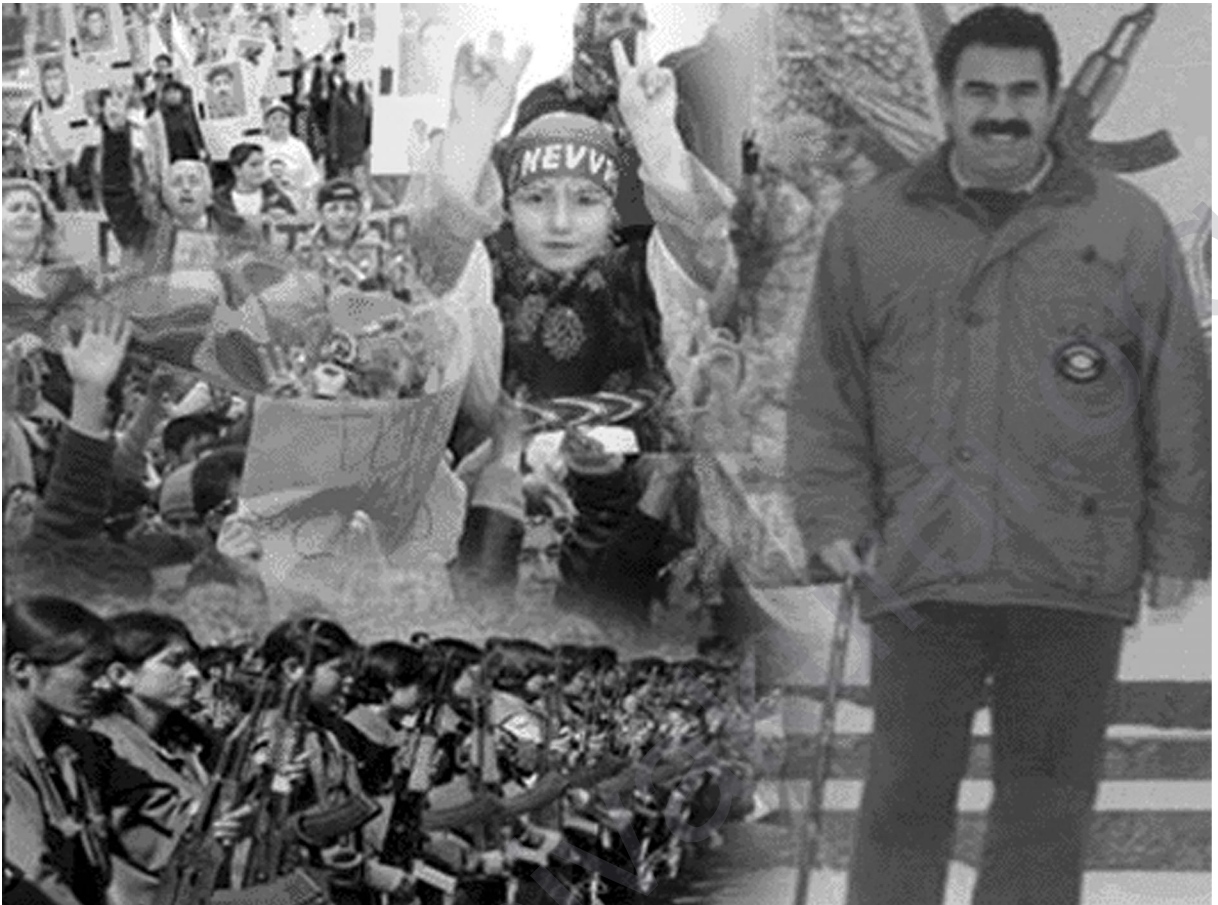
Qet hêleke tune ku kesê kurd weke mirov bibîne. Li vajiyî viya hemî qirêjiyên di herêmê de pêk hatine li civata me bar dikin. Di hemî beşên Kurdistanê de cîrok, metelok û henekên bicukxistinê bo şikesîna vîna netewî ji hêla serdestanve li dijî kurdan hatine belavkirinê. Li dijî van tewanan parastina rast û ji bo em bizanibin em kîne pewistî bi zanebûna dîroka me heye.

Divê bersiv bi zanyarî bi raman beête dayîn. Ger kesek bi dîroka xwe nizanibe û bi Rêbazên diyalekt lê nenêre deruniya wî jî, qewî nîne û di hemî karên kesayî û civatî de nîvco dimîne û bê serkeftin têk

diçe. Gellek bûyerên kû sedemên wan nayên zanîn ji ber van egerên ramanîne kû kes hay ji derbazbûna xwe tunebe weke glokeke aloz li hev diqelibe û şêlû dibe. Ji ber kû her tim xwe bindest dibîne.

Her mirov bi qasî zanebûna xwe diaxivê, lê belê ya giring ev zanebûn ji ku û bi çi Rebazî hatiye stendin. Ji ber ku cihên kurd lê dixwînin dibistanên kedxwaran û armance perwerda wan tune nîşandana dîrok-civata kurd e. Bi rengê cihê Li vê babetê nêrîn me nagehîne riya nêrîna kurd. Lê herî zêde bê pergala dihêle. Va jî, dide xwîyakirin karê serwexbûna dîroka ji bo xwe nasîne gava yekem û mijara serekeye. Weke ramyarek gotiye; **“kesê kû bi dîroka xwe ya 3 hezar salan nizanibe wî kesî xwe nasneki-riye.”**

Gelo em dîroka xwe ya cend salan dizanin? Gelo em kîjan dîrokê dizanin? Gelo em bi zimanê kî dîroka xwe nasdikin? Ma gelo em bi rastî jî, dîroka xwe dizanin an na?

Analyse

Berfin DILAV

Que Nous Veulent-ils?

Depuis quelque mois les opérations militaires, les pressions sur le peuple kurde et les arrestations augmentent de plus en plus.

La résistance du peuple kurde pour la reconnaissance de son existence et de son identité a commencé il y a de cela des centaines d'années. Le peuple kurde a connu 29 rébellions dont la dernière qui est la lutte pour la libéra-

tion du Kurdistan. Depuis ces 28 dernières années cette lutte à redonné aux Kurdes ces valeurs qui avaient voulu être enfouie dans l'histoire par les forces dominatrices.

Par le développement qu'a créé le PKK qui a été fondé en 1978 par Abdullah Öcalan et quelque uns de ces camarades les kurdes qui ont été partagé en quatre parties par la convention de Genève en 1923 à

permis réunifier un peuple qui a voulu être assimilé par quatre États dont la Syrie, l'Iran, l'Irak et la Turquie.

Des milliers de jeunes filles et de jeunes garçons se sont engagés à l'organisation dans l'espoir de rendre à un peuple sa liberté

Des milliers de jeunes filles et de jeunes garçons se sont engagés à l'organisation dans l'espoir

de rendre à un peuple sa liberté. Beaucoup d'entre eux aujourd'hui sont tombés martyrs. Leurs noms sont gravés à tout jamais dans les cœurs blessés de leurs mères ainsi que dans celui de tout un peuple qui a pour promesse de reprendre leur drapeau par sa résistance.

La femme kurde a eu elle aussi une place particulière

té de la femme est le reflet de celle de la population“, la femme s'est organisée par de différentes structures jusqu'à nos jours.

Celles-ci ont commencé par fondé l'union des femmes patriotes du Kurdistan (YJWK), puis a suivi l'union des Femme libre du Kurdistan (YAJK). En l'an 2000 la lutte des

Le mouvement de la Jeunesse tout comme celui de la femme a décidé de se réorganisé

Aujourd'hui toujours avec le même but les femmes kurdes s'organisent par de différentes structures dans un esprit démocratique et confédératif. Le Président Apo a donné aussi une importance primordiale à la jeunesse qui représente dans la communauté kurde comme dans toutes les communautés l'une des forces les plus progressistes et dynamiques de la société. L'Union de la Jeunesse du Kurdistan (YCK) a été fondée en 1987.

A travers cette organisation a aussi été créer l'union de Etudiants du Kurdistan.

Pour agrandir son espace de lutte l'organisation a décidé de fondé le mouvement des jeunes libres (TECAK) en 2003. Le mouvement de la Jeunesse tout comme celui de la Femme a décidé de se réorganisé en fondant l'organisation de la jeunesse kurde nommée KOMALEN CIWAN (communauté des jeunes) pour atteindre les jeunes de toutes les parties de la société. Toutes ses organisations ont pour but de construire un système confédératif qui comprend en lui-même les valeurs de la démocratie, de l'égalité, de l'autodétermination, de la liberté de l'individu et de la société. Pour cela leurs objectifs principaux sont de lutter contre tous systèmes destructeurs issue d'une mentalité qui

dans cette lutte. Dans les années 80, le Président Apo a développé une nouvelle idéologie consistant à la libération de la femme qui est en somme l'égalité entre les genres basée sur la reconnaissance des droits fondamentaux de la Femme et la lutte contre tout genre de discrimination.

En se basant sur cette pensée développée par Abdullah Ocalan **“l'évolution et la liber-**

femmes kurdes a été l'une des premières à fondé un parti de Femme qui eu en premier lieu le nom de PJKK (Partie des Femmes Travailleuses du Kurdistan) et puis par la suite celui de PJA (Parti des Femmes Libres) qui avaient pour but de sensibiliser les femmes au niveau mondial et par cela créer la solidarité entre lutte pour la libération des femmes.

se nourrie de la hiérarchie, de la violence, de la domination et violent tous les droits humains.

Ce système alternatif à celui de l'impérialisme représente un grand danger aux yeux des grands pouvoir

Ce système alternatif à celui de l'impérialisme représente un grand danger aux yeux des grands pouvoir comme les Etats-Unis qui est le représentant aujourd'hui de la globalisation qui fait disparaître en elle-même tout le sens des valeurs humaines. Depuis des années les Etats-Unis ont pris pour but d'installer leur système sur les terres du Proche Orient.

Ayant pour conviction s'approprier toutes les richesses de la région, ils commencent par s'emparer du contrôle de l'économie de chaque pays, cela par des invasions militaires tout comme nous avons pu le constater durant la guerre en Irak. Cette invasion qui par eux était appelée **'Intervention pour la libération'**.

C'est avec des slogans comme la démocratie, la paix, la liberté que George Bush à selon lui libéré le peuple irakien. Certainement nous approuvons aussi que le renversement du régimes de Saddam Huseyin était un événement très important en faveur du peuple Irakien. Mais n'oublions pas non plus que mis à par les militaires

irakiens et les forces du régime beaucoup de personne innocentes dont des femmes et des enfants ont péri durant cette guerre. Ce concept a avancé plus particulièrement avec les événements du 11 septembre 2001.

Aujourd'hui Israël attaque le Liban face aux hizbullah. Nous n'oublions pas le conflit qui perdure encore en Israël et la Palestine. Ce conflit qui à rendu une guerre au départ militaire en une guerre civile. Tout comme en Palestine, c'est dernier temps ce sont encore les personnes civiles qui sont les victimes. Jusqu'à aujourd'hui 1087 personnes ont décédés et il y a plus de 3568 personnes gravement blessées. Nous les Kurdes sommes issus des terres qui sont celles des plus stratégiques pour les forces impérialistes.

Tout comme nos voisins du Proche Orient, nous sommes aussi en tant qu'organisation et peuple l'une des cibles principales des forces destructrices.

Tout comme nos voisins du Proche Orient, nous sommes aussi en tant qu'organisation et peuple l'une des cibles principales des forces destructrices.

Par notre résistance et par notre idéologie progressiste pour le monde et l'humanité nous somme une proie inévitable à la yeux.

C'est pour cela que ces derniers temps la politique

de reniement et de destruction face aux peuple Kurde se reflète de nouveau et persiste. C' est pour enfouir cette lutte et cette résistance dans l'oublié que certains partis du gouvernement Turque, les Etat-Unis et l'union européenne s'approprie la résolution de la question kurde.

Mais cette politique exclue le Koma Komalen Kurdistan ainsi que son Meneur Abdullah Ocalan qui est le fondateur idéologique et théorique d'un nouveau système Confédéral Démocratique, cette politique consiste à créer les kurdes- Turcs, les kurdes-européens et les kurdes-américains démunis de toutes les notion réelles de leur identité, de leur culture et de leur existence libre.

Cette politique revient à placé des pions à la tête de certains poste tout comme Celal Talabani qui est aujourd'hui président de l'Irak. Nous les Kurdes et surtout les jeunes kurdes ne devons pas accepter cela.

Nous sommes le Symbol de la résistance futur. Nous sommes le symbol de l'espoir pour beaucoup de mère de martyrs. Nous devons nous rendre compte de nos responsabilités sans quoi nous continuerons encore à subir ces pressions, ces tortures, ces arrestations qui sont des violations des droits de l'homme.

Mektup

Murat ARSLAN

Merhaba

2 006 yılında hep ezberimde bildiğim kutsal kitaplar dışında, elime kutsal kitap geçeceğini hiç düşünmemiştim. Bu yıl nasıl olduysa -buna sanırım şans diyebilirim- elime kutsal bir kitap geçti. Okuduğum bu kitap adeta doğumdan yaşama, çiçekten insana, yıldızdan kainata her şeyin şifresini önüme seriyordu. Her canlının yaşam alfabeti, bu alfabenin cümlesini, bu cümlelerin evrenimizdeki manasını büyük bir zanaatçı edasıyla işlemiş kitap...

Ben aslında şöyle düşündüm; farz edelim ki bin yıl sonra bu kitap keşfedilseydi, okul denen insanlık icadı eğer halen o zaman var ise, bin yıl sonra kesin bu kitap tüm okullarda her öğrencinin önüne konur. 'Neden?' diye sorulursa vereceğim cevap şu olur: **"Alın kitabı okuyun, aynı fikirde olmazsanız, o za-**

man söyleyin!" Haksız mıyım?

"Sevgi, Bilgi ve Sanatın Ozanımı" diyen heval Vasfî'nin kitabı amenna diyebileceğim kadar kutsal bir kitaptır. Şahidi o kadar çoktur ki, Manisa yolları, Derfkan köyü, Diyarbekir zindan duvarları, masal ülkesinin dağı, ırmağı... Eminim bunların dili olsa hepsi bu kutsallığın şahidi olmak için sıraya girerlerdi. Tıpkı onun yaşamı boyunca onların şahitliği yapması gibi. Şahitler demişken çocukların gözlerini unutmamak gerekir. Çocukların gözleri hakat mühürlidir. Sahici gerçek şahitlerin başında belki de çocuklar gelir.

Hamza Yavuz'un ordusu yani. Çocuk ordusu!

Sözün kısası: ben bu kutsal kitabı okuyunca büyülendim. Günlerce, onu geç de olsa tanımının, öğrenmenin mutluluğunu yaşadım. Dört duvar arasında bin yıl kalsam kar etmez dedim.

Şayet yeryüzünde Nuh'tan sonra 'hakikat' isimli bir gemi tekrardan kurulsaydı hiç kuşku yok ki, hakikat gemisinin kaptanı heval Hamza olurdu. Bir kere gemiyi derin ve sonsuz ufuklarla örülü ummanlarda, rotasını şaşırmadan götürdü. Ru-

hun kanat çarpmasıyla çocukluk zamanlarına hepimiz taşırıldı. Umman'ın her bir güzelliğini önümüze sererdi. Olası fırtınalarda güven verirdi.

Ben gördüm ki bizler bir hakikat gemisindeyiz!

Heval Vasfî kaptanımız ve bizi hep gerçeğe götürüyor. Yakınlaştırıyor. Ferahladım. Rahatladım. Kendime güvenim arttı. Sonra dirhem eriyorsa, bir vaha tekrardan hayatla buluşma demek oluyor, Hamza Yavuz o vahanın kendisidir. Işığı arıyorsanız rehberinizdir. Daralmışsanız ferahlayacağınız bir nefestir. Çağın zulmünde umudun sedasıdır.

Çocukken belleğime kazınan bir hikayeyi yazmadan edemeyeceğim. Rivayet odur ki, Hekim-i Lokman her derde derman bulduğundan, insan-

lar ölümsüzlüğün de dermanını istemişler. Hekim-i Lokman ölümsüzlüğün dermanını bulmak için aylarca tabiatın içinde, kıvrın, yeşilin, çiçeğin içinde yaşamış. Ölümsüzlüğün dermanını bulmuş. Bu

dermanı ola ki beşeri hafızasında tutamama kaygısıyla bir kağıda yazıp insanlara götürmek için yola koyulmuş. Rivayet odur ki Hekim-i Lokman bir köprünün üzerinden geçerken o kağıt suya düşüyor. Irmak öyle taşkınmış ki yetişmek, kağıdı bulmak mümkün değilmiş...

Ben o kağıtta ne yazıyordu bilmiyorum ama heval Vasfî'nin kitabında, bu evrene not düştikleri, mürekkebinden damlayanlar ölümsüzlüğün sırrıdır diyorum. Onun için Lokman Hekim'in gönlü rahat olsun! Nedir bu sırlar?

Çocukluk hayallerine ihanet etmemek!

Sevgiyi bir bayrak gibi elden hiç düşürmemek!

Umudunu yitirmemek!

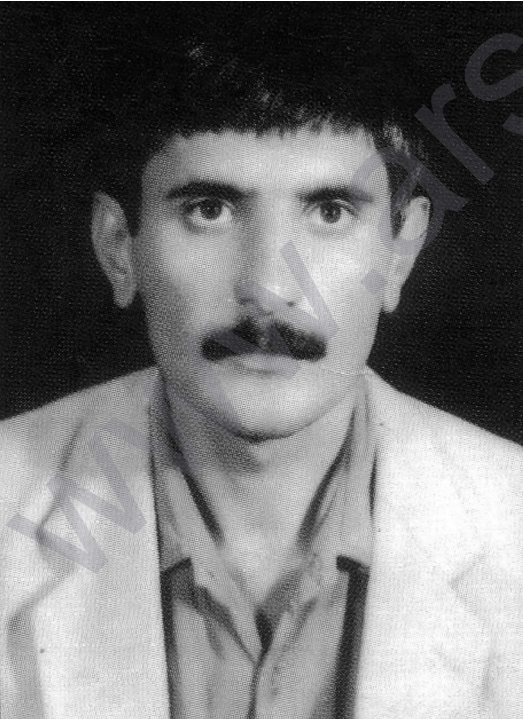
İçten olmak, dürüst olmak!

O nedenle O'nun kutsal metinlerini okuyup bitirdiğimde **"O ölmedi, her yerde yaşıyor"** dedim. Zindanın üzerinde kanat çırpan kuşlar, havalandırmanın ortasına düşen uğur böcekleri, rüzgarın uğultusu, bulutların hareketliliği de öyle der gibiydi.

Hamza Yavuz (Şehit Vasfi)
Diyarbakır Cezaevi

İnsanlığın varacağı en yüksek aşama:
ÇOCUK

Ben komutanıym çocukların
İşte koşuyor coşuyor benim ordum
Ya çocuklaştıracamız yeryüzünü
Ya sereceğiz üstümüze yeryüzünü

Hamza Yavuz, 20 Nisan 1998

Çocuklarımızın unutulmaz komutanı Hamza Yavuz
şahsında bütün şehitlerimizi saygıyla anıyoruz.

Yavuz ailesi ve Ramocan

CIWAN HACO

3. KÛRT GENÇLİK

FESTİVALİ

Fêstivala 3'min
A Ciwanan Kurd

DEV KONSER

10/09/06

PAZAR GÜNÜ

207 MARE STREET,
HACKNEY. LONDON, E8 1HE

& Koma
Av û Tav

Agirê Jiyân

Rojhan Beken

Koma Sersi

www.rojhanbeken.com

Ziman

Hemîd
DILBAHAR

Zimanê
Bêzimanan

Hûn dikarin lal bikin mirovan
Lê hûn nikarin bifetisînin
Qêrîna rih û giyana wan;
Dengê wijdana mirovahiyê ye
Her qêrîneke ji dil û can!..
Guh bidin dengê wijdana xwe
Û biqîrin!..

Dengê wijdana
mirovahiyê!..

Mirovên rih û giyana xwe bi ava rûmet û dilsoziyê şuştine û di her gava xwe de ji bo ku ev dinya şîn bibe tovê mirovahiyê li hemû dilistana dirêşînin bandoreke kûr û mezin li ser mirov û civakê dikin.

Ew mirov, gelek caran egîd in, mêrxas in, leheng û qehreman in, zana û rêzan in, awirgerm

û xweşawaz in, jiyanehez û dilazad in, evîndar û mirovperwer in.

Ew berî her tiştî dilsoz in. Dilsozên jiyanehez. Dilsozên azadiyeke bê-sînor. Dilsozên xewn û xeyalên zarokên bêwelat. Dilsozên şîrê her du memikên dayika xwe. Dilsozên ken û rondikên xwe. Dilsozên doza xwe. Dilsozên bîr û bawerîya xwe. Dilsozên rih û giyana xwe. Dilsozên dengê dilê xwe. Dilsozên dilsoziyê!..

Ew, dengê wijdana mirovahiyê ne. Ji ber ku ew bêtirs û xof ji dil û can vî karê pîroz, bêyî ku daxwazê wan hebe, dikin. Ew canê xwe diyarî û gorî dikin.

Ji bo ku xeyalên zarkan nekevin ber ba û bahozên rûreşîya şevên reş û tarî û bêbextiya demê. Ji bo ku bişkoşkên biharê bêdem û wext nekevin ser rehma axê. Ji bo ku evîn di paxila evîndaran de nebe evînkuj!..

Ji bo ku ronahî di nava dest û lepên tariya rûreş de bêhilm û nefes nemîne.

Wan hêlîna xwe çêkiriye li her derê jiyanehê!..

Ew; li ser bejna zivistanê canemergên têrjîn, li ser singê biharê gul û kulîlkên sorgevez in.

Ew stêrkên çavzer in li ser bejna şevîstanên rîpûreş, tîrojken rojê ne

di nava ewrên reş û tarî de!..

Ew newayên stranên azadiyê ne li ser zimanê hozanên bêwelat, rih û giyana qêrîn û hewara zarokên e ku li dijî tang û topên xeyalkuj dilê xwe radikin serhildanê û serê zilmê dişkinin bi kevirên azadîperest!..

Ew, gelek carna jî nêperest in. Ji ber ku ewqas hez ji jiyanehez dikin dixwazin ku hemû kes ji bo jiyaneke azad, jiyaneke bêqeyd û bend bitêkoşe û tevî hemû zehmetî û dijwariyê ji dest jiyanehekêşe.

Ew, evîndarên herî dilsoz, têrjîn û delodîn in. Ji ber ku ew gelek hez ji jiyanehez dikin. Gelek hez ji hilma azadiyê ya di awirên demê de veşartî dikin. Gelek hez ji kenên ser lêvên xeyalên bîqeyd û zincîr dikin.

Ew baş dizanin ku evîna herî hêja û pîroz jî li gel hemû zor û zehmetiya hezjêkirina jiyaneke birûmet, xwedîbûna xeyalên azad û ji bo wê têkoşîneke bêwest û rawest e.

Ew, zimanê bêzimanan e. Ji ber ku ew bi canfedaiya xwe, bi lebat û xebatên xwe, bi her gava meşa xwe, bi nefesgirtin û dayîna xwe dibin qêrîn û hewar ji bo bêzimanên xwedî hezar û qêrîn û hewar!..

Ew?!..

Ew bixwazin û nexwa-

zin jî ew di dil û giyana mirov û civakan de xwe hiltavên. Ew, çavên bêçavan, hiş û ramanên bêhiş û ramanan, kûrahiya naveroka hest û helbestên hestiyar û helbestkaran e.

Ew, naveroka jiyanehez 'bêjîna' ne!..

Ew, 'ewên di nava dilê me de veşartî' ne!..

EW, 'EZ' ên di nava rih û giyana min de ne!..

Ew, xwehilavêtina dilê min in!..

Ma kî nizane ew kî ne gelo?

EW

Ew 'tu' yî

Ku di min de veşartî yî!..

Şev bû

Her der tarî

Stêrk wenda bibûn

Heyv nexuya bû

Di paxila esmanan de!..

Goristan jî ditirsîyan êdî

Ji awirên demê

Û ew ketin ser rê hêdî hêdî!..

Hinan ji wan re go

Ronahiya dîlan

Hinan çirûskên hêviyê;

Demsalan ji wan re go

Kulîlkên bihara derengmayî

Evîndaran go, gulên dilbihar

Ên sor û geş dibin

Li nava dilê helbestkar;

Wan guh neda nav û nîşanan

Meşîyan

Meşîyan

Û dimeşin hê ew hero

Ji berbangê sibehên birîndar

Heta berbanga sibeheke din;

Dimeşin ew

Ji berbangên sibehên birîndar

Ew hê dimeşin ji berbangên sibehan

Hê dimeşin ew ji berbanga

Dimeşin ew hê

Ew dimeşin

Dimeşin

Ew!..

Xwe Firoştin Bê Heysiyetîye

Gotin

Egîd PÎR

“Hûnê kar ji PKK ê fêr bibin û paşê rabîn biçin ev yetenek û qabîliyeta ku tevgerê daye we têxin bin xizmeta dewleten ku zarokan qetil dike. Navê vê yekê ne xwe bazarkirin, xwe firoştin, bênamûsî u hrw ye çiyê? Ez şîrovevê ji we xwendevanên hêja re dihêlim. Divê ev kesên ku îxanetî keda Apê Musa kirine, hevalên li ber çavên wan hatine şehîd xistin ji nedîtîve tîn li her deverê werin teşîrkirin. Ez bawer dikim ku wê Gelê me jî li her devera ku wan dibîne helwesta xwe ya Demokratîk nişan bidin. Lê bêjin ‘Yarebbî şîkûr’ jî şaş nebin. Ji ber ku însanên xwe firoştine be heysiyetin.”

Di dîroka mirovahiyê de her tim sîstemên serdest ji bo ku rihê mirovan dîl bigre û têxe bin bandora xwe bi rê û rêbazêên cûda xebat dimeşînin. Di nava van lîstok û xebatan de hemî hêza xwe bi kar tinin. Kesen ku li dîrokê binêre û lêbikole dê bibîne şaristanîya di qirneya dayîksalarî-de hatiye avakirin heta berî 30 salî ketibu çî rewşê.

Bê guman ev ketin di şexsê jinê de dabun dest pê kirin. sedem an jî bersîva vê yekê ez ji were dihêlim. Li ber çavan e Tekoşîna Azadî û Demokrasiyê a Gelê Kurd ku di pêşengtiya Rêber Apo û hevalên wî. Belê ev tekoşîn heta niha didome û bila gumana ti kesî çênebê ku wê têk biçê. Li gel kesên ku demek di nava Têvgerê de mane û niha îxanet kirine, Dewletên serdest ên li ser Gel û Gerîla qetîaman dimeşîne û hemî entrika-komployan ev tevgera Azadiyê wê bi biryar tekoşîna bimeşîne. Heta dilopa xwina xwe ya dawiyê. Em propaganda an jî pesnê PKK nadin. Ji xwe hewcedariya PKK bi pesn dayîne jî tineye. Ji dest pê ka xwe birêxistin-kirinê heta niha ev tevger her ku çû mezin bu û xîtabî sehayên berfireh dike. Bi îlan kirina Koma Komelên Kurdistan (KKK) her sazî, dezgeh û rêxistinên vê sîstemê li gorî rol û mîsyonê, xwe bi tevger

dike. Çapemenî jî yek ji vana ye. Bê guman çapemeniya Demokratîk a Gelê Kurd jî wekî PKK ê hêza xwe ji şehîd û Rêber Apo ve digre. Ev destkeftiyên Kurdan wisa pir rehet nehat vê derece. Ev yek encama fedekarî û xwe fedakirina şehîdan e. Me di dest pê ka nivîsa xwe de behsa dîlgirtina mirovahiyê kir.

PKK li hemberî vê yekê bi perwerdeyê ku li ti deverê cîhanê nayê dayîn û bi keda Rêber Apo ve rewşa mirovahiyê di şexsê mîlatên xwe de şikand. Îrade da wan, wan kir xwedî însiyatîf. Kadroyên tevgerê êdî bi awayekê profesyonel li sehayên xwe dixebitin. Bê guman profesyonel buyî wisa rehet dernakeve holê. Li sîstemên dewletan zanîngeh hene. Mirovek ji bo ku di sehayê xwe de bibe profesyonel divê herî kêm 16 sal bixwîne. Ger ti lisansa bilind jî têxî navê divê 20 sal bixwîne û paşê bibe xwedî kariyere. Lê di PKK ê de ne wisa ye. Kesên ku beşdarî partiye dibin di nava salekê de dibin profesyonel. Ger gumana we hebe fermo deriyê PKK ê ji we hemîyan vekirîye û bi çavên xwe bibinin. Hûnê bipirsin gelo çawa dibe? Çima hûn dizanin? Ji ber ku di PKK ê de her tişt pratîke. Mirov dema di partiye de dest bi xebatê dike hemî imkan tîn pêşkeşînin. Ji bo çapeme-

niyê dibêjîm, ti heta dibî profesyonel û xwedî pîşesaziyê gelek caran şaşîtiyan dikî û wisa fêr dibî. Li gel vana ti li saziyê-ke çapemeniyê ya dewletan şaşîtiyê biki an ti ji kar tê avêtin an jî tazmînatê didî. Dema tû ji kar werî avêtin ti saziyên din te nagre.

Gotina min ji bo ew kesên ku ji nava PKK ya ku bi xwîna şehîdan û keda Rêber Apo hatiye avakirin direvine. Bi taybetî ew xebatkarên berê yên çapemeniya Demokratîk ku niha îxanet kirine û li saziyên çapemeniya dewletê, çapemeniya ewropîyan û kanalên li Iraqê dixebitine. Ji xwe di wan de ar û namus hebûna ji nava vê tevgerê ne direvîyan. Ev mijareke cûdaye. Hûnê kar ji PKK ê fêr bibin û paşê rabîn biçin ev yetenek û qabîliyeta ku tevgerê daye we têxin bin xizmeta dewleten ku zarokan qetil dike. Navê vê yekê ne xwe bazarkirin, xwe firoştin, bênamûsî u hrw ye çiyê? Ez şîrovevê ji we xwendevanên hêja re dihêlim. Divê ev kesên ku îxanetî keda Apê Musa kirine, hevalên li ber çavên wan hatine şehîd xistin ji nedîtîve tîn li her deverê werin teşîrkirin. Ez bawer dikim ku wê Gelê me jî li her devera ku wan dibîne helwesta xwe ya Demokratîk nişan bidin. Lê bêjin ‘Yarebbî şîkûr’ jî şaş nebin. Ji ber ku însanên xwe firoştine be heysiyetin.

Güneşli Günler

Vahide (*)

“Ana var gücüyle kalabalığı yararak ona doğru koştu, koşarken de bir yandan tilili çekiyor bir yandan da ağlıyordu. Ulaştığında Başkan’a sımsıkı sarıldı, Başkan’ı öptüğünde Başkan da anayı sakinleştirmek için, - **Tamam Yadê, başım gözüm üstüne, deyip ananın elini öptü, kendisine sarıldı. Ana o arada Başkan’a, - Bazı çocuklarım şehit, bazıları da senin onurlu yolunda yolcudur, diyerek Başkanla olmaktan duyduğu gururunu ifadelendirirken, bir yandan da Başkan Suriye’ye geldiğinden beri Başkan için biriktirdiği -ki bu paraların çoğu geçmiş yıllarda değerini yitiren paralarla - paraları göğsünden çıkarıp, - Bak bunları yıllardır senin için biriktiriyorum, diyerek Başkan’a verdi.”**

Ilk kez PKK ismini duymam 1987’ye rastlar. Apo’nun Küzey’den Kürtlerin, Kürdistan’ın özgürlüğü için savaşan bir insan olduğunu anlatıyorlardı. Çok geçmeden video kasetleri, teyp kasetleri geldi dinledik, izledik. Apo o zaman Kürtçe dilini çok iyi bilmiyordu. ‘84-85’teki kasetlerini izliyorduk. İlk süreçlerde siyasal bilincimizin yetersizliğinden dolayı ne söylediğini tam olarak anlayamıyorduk. Ama bize getiren kadrolar tercüme yapıyordu. Bazen anlamak için bir kaseti tekrar tekrar defalarca izliyorduk.

O zamanlar grup grup ana babalara toplantılar yapıyordu. Bana birlikte hareket etmem için beş kişilik bir grup verdiler. Günlük olarak Apo’ya dair aldığım bilgilerin etkisiyle o beş kişiyi bir ay içerisinde elli kişiye kattık. Günün 24 saati çocuğumuzu, eşlerimizi bırakıp sokak sokak, ev ev dolaşıp insan örgütlemeye verdik kendimizi. Gece gündüz bıkmadan usanmadan onun bize verdiği büyük güçle şehirden şehire, kasabadan kasabaya, köyden köye mahalle mahalle dolaşıyorduk. Gittiğimiz bazı aileler bizi kovuyor, kapılarını yüzümüze kapatıyorlardı.

O süreçte hiç unutamadığım olaylardan birisi de bir öğretmeni örgütlemeye giderken kendisine Mazlum Doğan’ın direnişinden

APO’NUN
ŞERBETİNDEN
İÇTİK

bahsettiğimde kadın öğretmenin hüngür hüngür ağlamasıydı. Biraz düşündükten sonra

- Bak sen okumamış bir insansın, ben de öğretmenim ama sen gelip bana bunları anlatıyorsun. Bir öğretmen olma rağmen senin ve arkadaşların karşısında kendimi küçük görüyorum” dedi.

Parti ekonomisi o zaman çok güçlü olmadığı için imece usulü nohut, mercimek, buğday ve arpa yolmasına, Afrin’e zeytin toplamaya gidiyor, eski ayakkabıları götürüp dostlara **“dikin de parti için satalım”** diyorduk.

Genç kızlar çeyiz hazırlamayı bir kenara bıraktı-

lar, parti ekonomisine katkı sunmak için para karşılığında nakış işlemeye başladılar. Küçük çocuklar bile kumbaralarındaki paraları, okul harçlıklarını biriktirip kadrolara Apo’nun, partinin zenginleşmesi için veriyorlardı. Partiyi tanıyan herkesin tek düşüncesi ve derdi partinin zengin olması için varlığımızı, yeteneklerimizi seferber etmesiydi.

‘89’un sonunda birçok çalışan arkadaşla birlikte onu görmeye gittik. Hepimiz heyecanı zirvede yaşıyorduk. Bazı analar onu görmek için o kadar sabırsızlanıyordu ki birkaç dakika sonra kimse gelip bizi de almaz, burada kalırız demeye başladıkları sırada Başkan çıkı-

geldi. Çok heyecanlıydık, o kadar heyecanlıydık ki nasıl selam verdiğimizizi bile hatırlamıyorum.

Sonra o önden bizler de arkasından toplantı yerine gittik. Odaya girdikten sonra çember biçiminde oturduk; konuştu, sohbet etti. Bizlere, bizlerle çalışan kadrolara işlerimizin nasıl yürüdüğünü, önümüzdeki süreçte neler yapacağımızı soruyor ve yaptıklarımızdan ne kadar sonuç aldığımızı hem sordu hem de olması gerekenleri anlatacağımız bir dille bizlere anlattı. Ve

- Eksiklik yapanları dinlemeyin, çalışmalarınızı engellemeyin, onları atın, dedi.

Bir çalışan ana kendisine,

- Başkanım ne zamana kadar böyle bir odayla sınırlı kalacaksınız? diye sorduğunda hemen

- Sen filankesin annesi misin? Senin oğlunu Güney'e gönderdik, dedi. Sonra konuşmasını sürdürdü:

- Elimizden geldikçe çalışmalarımı yürüteceğim. Bazen bana kızıp "Apo benim çocuğumu da kandırıp götürdü diyorsunuz" ama siz onlara ne kadar emek veriyorsanız ben onun daha fazlası emek veriyorum, dedikten sonra toplantıda düşmanın o dönemdeki yönelimlerini anlattı.

- Çalışmalara olanca gücünüzle yüklenmeli, birbirinizi sevmelisiniz. Bakın ben küçükken evden çıktım. Yıllarca biraz iş yaptık, ta Beyrut'tan çıktık. Çok acı çektik, zorlandık. Ki kendimize bir yer yapabildik. Sizlerin de çalışarak kendiniz için bir yer yapmanız lazım. Komşularınızı sevip onlarla çalışmalısınız. Çevrenizdeki Araplarla ilişkiler kurun, bizi anlatın. Bizi dışlayan insanlara karşı çıkın, onlarla mücadele edin. Size layıkıyla hizmet etmeyenleri kovun. Kadınlar bunu kabul etmemelidir. Kadın hep kendini eksik gördü. Ama eksik değil, isterse yurtseverliğiyle çok şey yapabilir. Bazı kadınlar "ben özgürüm" diyor ama özgür değil; çünkü özgürlük öldürülmüştür. Gerçek özgürlük insanlığın uyanışı için çalışmaktır. Kadın-erkeğin eşitliğidir. Erkek köleliğiyle kadının başına kalkıyor. Kadın da ben yiyorum içiyorum, nasıl olsa her şeyim elime geliyor diyor. Hayvan da yiyor, ha kadın olmuş, ha kadın olmamış fark etmiyor. Kadın bu konumunu aşmalıdır. Bazen bir hayvan bile bir yoldan geçerken tehlike görürse ertesi gün oradan geçmez" diyerek bizi tarihin derin uykusundan uyandırmaya çalışıyordu.

Kürtler olarak, kadın olarak o bizi bu kölelik uykusundan uyandırdı; gözlerimizi açtı. Yaşıyorduk, özgürüz diyorduk ama değildik. Şimdi de onun bize verdiği ruhla ayaktayız. Örneğin bazen eşlerimiz, biraz konuştuğumuzda öfkelenip "**Başkan size dil verdi. Yoksa siz yoksunuz, dilsizsiniz**" diyorlar. Biz analar şimdi kızlarımızı da ondan aldıklarımızı onlara öğreterek yetiştiriyoruz. Belki Başkan o toplantıda birkaçımıza verdi ama ondan aldıklarımızı onlara, yüzlere ulaştırmanın hazzını ondan sonraki süreçlerin her gününde

yaşadık. O bize çok verdi, öğretti ve şimdi sıra bizde.

'90'da gittiğimizde bir genç,

- **Başkanım ben ülkeye gitmek istiyorum**, deyince Başkan

- **Niye, burada çalış**, dedi.

Genç tekrar söz aldı ve,

- **Ailem yurtsever olmadığı için arkadaşlar 5-6 ay beni bir evde tuttular**, dediğinde Başkan gülerken
- **Hele ki seni öldürmemişler.**

Bunların dini imanı yok, olsaydı sana böyle yapmazlardı. Kararlı bir insanı neden altı ay bir odaya kapatıyorsun, diyerek bunu yapan arkadaşlara olan kızgınlığını dile getirdi.

Başkan, bizim gibi insanlar için nasıl canını veriyor diye çoğu zaman düşünmüştümdür. O iliklerine kadar bizim hizmetimizde oldu ve olmaya da devam ediyor. Ne yaparsak ona layık olamayız, onun hakkını ödeyemeyiz.

Çevremizdeki Araplar bize her zaman, "**Kürtler Apo'nun kıymetini bilmiyorlar. Bilselerdi O'nu yakalatmazlardı**" diyorlar. Cezaevinde olmasına rağmen acaba bu hafta ne der diye hep ondan bekliyoruz. Görüşme notlarında Başkan hastayım dediğinde hepimiz hastalanıyoruz.

Suriye'deki halka ilişkin bir şey belirttiğinde Başkan bizi unutmadı, hala hatırlıyor diyor ve daha güçlü çalışmalarımıza yöneliyoruz. Hepimizin evlerini görmüş, herkesi tanıyor. Hepimizi, Suriye'deki halkı tanımak için büyük çaba harcıyordu. Birçoğumuzun gençlerini o kendisi büyüttü. Zaten kendisi de,

- **Bir ana nasıl ki çocuğu büyü-tünce emek veriyorsa, yoruluyor-sa ben de birisini yetiştirdiğimde o kadar emek veriyor ve yoruluyorum**, diyordu.

'91'de kendisini ziyarete gittiğimizde onbinlerce insan oradaydı. Suriye'den, Lübnan'dan her yerden

insanlar gelmişti. Gece bizimle konuştu, gece üçte Başkan,

- **Gitmek isteyen gidebilir**, dedi.

O gece yönelim olabilir diye kadrolar da kaygılıydı. Binlerce insan Başkan'ın kaygılarının yersiz olmadığına inandıkları ve Başkan'ı zorlamak istemedikleri için Başkan'ın o geceki konuşmasından sonra gitti ama onbine yakın insan gitmedi, kaldı.

O gece şafağı O'nun bize söylediklerini birbirimize anlatarak geçirmiştik. Başkan öğleyin geldiğinde bize,

- **Belki akşam çok heyecanlıydınız, yorulmuşunuz, sesimi tam duyamadınız**, diyerek konuşmasına başladı.

O konuşurken Cizre'den gelen bir ana, "**ben Başkan'ın yanına gitmek istiyorum**" dediğinde nöbetçi arkadaşlar izin vermediler.

Kadın Başkan'a ulaşmak için adeta çırpınıyordu. Onu ancak birkaç arkadaş zaptedebilmişti. Başkan ananın kendisine ulaşmak için çırpındığını görünce nöbetçilere,

- **Bırakın gelsin**, dedi.

Ana var gücüyle kalabalığı yararak ona doğru koştu, koşarken de

bir yandan tilli çekiyor bir yandan da ağlıyordu. Ulaştığında Başkan'a sınımsız sarıldı, Başkan'ı öptüğünde Başkan da anayı sakinleştirme için,

- **Tamam Yadê, başım gözüm üstüne**, deyip ananın elini öptü, kendisine sarıldı. Ana o arada Başkan'a,

- **Bazı çocuklarım şehit, bazıları da senin onurlu yolunda yolcudur**, diyerek Başkan'la olmaktan duyduğu gururunu ifadelendirirken, bir yandan da Başkan Suriye'ye geldiğinden beri Başkan için biriktirdiği *-ki bu paraların çoğu geçmiş yıllarda değerini yitiren paralardı-paraları göğsünden çıkarıp,*

- **Bak bunları yıllardır senin için biriktiriyorum**, diyerek Başkan'a verdi.

Ve yüzünü tekrar Başkan'ın yüreğine yasladı. Bize toplantı yaptığı sürece yüzü hep gülüyordu.

Her konuşmasına bize,

- **Arkadaşlar sizinle kavga ediyorlar mı? Sizi zorluyorlar mı? di-yordu. Bazen yarı esprili bir şekilde**

- **Dikkat edin sizleri de döverler. Bazen onlarla kavga edin**, derdi.

Bazen daha çok çalışmamız için bilinçli olarak kadroları bize sorar, çelişkilerimiz varmış gibi yaptığımız çalışmalarımızı sorgulamaya iterdi. O gün Başkan gülererek bize,

- Biliyorum aylarca burada kalmanız da gitmek istemezsiniz. Sizinle gece konuştum, şimdi konuştum. Bazılarınız hala da kalmak, sohbet etmek istiyor. Ama ben sağ salim evlerinize dönmenizi istiyorum. Kafidir, yerlidir. Sizin ilerde zorlanmamız için gitmeniz gerekiyor, diyerek bizlerle istemeden vedalaştı.

Toplantıdan sonra bazı şehit aileleriyle oturdu. Bizi gönderirken eli havada bize el sallıyordu. Bizler de **“Biji Serok Apo!”** diyor, hepimiz bir ağızdan çektiğimiz tilillerle o vadiyi inletiyorduk. Başkan bizim, bu kadar halkın bir aradaki coşkusunu görünce kendisi de heyecanlanıyor ve büyük bir moral alıyordu. Başkan'ın arkası dönüktü, bizim sesimizi duyunca ani bir hareketle bize yönünü döndüğünde biz daha büyük bir coşkuyla sloganlar atıp zılgıt çektik. Bizim için ondan ayrılmak çok zordu. Biz yönümüzü ona dönüp coşkumuzu dile getirirken, O da büyük bir sevinçle karışık bir hüznle bizi uğurladı.

Hepimiz yaşamımızı O'na o kadar bağlamışız ki, bu hiçbir zaman tarif edemediğimiz bir duygu halini aldı. Örneğin ben bir gün kadro bir arkadaşla kavga etsem o gece mutlaka Başkan'ı rüyamda görürüm. Her gördüğümde mutlaka yaşadıklarımı nasıl çözümleneceğimi bana söyler ve ben sabah kalktığımda O'nun rüyamda bana söylediği gibi yaparım. Bir gece rüyamda Başkan'la bir dağın tepesine çıkıyorduk. Ben de odanın içerisindeyim. Ama durumum iyi değildi. Başkan elimi tutup,

- Kalk, niye böyle yaptın? Ayağa kalk! dedikten birkaç gün sonra

rüyamda bizim eve geliyor. Hatta rüyamda da çok şaşıyorum. Çünkü güvenlik sorunundan dolayı Başkan Suriye'deyken bize gelmiyor diyordum. Böyle düşünceye dalar-ken Başkan bana bakıp

- Gel gel. Niye küsmüşsün, ki-me küsmüşsün? dediğinde güler-ek Başkanım küsmemişim diyor-duysam da Başkan ısrarla,

- Onlar mı seni incitti, söyle onlar mı seni incitti? diye soru-yordu.

- Gerçekten bir şey yok Başkanım.

- Hayır seni incitmişler, dedikten sonra elimi tutuyor, bir dağa çıkıyo-ruz. Geçit vermeyen yüksek bir te-peydi. Tepeyi çıkarken onun bir adım gerisinde yürüyordum. Daha sonra Halep'e gidiyorum, Başkan'ın yanında iki ananın daha olduğunu görüyorum. Başkan beni çağırıp,

- Yürü, seninle bu dağa çıkaca-ğız ve şu küçük ağaçların gölge-sinde oturacağız. Benimle ko-nuş! dediğinde *“Ey büyük Başkanım”* deyip başlayacağım sı-rada uyandım.

Uyandığım halde sanki Başkan beni dinliyormuş gibi hissediyordum. Onu böyle rüyamda görünce varolan sorunlara daha sağduyulu yaklaşmayı esas almaya çalışıyorum. Sırf Başkan'ın hatırı için bunu yapma ihtiyacını duyuyorum. Çünkü o biz halkı hissediyor.

Mesela kadrolarla kavga etsem, gerçekleştirdikleri toplantılara da katılmasam, yürüttüğüm çalışmamı aksatmadan yürütürüm. Bunu sırf Başkan Apo'nun hatırı ve mücadelesinin zaferi için yapıyorum. Şehitler için yapıyorum. Çünkü onlar yaşamımızı, özgürlüğümüzü kendi canlarını vererek garantiye alan gerçeklerimizdir.

Suriye'de Başkan'ı görmeye gidip birlikte fotoğraf çekenlerin hepsi

o fotoğrafları büyütüp evlerine asarlar. Bu bizde bir gelenek halini aldı. Örneğin bizim bir odamızda Başkan'ın 15 fotoğrafını asmışım. Nereye dönersem döneyim Apo her an gözlerimin önünde olsun diye. Bazen gece saat üçlerde, dörtlerde onu düşünürken uyukum kaçtığına hemen onun video kasetlerini açıp izlerim. Birçok dost ve arkadaş geldiğinde uzun uzun sohbet eder, o günümüzü Başkan'la da paylaşmak için kendilerine, *“Başkan'ın kasetini izleyelim, bakalım Başkan bugün ne diyor?”* dedikten sonra kasetini açıp saatlerce O'nunla oluruz. Bu, benim kendimi ve yanıma gelenleri ve çocuklarımı eğitmenin bir yöntemi olarak yaşamımda oturdu.

Örneğin küçük bir kızım sıkıldı-ğında odaya girer, *“ben Başkan'la oyun oynayacağım”* der ve odanın dört duvarına asılı Başkan'ın fotoğraflarını daire olarak ele alıp kendisi de ebe olur. Gözlerini açıp kapadığında uzun koşuşturmalardan sonra yerinde durup *“Apo'yu yakaladım!”* der. Bazen de yıllarca kendisiyle yaşamış gibi Başkan'ın fotoğraflarının ona cevap vermemesine *“Apo niye benimle oynamıyor?”* der ve oturup hıçkırma hıçkırma ağlar. Bazen onu avutmak için saatlerce uğraşırız, ama susmaz, ta ki ağlamaktan yorulup uykuya dalana kadar. Kızımın böyle yapması bizleri ağlatır. Örneğin Başkan bir fotoğrafında biraz düşüncelidir. Bazen kucığına aldığı bebeğini alır o fotoğrafın önüne gidip durur ve *“Apo, senin bugün canını kim sıktı? Bak benim bebeğim var. Bebeğimin adını biliyor musun?”* dedikten sonra bebeğine sevinçle Başkan'ı göstererek, *“Bak bu Apo! Benim en iyi arkadaşım”* diyerek O'nu bebeğiyle tanıştırır.

“Sanki Kerbela yeniden yaşıyor!”

Onun yakalandığını duyduğumda bir çığlıktan sonra hiçbir şey yapmadım, yerimde dondum kaldım. Birkaç dakika sonra Halep'e, Raco'ya, Mabata'ya telefon açıp televizyonlarını açmalarını istedik. Gece saat üçte harekete geçip şehirlerde tek tek evlerin kapılarını çalıp uyanırdıyorduk. O gece bizim evde 15 kadro vardı. Kinimizi, öfkemizi kusacağımız bir yer arıyorduk.

Herhalde o an Türkiye'de olsaydık Türkiye'yi yıkardık. Zaten o hırs-la Suriye üzerimize gelseydi Suriye'yi de yıkardık. Günlerce bu hareketliliğimiz sürdü. Evlerimizde aylarca yas tutuldu. Her geçen gün O'nun yokluğunu derinden hissetmemiz çekilmez bir hal alıyordu. Bazı analar çok ağladıkları için görme sorunları baş gösterdi. Kaç kişi kalp krizi geçirdi, şok geçirdiler. O günlerde Arap bir ana bizi teselli etmek için ziyarete geldiğinde, “Sanki Kerbela yeniden yaşıyor” diyerek bizim büyük üzüntümüzü paylaşmaya çalıştı.

O Suriye'den çıktığı zaman çok etkilendik. Ama Türkiye'ye teslim edildiğinde büyük bir acı çektik. O'nun yokluğuyla haftalarca yemek pişirmedik, çocuklarımız açtı. Yüzlerimizi yıkamadık, uyuyamadık, saçlarımızı taramadık, evlerimizi temizlemedik, dünya başımıza yıkılmıştı. Ve Başkan'ı yakalattıkları için kadrolara çok kızılıyorduk.

Apo'yu merhem yapıp gözlerime süreceğim

Bir süre sonra Başkan'ın bize daha önce yaptığı gibi yine gelip bizlere toplantı yapacağını bekledik ama gelmedi. Çocuklarla ilgilemeyeceğini, anaların yüreğine su

serpeceğini bekledi analar ama gelmedi. Artık zamanla büyük acımızı yüreğimizde büyütüp Onun yolunda daha çok çalışarak hakkımızı ödemeye çalıştık. Çünkü biz yaşamımızı, yüzümüzdeki tebesümü bile ona borçluyuz. Komşularımızla, dostlarımızla görüştüğümüzde gündemimiz O olduğunda günümüz sadece ağlamakla geçiyor.

Başkan yakalandığında çok ağladığı için gözlerini kaybeden yaşlı bir ana var. Bazen yanına gidip nasıl olduğunu, gözlerinin nasıl olduğunu sorduğumuzda Başkan'ı hatırlayıp saatlerce ağladıktan sonra,

- Apo'yu merhem yapıp gözlerime koyacağım. Benim gözlerimin ilacı odur, dediğinde bizlerin de yüreği paramparça oluyor.

Onun gibi Başkan Apo'yu gören veya görmeyen binlerce ana her sabah güneşe yönünü döner “**Roj baş Serokê min**” der, ona dua eder, her akşam aya bakar ona “**Şev baş Serokê min, Xwedê te ji ser serê me kê m nekê**” derler. Küçük bebelerimiz bile uyanınca Ona “Roj baş”, yatacakları zaman elini yüzünü yıkayıp onun resmi önünde durup “**Şev baş Serokê min**” derler.

Onun yakalanışının yüreğimizde açtığı derin yara hiç kabuk bağlamadı. Bazen bu yaranın eskidiğini, kabuk bağladığını sanıyoruz ama O'nun resmini gördüğümüzde, O'nunla yaşadıklarımızı düşününce bu yaranın kabuk bağlamaktan ziyade daha da derinleştiğini hissediyoruz. Belki çocuklarımızın gidip şehit düşmesi bile O'nun yakalanışı kadar biz analara acı vermedi, göz yaş döktürmedi.

Başkan şu an İsa gibi çarmıhtadır ama özgürlük sesimizdir. Onun çıkacağı günü dört gözle bekliyoruz.

Yeni doğan çocuklarımıza onu anlatarak büyütüyor, onunla görüşeceğimiz günü masal gibi anlatıp uyutuyoruz. Çünkü O, bizim yaşam tablomuzun solmayan, solmayacak tek rengidir.

Her zaman olduğu gibi bundan sonra bütün yaşamım Onun için, Onun özgürlüğü içindir. Eşimle, çocuklarımla Başkan için daha fazla çalışmak için konuşur, Başkan Apo'ya layık olmanın arayışlarını derinleştiriyoruz. Onun sayesinde eşlerimizle bile arkadaş olmayı öğrendik.

Her gece yatmadan önce en az birkaç dakika “**bugün Apo'ya göre ne kadar yaşadım?**” diye kendi kendime sorarım.

En çok daraldığım anlarda '97'de bir panelde konuşurken sesini aldığım kaseti dinlediğimde kendime gelir, derin bir nefes alırım. O kasette “**çalışmalarınızı yapın, kendinizi geliştirin, ben bugün varım yarın yokum**” diyor.

Bir gazeteci de kendisine “**Üçüncü devlete gideceğinizi söylüyorlar**” diye sorduğunda Başkan

- Cehennem de olsa tahammül ederim. İğne deliği kadar bir yer de olsa ayakta kalabilirim. Ama siz zavallıları düşünüyorum. Çözümlemiyorsunuz, ben cehennemde de olsam yine yaparım, diyor.

Ona bir şey olmaz, çünkü O bizimle, halkla yaşıyor. İnşallah çok yakında çıkar ve eski günlerin coşkusunu yeniden yaşarız. Başkanımızla geleceğe büyük adımlarla yürürüz. Onun çıktığı gün bütün acılarımız dinecek, bu acıyı dindirmek ve Ona layık olmak için halk olarak daha çok çalışmamız gerekiyor. Ve ben de bunun bilinciyle var gücümle çalışmalara sarılıyorum.

(*) Suriye'deki yurtseverlerden

Hareketin Radikalizmi Biraz Anti Erkek Olacak

Özgürlük Notları

Abdullah ÖCALAN

“Bir defa “her kadın bir kişindir” veya “birçok kadın bir kişindir” yargısı gelişmiştir tarih boyunca. Biz buna “mallaşma” diyoruz. Ama aynı şey erkek için hiç söylenmiyor. Bir erkek şu kadındır veya birçok erkek bir kadındır gibi bir değerlendirmeye fazla tanık olmuyoruz. Bunun nedenlerini hiç şüphesiz bütün yönleriyle, tarih ve toplumsal gerçeklik itibarıyla bilmemiz lazım. Buradan günlük ilişkilere yansıma gibi bir sonuç da çıkar.”

Kadın katılımını ve özgürlük savaşımını geleneklerden kurtarmak gerekiyor; erkek ilişkisi, aile ilişkisi, resmi kuruluşlar-kurumlarla benzeştirme biçimlerinden daha farklı ele almak gerekir. Halkların özgürlük sorunundan, sınıfların kurtuluş sorunlarından belki de daha kötü. Kadın sorunu, dolayısıyla kadın kurtuluşu, üzerinde durulmaya değdiği gibi geleneksel yaklaşımları ve hatta yaşam biçimlerini parparça edip özgün olana ulaşma çabasını göstermek, özgür tipi ortaya çıkarabilir.

Hiç kimse reçete beklememeli. En çok verebileceğimiz, pek de saygı duyulamayacak geleneksel yaklaşımları incelterek de olsa sürdürmemiz veya bu konuda bir reform denemesine girişmemiz midir? Değil! Onu yapmayacağız. Bu konuda da radikal olacağız.

Kadın sorununda radikalizm nedir?

Çokça yaklaşıldığı gibi bir duygusallık, cinsellik meselesi olmanın da ötesinde, hatta **“siyaseti şöyle ilgilendirir, her kurum ve kuruluşta eşitçe yer almalı”** demenin de ötesinde kavrayış olarak köklü bir yaklaşıma ulaşmak gerekir.

Bazı doğal cins özellikleri itibarıyla topluma katılım, toplumsal süreç boyunca yaşadığı durumlara yol açmış olabilir. Yani doğal özellikleri itibarıyla belki kolayca baskı altına alınabilir. Sömürüye daha yatkın hale getirilebilir. Bu, yoksul, yani koşullar itibarıyla çok kolay baskı, sömürü altına alınacak halklar için de geliştirile-

bilir. Bu egemenlerin söyledikleri gibi bir doğa kanunu veya bir tanrı buyruğu değildir. İnsan buyruğuyula gelişen durumlar oluyor.

Dolayısıyla gözden geçirmek gerektiğinde, reddetmek gücünü göstermek anlaşılır bir husustur.

Erkek retliği anlamına gelmemeli radikalizm. Bazı **'feminist'** diye tabir edilen yaklaşımlar böyle oluyor. Böyle ele alınmamalı. Bir anti erkek hareketten öteye, yine salt kendini baskı, sömüründen kurtarmış bir hareket anlamına da gelmemeli. Bunların da etkisi olacak tabi. Hareketin radikalizmi biraz anti erkek olacak, biraz özgür taleplerine bağlı kalacak, ama daha fazlasını ifade etmek zorundadır.

Ortada gerçekten kimlik kaybı var, kimliğini konuşuran kişilik yok. Belli bir ulustan, sınıftan, hatta kültürden olan insanlar yok. Şimdi kadının bu konudaki sınıfı nedir, kültürü nedir, ulusu nedir? Şüphesiz her kadın belli bir kültürdendir, ulustandır, sınıftandır. Kadın olarak nedir? Bütün ulusal özelliklerden, sınıfsal, kültürel özelliklerinden sıyrılalım; geriye kadın kimliği adına bir şey kalır mı veya böyle bir soru ortaya atılabilir mi? Atılabilir bizce. İlla toplumsal tarih ve onun baskı, sömürü bağını gerçek kabul ediyorsak, o zaman kadını yerli yerine oturtmak, köklü bir insanın kurtuluşu açısından kaçınılmaz oluyor.

Bu anlamda **"kadının kurtuluşu olmadan, toplumsal kurtuluş olmaz"** deniliyor. Kadını gerçek kimliğine kavuşturamadan sağlıklı bir insan kimliğine, toplum ve ulus kimliğine kavuşmak eksik kalacak.

Örneğin kendi toplumumuza bakalım; Kürt gerçeğinde büyük bir düşüş var kadında. Bunun

ulusal düzeyi de çok açık etkilediği, toplumsal düzeyin çok geri kaldığını ifade ettiği anlaşılıyor. Doğru ne kadar gelişirse, ulusal düzeyi o denli geliştirmek zorunda kalacak, toplumun yücelmesini beraberinde sağlayacaktır.

Bu konuda örülmüş tabular var, onu sürekli tartışıyoruz. Bir defa **"her kadın bir kişindir"** veya **"birçok kadın bir kişindir"** yargısı gelişmiştir tarih boyunca. Biz buna **"mallaşma"** diyoruz. Ama aynı şey erkek için hiç söylenmiyor. Bir erkek şu kadınıdır veya birçok erkek bir kadınıdır gibi bir değerlendirmeye fazla tanık olmuyoruz. Bunun nedenlerini hiç şüphesiz bütün yönleriyle, tarih ve toplumsal gerçeklik itibarıyla bilmemiz lazım. Buradan günlük ilişkilere yansıma gibi bir sonuç da çıkar.

İlişkiler hayli fakir, özden, cesaretten, içerikten yoksun ve hele bizim gibi geri toplumsal tarih koşullarına baktığımızda bu daha da böyledir. Gelen raporlara bakıyorum; ucube deniliyor. Bir çözümlenmelere bakıyorlar, bir de ilişki biçimlerine bakıyorlar; herkes uçurumlar görüyor! Ucube! Gördüklerine inanmama gibi bir durumla karşı karşıya geli-

yorlar. Hiç şüphesiz hareket ona yol açıyor, kendiliğinden ortaya çıkan bir durum değil. Özgürlük hareketimizin yoğun açtığı sonuçlar, kimlik arayışına getirilen açıklık, olanak sunma biçimini ifade edebiliyor.

Alternatif kimlik arayışı olmalı

Dikkat edilirse, dengeli ve uyumlu ilişki diye sorunumuz yok aslında. İyi bir evlilik, iyi bir aşk nasıl olmalı; bu soruyu sormuyoruz. **"Çok iyi anlaşmış çiftler"** gibi görüşler, son derece küçük burjuvaca, dar görüşlü yaklaşımların etkisi altındaki sorunlardır; hatta biraz anlamsız ve çirkin buluyorum. İnsanı daraltan, özgürlüğüne engel koyan sorunlar olarak değerlendiriyorum. Kendi tarzında kimlik gelişimi devam etmeli, tabi kimlik gelişirken yaşamın farklılaştırılması ortaya konulmalı. Düzendenden ve gelenekten farkı görülerek, yaşanılarak kimlik geliştirilmeli. Yani alternatifli bir kimlik arayışı olmalı.

Şunda iddialıyız: Burjuvazi ne kadar **"kadın dünyası"** dese de, feodalizm **"kadın dünyası böyle kurulur"** dese de, bizim de bir kadın dünyası sorunumuz var. Büyük ihtimalle de geleceğin devrimleri, bu sorunun bütün yönleriyle ortaya konulmasına bağlı olacaktır. Daha güçlü erkeğin gelişimi de buna bağlıdır.

Kadın konusunda kendimi sık sık gözden geçiriyorum.

Dikkat edilirse, güçlü erkek özelliklerini de biraz yakalamış durumdayım. Ama bu aynı zaman-

da kadın gücünü ortaya çıkar-
makla da bağlantılı oluyor. Yani
kadın gücü ortaya çıktıkça erke-
ğin güçleneceği benim örneğim-
de somuttur. Bu para pulla sağ-
lanan bir güç değil, siyasi
otoriteyle de sağlanan bir güç
değil. Çok iyi biliyorsunuz ki, öz-
gür kimliğe çıkış yaptırma gü-
cünden ileri geliyor. Düpedüz

nun da kadının güçlenmesiyle hiç
alakası olmadığı gibi; kaba an-
lamda kötü bir kadını, kötü bir er-
keği ortaya çıkarır. Ama her erkek
biraz öyledir. İster Avrupa'nın,
Amerika'nın koşullarında, ister
Ortadoğu'nun koşullarında olsun
bu ana uçlar arasında hareket
edip durur.

nuz. Bu yeni ve önemli bir du-
rum. Hiçbir erkek egemenlikli
yaklaşımında bunu kolay bulamaz-
sınız. Kadın çalışmalarında bu
düzeve kimse kolay geçit ver-
mez. Zor bir yaklaşımdır, ama
ben deniyorum. Bazı anlayışları
size dayattığımda belki zorlanır-
sınız, fakat sanıyorum gereğine
inanıyorsunuz.

Kadın bir güç olmalı

Müziyenler
var, çeşitli spor-
cular var; onla-
rın etrafındaki
hayranlık, fazla
kadına özgün bir
durum değil. Er-
kek de hayran,
kadın da hay-
ran. Tapıyoruz,
bilmem canımız
gitsin deniliyor,
fazla anlamlı ol-
mayan bir yakla-

Resmi erkek anlayışından, gele-
neksel erkek anlayışından sıyrıldı-
ğınızda fazla üzülmüyorsunuz.
Belki erkeklerin zorlayabilir veya
erkekler zorlanabilir, ama siz zor-
lanmıyorsunuz, hemen erkek ara-
yışına girmediğiniz, kendinizi bul-
maya çalıştığınız anlaşılıyor. Çok
derinden, **“bize göre toplum, bi-
ze göre erkek yaklaşımı nasıl ol-
malı?”** sorusuna daha kapsamlı
bakmak gereğini duyuyorsunuz.
Bu biraz doğru bir yaklaşım olabi-
lir. Bu temelde araştırmayla gelişt-
tirmek, arayışı geliştirmek çok ge-
rekli olabilir.

kadın kurtuluşuna katılımın bir
sonucudur ve güce yol açıyor.
Kendi başına da bir ordu gücüne
kadar gitmektedir.

Şu anda ben, birçok kadınla,
her türlü düzenlemeyi geliştirebili-
rim. Halbuki geleneksel veya res-
mi erkeğe bakalım; onun kafasında
bir karısı vardır ve biraz da
gayrı-meşruculuk... Bu patronlar
dünyası için biraz geçerli veya
küçük burjuvaların birkaç kuruşu
varsa pavyon kadını, genelev ka-
dını; daha üst bir düzey söz ko-
nusu olduğunda sekreter kadınlar
bulup kendilerine göre kaçamak
yapıp sadece erkekliklerini, ege-
menliklerini hissettirmek isterler.
Feodal toplum koşullarında iki üç
kadınla evlenmekle, mutlak ola-
rak kadınlar onundur ve kaçamak
yapmak istediğinde kaçarır. Bu-

şım. Bizim buradaki farkımız net!
Kadını istismar etmeyen, onu
bahsettiğim resmi erkek, feodal
erkek ölçüleri dışında ele alan, bir
sosyal topluluk olarak ciddiye
alan; *'bir kuvvet olabilir, bir akım,
hareket, ordu olabilir'* biçiminde
bir inançla, bir kavrayışla ele alan
bizim tarzımız oluyor.

Öncelikle şu kadını alıp şu ka-
dını satmaktan öteye; sosyal ka-
tılıma kafa patlatan bir duruma
getirmişsiniz. Dikkat edin, benim
sahamda **“ben kimin karısıyım,
kimin sözlüsüyüm”** sözlerinden
eser yok. Bana ilişkin de iddia
edemezsiniz. Geldiğiniz koşullar-
da da, bu tip sözcüklerle kendini-
zi fazla tanıtmaya gereği duymazsı-
nız. İlgili duyduğunuz sosyal ve
siyasal varlık, bir güç olarak ken-
dinizi tanımlamaya çalışıyorsunuz.

Özgürlüğe tutku, kutsallık ve inançla yaklaşılmalı

Şuna cevap arıyoruz; madem
çok toplum dışına, politika ve
özellikle ordu dışına atılmışsınız,
yine bütün etkinliklerde daraltıl-
mışsınız; tekrar buna dönüş nasıl
olmalı? Biz aslında buna cevabı
veriyoruz. Sanıyorum en uygunu-
nu da biraz biz yapmışız. Sizi
resmi erkek yaklaşımından veya
her düzeve damgasını vuran er-
kek egemenlikli toplumsal yakla-
şımardan kurtarmadıkça, sizin
topluma hakça, adilce, özgürce,
eşitçe, kendi kimliğinizle güçlü bir
giriş yapmanız mümkün değil.
Belki biraz reformize ederek du-
rumlarınızı iyileştirebilirsiniz. Bu
da radikalizm değildir, kökten çö-
züm olmuyor.

Her ciddi toplumsal olayda olduğu gibi, burada da sizden istenecek olan; kendi özgürlüğünüze biraz tutkuyla, kutsallıkla, inançla yaklaşım göstermektir. Önce bu işe inanacaksınız. Ben feministler gibi olun demiyorum, ama onların da saygı duyulacak yönleri var. Önce kendinize saygılı olacaksınız. Biraz kendi ilkeleriniz, kadın ilkeleriniz olacak. Erkeğin erkeklik ilkeleri var. Erkekçe, kadınca ilkeler denince, biliyorsunuz ki aşağılık ilkeler hemen akla gelir. Ama kadın ilkeleri de artık netleşmeli.

Bir kadın ilkesi nedir?

Herkes bunu biraz anlayabilmeli. İlkeyi oluşturup ilkeyi somutlaştırdıkça, özgürlük için ilk işareti vermiş olursunuz. Ama bence ilke ve somutluk kazandırmada ayrışmanız bile yok, netleşmeniz bile yok. Karışık durumlarınız. Size her bakan, erkek egemenlikli ilkeyi esas alır; “**karşımda ilkesi olan bir varlık vardır**” demez. Zaten siz burada kadın ilkesini değil, toplumun size layık gördüğü kadınca ilkeyi konuşuyorsunuz. Bunu fark ediyorum. Ben kadınca ilkeyle de savaş yürütüyorum. Görüyorsunuz ki, toplumda bir egemen ilke size dayatılıyor ve sizi yürütüyor. Yüzyıllardan beri olmuş, artık size göre bir kader, ama araştırmalar da gösteriyor ki, bu bir insan emri... Bir kader, tanrı emri değil, doğal bir özellik sonucu da değil. İnsanların eyleminin sonucu bu duruma gelmişsiniz.

Kadın cinsinin kurtuluşu tabii ki gerekli. Nereden bakılırsa bakılsın, kaplumbağaya benzer bir konuma gelmiş, sürükleniyor. Adeta toplum hareketinde kaplumbağa yürüyüşünüz. Biraz daha koşar hale getirmek imkansız mıdır? Yi-

ne kaplumbağa yerine, biraz daha ayağı üzerinde yürüyen bir varlığa dönüştürmek imkansız mıdır? Değil!

Mesela niye bir erkek sizin yaklaşımlarınızı ciddiye almaz? En sosyalist erkeğiniz bile size yaklaştığında, kadınca ilkeyi esas alırsınız. Siz de tam ona göre durumu ayarlarsınız. Duyularınız, aşklarınız, ilişkileriniz, beğenileriniz hep bu temeldedir. Reddedişleriniz, beğenileriniz hep bu temelde geliyor. Mesela ben bir kadının büyüklüğünü göremedim şimdiye kadar. Ben söz anlayan bir insanım. Yüce kimdir ve yücelik ilkesiyle, onun temsilcileriyle nasıl konuşulur bilirim, ama yok böyle bir kişi. Bu durumlarınız bana biraz çocukları anımsatıyor. Böyle ağlayan, sızlayan insanları, idare edilmesi gereken toplulukları, sömürge halkları anımsatıyor. Bu kadar olmamalı.

Saflarımız da dahil, hiçbir erkeğin değerlendirmesinde ben şunu göremedim; “**şöyle ilkesi olan, şöyle yüceliği olan, şöyle değerli olan bir kadın yoldaştan feyiz aldım, değerli buldum, güç aldım veya ciddi tartıştım, konuştum, hatta sevdim**”. Bu konuda tek bir kelime yok! Bu sizin cüceliğinizi ortaya koymuyor mu? Niye böyle bir tip olup çıkamıyorsunuz. Gerçekten çok mu düşmüşsünüz? Niye bu konuda doğru bir mücadeleniz olmadı?

Erkekler size çok sevdalı olduklarını söylerler; sahte sözcüklerle kalbinizi çelmeye geldi mi, hem sizden hem onlardan üstünü yoktur. Ama benim bahsettiğim; ciddi bir yoldaş değeridir. Ülkesiyle, pratiğiyle yürütür, dikkate alır, birlikte yol alır. En değme kadın yaklaşımlarında yoz ilişki geliştirip alıp kaçtılar, orduyu bozdular,

devrimci harekete köstek oldular, mutlaka olumsuz bir sıfat ortaya çıkardılar. Bu bir kader mi?

Arayış ve yeni bir yaşam kültürü gerekiyor

Görüyorsunuz ki ulaşılabilecek, bunun için araştırılacak ve bilinecek ilke ve ondan kaynaklanacak pratik tutum sorunlarınız var. Benim sizler için yapabildiğim; bazı bağlardan sizi koparmak kadar, sınıksız bağlara yönelmenizi de önlemektir. Bu konuda biraz özgürlük anlayışım bana bunu hem gerekli kıldırıyor hem de yapıyor. Bu kadınlar ve kızlar şunun bunun esiri olacaklarına, sen öyle bir ortam onlara aç ki, biraz kendilerini yaşasınlar. Adalet anlayışım bana bunu yaptırıyor. Başka erkeklerin aklına fazla gelmez, sizin de aklınıza gelmez. Benim özgürlük anlayışım ölçsüzlükleri kabul etmez. Bana göre bir arayış geliştirilmeli yeni bir duruma yol açabilmeliyiz.

Çok eskiden beri, hatırlıyorum; Nişanlandırmadır, evlendirtmedir, flörttür; her türlü ilişkide kusur buldum. Genelde ilişki, her kadını topluma katış tarzı öyle olmamalı derim. Bu biçimlerin hepsi sakat diydum. Alternatifin gereğine çok önceden inanmıştım ve bunu kavrayışım bana sizlerle sınırlı bir iş yapma imkanı veriyor. İlgili duyuyorsunuz, dikkat edin sizi zorla harekete katan yok. Son aldığımız haberlere göre, adeta bütün bölgelerde kadın akımı var. Bıraksak, ordulaşmanın çoğunluğunu sağlayabilirler. Hem de hayatını ortaya koyuyorlar, ölüm viz geliyor. Dünün kapının eşliğinden dışarı adımını atamayan köylü kızı, dağlara fırlıyor. Bu bir olaydır, hakkı verilmeli ve gerekleri yapılmalıdır.

WIKIPEDIA

Das Wissen der Menschheit jetzt auch auf Kurdisch Noch ist sie ein zartes Pflänzchen...

E-Kurd

Erdal RONAHI

“Man denke nur an die kurdische Befreiungsbewegung, die auch dafür kämpft, dass Kurdinnen und Kurden ihre Geschichte selbst schreiben und sich in ihrer eigenen Sprache bilden können. Ein Meilenstein in dieser Tradition der Bildung fürs Volk sind die Enzyklopädien. In Enzyklopädien wird das Wissen der Zeit gesammelt und aufgeschrieben.”

Das Wissen der Menschheit in allen Sprachen und frei verfügbar - dieser Traum rückt durch Wikipedia, die freie Enzyklopädie im Internet, in greifbare Nähe. Seit Januar 2004 ist auch die kurdische Wikipedia online, im Juli 2006 übersprang sie die Marke von 3000 Artikeln.

Prometheus war es, glaubt man der griechischen Mythologie, der die Menschen liebte und ihnen deshalb das Wissen um die Schrift, die Mathematik, die Astronomie, die Viehzucht, die Medizin, die Schifffahrt, die Metall-

verarbeitung und schließlich das Feuer gab. Der mächtige Götterpatriarch Zeus bestrafte ihn dafür, dass er die Menschen aus der Unwissenheit befreit hatte, indem er ihn an den Kaukasus ketten ließ, wo er 30 000 Jahre lang Qualen litt, bis ihn Herakles befreite.

Man denke nur an die kurdische Befreiungsbewegung

Tatsächlich wollten zu allen Zeiten die Mächtigen, für die Zeus steht, ihr Wissen gern für sich behalten und nicht teilen. So war die

Schrift seit den Sumerern für Jahrtausende eine Geheimwissenschaft der Herrschenden, zu dem nur ganz wenige Zugang hatten. In Europa waren noch im Mittelalter Priester praktisch die einzigen, die lesen und schreiben konnten und so Zugang zum geschriebenen Wissen hatten.

Doch zu allen Zeiten gab es auch das Bestreben, Wissen der Allgemeinheit zugänglich zu machen. Befreiungsbewegungen waren immer auch Bildungsbewegungen, in denen verbotenes

Wissen weitergegeben wurde. Ob das Wissen mythologisch war, mystisch-religiös, philosophisch oder wissenschaftlich, Wissen der Allgemeinheit zugänglich zu machen bedeutete, Widerstand gegen die Mächtigen und Demokratie zu fördern.

Man denke nur an die kurdische Befreiungsbewegung, die auch dafür kämpft, dass Kurdinnen und Kurden ihre Geschichte selbst schreiben und sich in ihrer eigenen Sprache bilden können.

Ein Meilenstein in dieser Tradition der Bildung fürs Volk sind die Enzyklopädien. In Enzyklopädien wird das Wissen der Zeit gesammelt und aufgeschrieben.

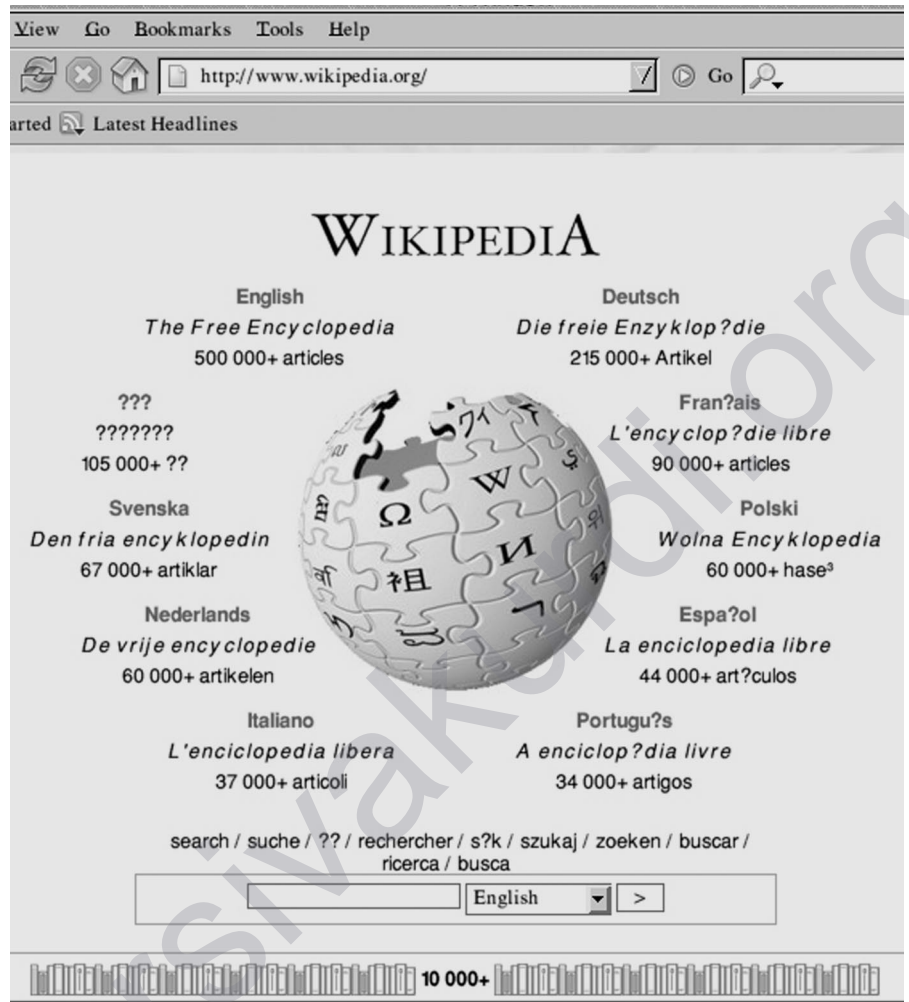
Die Enzyklopädisten der französischen Aufklärung, von denen Diderot, Rousseau und Voltaire nur die bekanntesten sind, waren besetzt von der Ideologie des aufkommenden Bürgertums. Sie wollten mit ihrer Sammlung des gesamten ihnen damals bekannten Wissens die Philosophie und die Wissenschaft gegen die Macht der Religion und der Kirche stärken.

Sie schufen ab Mitte des 18. Jahrhunderts die berühmte

“*Encyclopédie*”, die von da an Vorbild für alle weiteren Enzyklopädien wurde, z. B. für die “*Encyclopædia Britannica*” oder den “*Brockhaus*”. Mit der Technik des Buchdrucks machten sie das gesammelte Wissen breiteren Volksschichten zugänglich und leisteten so einen bedeutenden Beitrag für die Ideologiebildung aller revolutionären Strömungen, die später in die Französische Revolution mündeten und das alte Regime und die Kirche hinwegfegten.

Eine Antwort darauf stellt die “Wikipedia” dar, eine offene Internet-Enzyklopädie

Seither ist das Grundprinzip aller Enzyklopädien gleich geblieben: Eine mehr oder minder große Redaktion trägt Fachwissen zusammen und ordnet es alphabetisch in einer Buchreihe, die in einer Sprache erscheint. Der gigantische Wissenszuwachs des letzten Jahrhunderts und das Bedürfnis nach demokratischeren Strukturen des Zugangs zu

Wissen führten zur Suche nach neuen Lösungen. Keine Redaktion der Welt kann mehr das gesamte relevante Wissen der Menschheit zusammentragen, das beispielsweise in Englisch oder Deutsch vorliegt. Andererseits gibt es in Sprachen wie Kurdisch noch überhaupt keine Enzyklopädien. Überall, besonders aber in Kurdistan, findet Vermittlung von Wissen überwiegend durch die Institutionen der herrschenden Staaten statt, mit deren Ideologie und in deren Sprache.

Eine Antwort darauf stellt die **“Wikipedia”** dar, eine offene Internet-Enzyklopädie, an der jede und jeder mitarbeiten kann und die in über fünfzig Sprachen gleichzeitig geschrieben wird - Kurdisch ist eine davon. Das Prinzip ist denkbar einfach:

Jede und jeder kann mit an der Wikipedia schreiben. Einen Fehler entdeckt? Etwas besser gewusst? Viel Ahnung in einem Fachgebiet? Zack - sofort kannst Du einen Artikel verbessern oder neu schreiben. Einfach abspeichern und schon ist er in der Wikipedia erschienen! Kein Besitzer, keine Kosten, keine Zensur. Offener und demokratischer geht es nicht mehr. Doch kann das funktionieren? Entsteht dabei wirklich eine brauchbare Enzyklopädie? Wer garantiert für die Richtigkeit des Geschriebenen?

Nun, der Erfolg gibt der Wikipedia Recht. Die englisch-

sprachige Sektion wurde als erste erst 2001 gestartet und umfasst schon über 1,2 Millionen Artikel, die gesamte Wikipedia mehr als 3,4 Millionen Artikel. Jeden Monat wächst die Wikipedia um ca. 10 %, bis Ende 2004 wird sie mehr als 1 Mil. Artikel enthalten. Die Beiträge der zigtausend Mitarbeitenden reichen von ein paar korrigierten Rechtschreibfehlern bis zum Überarbeiten, Übersetzen und Verlinken von hunderten von Artikeln.

Viele Artikel werden dutzende Male verbessert, erweitert und umgeschrieben, bis sie eine ausgewogene und qualitativ hochwertige Darstellung eines Themas enthalten.

Kontroverse Themen werden auf Diskussionsseiten erörtert, bis ein Kompromiss erzielt ist. Vandalismus kommt vor, richtet aber kaum Schaden an, da jede Löschung leicht rückgängig zu machen ist. Überhaupt herrscht eine demokratische und konstruktive Grundhaltung vor, alle wollen etwas beitragen. Denn schließlich ist es ein schönes Gefühl, wenn der eigene Beitrag Teil der größten Sammlung menschlichen Wissens in der Geschichte der Menschheit ist.

Eine Besonderheit stellt dabei die kurdische Wikipedia (<http://ku.wikipedia.org>) dar, die Anfang 2004 mit einer Handvoll Artikel startete. Seit dem wächst sie - zunächst langsam, doch nun immer schneller. Denn mit der Wikipedia erhalten Kurdischen

und Kurden ein Medium, das sie selbstbestimmt nutzen können. Das gilt sowohl für die Sprache (*bisher Kurmançî, Soranî in lateinischer und arabischer Schrift sowie Zazakî*) als auch für die Inhalte.

Jahrhundertlang gab es keine wissenschaftliche Bildung auf Kurdisch. Noch immer bestehen massive Hindernisse dafür in Politik und Mentalität, nicht nur in der Türkei. Doch die heutige Internet-Technologie bietet die Möglichkeit, diese Hindernisse zu umgehen. Material für Bildung auf Kurdisch kann so an jedem Punkt der Welt geschaffen werden, auch an deutschen Schulen und Unis. Und die Möglichkeiten von Wikipedia sind unbegrenzt: Noch kein Artikel über dein Dorf vorhanden? Dich reizt die Herausforderung, etwas über dein Studienfach auf Kurdisch zu schreiben? Es gibt nur eine Regel:

“Sei mutig!”

Natürlich freuen sich auch die deutsche oder die türkische Wikipedia über Beiträge, aber nötiger hat sie die noch junge kurdische. Insbesondere sie hat eine größere Mission als nur ein Nachschlagewerk zu sein. Sie kann als aufklärerisches Medium zu einem Stück demokratischem Aufbau auf dem Weg in die demokratische Zivilisation werden. Dann hätte sie mehr als, sagen wir, die japanische oder die arabische ihren Untertitel wirklich verdient: **“Ansîklopediya azad”**, die freie Enzyklopädie.

YANKISI LAL

Dağlılar

Canan

guncicegi2005@hotmail.com

“Ne kadar da konuşkan şu bizim Arif... Ağzını bir açmaya gör, sustur susturabilirsen. Hangi savaşçı bu kadar destansı anlatabilir kendi yaşamını? Yaşamı kavuşulmayan bir yavuklu, ölümü yapışık bir ikiz gibi yüreğinde taşıyan bu insanları hangi ozan sese kavuşturabilir, kendi sesinden başka? Hangi yürek kaldırabilir bu kadar büyük acıları, öfkeleri ve sevmeleri, eğer şairin dediği gibi “cehennem” değilse? Hangi dil anlatabilir bu kadar masal, bu kadar düşünötesi gerçeği, eğer sırlar ötesi diyarların lal ateşinde yanmamışsa? Bir özü var bu rezil dünyanın: Duyma özü...”

Şu dağların dili olsaydı da konuşsaydı” diyor, birlikte ateş başında oturduğumuz, kendi deyimiyle feleğin bütün ölüm çemberlerinden her nasılsa geçip gelmiş yılların gerillası. Konuşsaydı da herkese ne acayip insanlar tanıdığını, ne savaşlar, kahramanlıklar, ihanetler, güzellikler gördüğünü cümle aleme anlatabilseydi. ‘Şu dağların dili olsaydı da kendi dağlılarını, en vefalı, en yiğit oğullarını, kızlarını anlatabilseydi’ diyesi geliyor insanın. Her dağa baktıkça, her ateş başı sohbetinde, ay ışığı voltasında, kışın zemherisinde o kışlara hiç yakışmayan yıldız tarlası berrak gecelerin ayazında iliklerine kadar soğuktan titrerken, yaşamı kimlerle ve nasıl yarattığını anlatırken, o anın sıcaklığını yaşayıp boncuk boncuk terleyen bu dağların en yiğit, en

afacan, en çocuk, en dev, en bilge oğulları ve kızlarına bakarken dili olsaydı da konuşsaydı bu dağlar.

Sonra, konuşan dağı dinliyorum. ‘Ay ışığının mırıldısını, yanındaki derenin parıldısını, çiçeğin kokularının sen-

yan bir yıldız gibi beynimin dehlizlerini ısıtan sesini nasıl anlatabilsem’ diyorum.

Bizim Arif, “ah bir yazabilseydim, ah birisi yazabilseydi, ne hikayeler, romanlar, efsaneler ve masalları masallıklarından

fonisini ayın şavkında yakamozlanan şu karşındaki kayanın çılgınlığını ve en çok da ateş başı sohbetlerinin hiçbir kalemle yazamadığı, hiçbir kitabın sayfalarına sığmayan lal çocukların her bir sözcüğü ka-

utandıracak gerçek yaşanmışlıklar duyacaktı insanoğlu” diyor. Sonra gülümseyerek “bizim bayan yoldaşlar alınmasın, insan kızı da” diyor.

Her şeyin, herkesin en çok konuştuğu, ken-

dini bir çığlık, bir melodi, bir lorin gibi sese kavuşturduğu mekanda bazen sağır olası geliyor insanın. Ve bütün anlamlarını kaybetmiş bir dünyanın bu kadar sese nasıl sağır kalabildiğine ve dağların lal olabildiğine şaşırmadan edemiyor.

Dili olsaydı da konuşabilseydi bu en konuşkan lal dağlar. Ve kulağımız olsaydı da duyabilseydik bu yitik seslerimizi. Biz dinledikçe sağırlığımızı, onlar ne kadar lal olduklarını görüyorlar.

Dili olsaydı da konuşabilseydi dediğimiz her şey aslında en konuşkan şey değil mi? Lal dediğimiz şeylerin sesini duymamak bir özür, ama dağlarda özür dilde değil. Bir duyma özrü, kulaklarını kapama kurnazlığı var, daha doğrusu dağın sesinden bir korku, bir kaçış var gibi. Mümkün mü her lahzası insanı şair kılan ay ışığında, yanı başımızda mırıl mırıl akan derenin yakamozları-

nın senfonisini duymamak? Mümkün mü sırlar diyarının ef-sane çocuklarının her biri bir masal kadar gerçek dışı yaşamışlıklarını, o ateş başı sohbetlerinde, dengbêj dilinde anlatan seslerini duymamak?

Dağı dinledikçe, gördükçe ve anladıkça 'dili olsaydı da konuşsaydı' sözünün ne kadar büyük bir sitem olduğunu hissediyorum. Kulaklarını kendi sesine kapatmış, gözlerini kendi gerçeğine örtmüş ve aklını kendisine ait olmayan bir dünyada yitir-

miş insanın anlamsızlığıdır, dağı lal kılan.

Ne kadar da konuşkan şu bizim Arif... Ağzını bir açmaya görsün, sustur susturabilirsen. Hangi savaşçı bu kadar destansı anlatabilir kendi yaşamını? Yaşamı kavuşulmayan bir yavuklu, ölümü yapışık bir ikiz gibi yüreğinde taşıyan bu insanları hangi ozan sese kavuşturabilir, kendi sesinden başka? Hangi ana di-

zinde lorinle uyuttuğu çocuğunu bu kadar büyük bir şefkatle anlatabilir, en sevdiklerini kan kıızılı gecelerde son uykusuna yatıran bu çocuk analardan başka? Hangi yürek kaldırabilir bu kadar büyük acıları, öfkeleri ve sevmeleri, eğer şairin dediği gibi "cehennem" değilse? Hangi dil anlatabilir bu kadar masal, bu kadar düşünötesi gerçeği, eğer sırlar ötesi diyarların lal ateşinde yanmamışsa?

Bir özrü var bu rezil dünyanın: Duyma özrü... Bir özrü var bu düşkün dünyanın: Görme özrü... Bir özrü var bu kendisi olmayan yitik dünyanın: Anlama özrü... Ve özrü kabahatinden büyük, rezilliği sağırlığından, düşkünlüğü körlüğünden, yitikliği akılsızlığındandır da bir türlü bilemez bunu.

Oysa bilinsin diyedir dağa çıkış

'Bir konuşabilseydi' diyemiyor insan, dağların sağır edici lal çığlıklarını bu kadar dinledikten sonra. Dağ kendi dilinde, kendi sesinde, kendi parıltısında ve kendi aklında konuşkan her şeyiyle... Ama dilinin dili yok, dili var da duyanı yok, duyanı var da anlayanı yok, anlayanı var da yaşayanı yok. Bundandır ki yaşayanı çok da bileni yok. Oysa bilinsin diyedir dağa çıkış. Bilinsin isteyenler çığlık çığlık yaşadılar sesleri en çok da ayın şavkına, suyun mırıltısına, taşın sabrına karıştı da sağır dünyanın duymazlığında lal oldu. Bu dilsizlik, bu dil yaresi ilk dilin konuşulduğu topraklarda dağda

bilsinler diye olanların çığılığıyla paramparça olan yasakların dile kelepçe vurulduğu zamanların dinmeyen yarasıdır. Tıbbi evvel zamanlarda kanayan yaralar dağlanırdı ateş közlerinde. En evvel zamanların diyarlarında dil yareleri barut kokusunda ateşlerde dağlandı da kanayan yara kabuk bağladı.

Dil yaresi iyileşmeyen bir yara... Ayın örttüğü semalarda utangaç bakan yıldızların altında ateş başı sohbetlerde en çok da en sevdiğinin takılmasıyla tarif istemeyen bizim Arif konuştuğunda kanar yara. En konuşkanlarımız kanatır sürekli kabuk bağlamış yaralarımızı. Ayın şavkında fısıldayan o ses ayıba örtülmüş o sevdaların örtüsünü kaldırdığında nedense kanar yüreklerimiz her damlası mem akar, zin akar. Her yıldızın parıltısında gaibden kulağımıza çalınan o ses tutup yitik zamanlarımızı getirdiğinde gözlerimiz kanar ve yanağımıza her damlası Zilan Zilan düşer.

Sesi var dağın, duyanı yok

Ve her ateş başı sohbetimiz o kadar kalabalık ve o kadar konuşkan ve lal olur ki her ses bir ad olur, her ad bir destan olur, her destan dağ ateşlerinde ki her kıvılcımda bir çığılık olur da karışır yıldızlara. Yine de aynı yıldızlarla süslü semayı örtüdüğümüz kardeşler lal diye bakar bize. En konuşkanlarımız ah bir dilim olsaydı da diye konuşur. Zaman denen, mekan denen o sınırsızlığın içinde bütün sesleri konuşanların sesi duyulmuyorsa

zaman biter, mekan yok olur.

Sesi var dağın, duyanı yok. Resmi var, göreni yok. O dağ ki dili yasak olanların dili... O dağ ki cümle zamanlardan, mekanlardan, yedi iklim, yedi cihandan adı ve resmi silinenlerin resmi... O dağ ki uygarlık denen delirmenin en deli zamanlarında insan denen aklıyla insan olan o varlığın son aklı...

'Dili olsaydı da konuşsaydı...'

Dil bir akli konuşur, akli kulak duymaz, akil duyar. Dağın akli, taşın akli, şavkın akli, suyun akli, dağlının akli ha bire konuşur da yine de lal ise kimin akli alır bunu? **"Dili olsaydı da konuşsaydı"** diyen Arif'in dili olabilseydim neyi derdi acaba, bu lal dilim? Dilinin dili olabilseydim bu dağların, taşların, suların, çiçeklerin çığılık çığılık yankılandığı yüreklerin kimin dilini konuşurdu bu lal dilim? Bir gece vakti ayın şavkında, bir gerilla ateşinin başında ben ve tarifi olmayan o ateşteki kıvılcıklara konuşan konuşkan çocuk ile baş başa en kalabalık yalnızlığımızda hangi lal dili konuşuyoruz, kim duyuyor bizi?

Dili olsaydı da konuşsaydı bu her şeyi duyan, her şeyi pırıl pırıl, çığılık çığılık konuşan dağlar konuşsaydı. Ah bir konuşabilseydim diyen o konuşkan çocukların dili olabilseydim kimi, neyi, nasıl, kime hangi dille tarif edebilirdim? Her şeyin bu kadar konuşkan, her konuşanın bu kadar lal olduğu bu garip diyarda en çok da *'ah bir konuşabilseydim'* diyor her şey. Ben dili yaratan insanla-

rın diyarında en konuşkanlarının lal olduğu zamanlarda en tarifsizlerin adının Arif olduğu ateş başı sohbetlerinde illa da **"yaz bunları, elin kalem tutar, adımı da koymuşsun basıncı, bunu yazmasan neyi yazacaksın?"** diyen o çocukların en masal, en efsane, en kılam geçeklerini hangi dille anlatabilirim? Ben Arif'e lal olduğumu nasıl anlatabilirim? Ah bir dilim olsaydı da tarif edebilseydim bizim Arif'e lal olanın ne demek olduğunu? Ah bir anlatabilseydim dağların o çığılık dili karşısında bütün kalemlerin dilsiz olduğunu. Dili olsaydı da konuşabilseydi bu dağlar, lal olurdu bütün şerhler, bütün ovalar, bütün bir cihan.

Şair eder insanı bu ay ışığı vaktinde dağların gerilla ateşleri başlarındaki sohbetler ve dağların en konuşkan şairleri kıvılcıklara konuşur lal dilleriyle. Ben ayın şavkında eli yanağında lal lal konuşan bu konuşkan çocukların nasıl bu kadar güzel olabildiklerini hangi dille anlatabilirim? Hangi masalı anlatırdı insan denen o çocuğa? O sağır çocuğa... O kör çocuğa... O akılsız çocuğa... Ah bir lal olmasaydı da konuşabilseydi şu lal dilim, ben ne konuşkan olurdum kendim dışında her şeyi konuşan. Dili olsaydı da konuşsaydı şu üzerinde küçük küçük kararlılar gördüğümüz beyaz sayfa, parlak ekran neler anlatırdı, kim bilir. Ama bakın en çok da beyaz sayfalar lal, parlak ekranlar dilsiz. Oysa dağlar hep konuşkan, oysa bizim Arif hep konuşkan... Sesi duyulmaz, dilinin dilini arıyor. Yankısı lal...

Kadir Ustaya...

Mektup

Dr. Rubar

Kimbilir, yalnızlık kendi içinde umudu barındırmıyorsa, her gün kaç insan henüz yaşarken delilik alametleriyle kendisini çöllere vuracaktı. Maazallah düşünmek bile bir aslanın yelesi kadar ürkütücüdür.

İnsan budalalığı garipsenecek kadar ihtısalıdır. Neymiş, kıyamet günü gelecek ve bizler hesap verecekmışız. Buna kargalar da gülmez. Ben diyorum ki, gel vazgeç inadından, varsa bir ödenecek hesap yaşarken ödeyelim. Yaşarken bedelini ödemeyenler sadece zavallılardır. Kaldı ki, ben kıyamet günü olmayacağım diye çifte hüsrana yaşamak kesinlikle çıldırmaktır.

Diyorum ki, ey hayat, dağlara çekilerek yaşarken ödemek istedim sana karşı olan günah-

larımın bedelini ve biliyorum ki, hesap verecek bir kıyamet günü yoktur. Bu sadece hesaptan kaçanların bir uydurmasıdır. Hem de öyle bir uydurma ki, kendileri de buna inanmışlardır.

Yiğitlik odur ki, yaşarken ödeyebilecek gücümüz olabilirsin. Bunu havale etmek ruhça yoksul olmanın diğer adıdır.

Kadının arkasına gizlenerek kadını kendisine tesettür yapmış erkeğin uydurmaları meşhurdur. Çifte yanıltma budur. Öyle yapmış ki, kadının peçesini indirsen bile erkeğin marifetini göremezsin. Çünkü kendisi bir de kadın zırhına bürünerek tüm sorumluluk ve yanlışlarından kendisini soyutlamış, hepsini kadının omuzlarına iterek yiğitliğinden dem vurmıştır. Bu nasıl yiğitlikse, alıp tarihin çöplüğüne basmak gerek...

Diyorum ki, fark etmişken bu kepazeliği gel yalana inandırmaktan vazgeç. Yalana inandırılan insanın tehlikesini düşünemiyor

musun? Her zaman bir kaostur duygularıyla. Bu yüzden kadın ruhen acıyı kanıksamıştır.

Neyse, sonuç; minareye uydurulan kılıf dikiş tutmuyor. Buna rağmen doğru bir mücadele, doğru bir saygı anlayışı geliştirilmiyorsa, bu yalanın mucidine 'sana helal olsun' demek lazım. Ustaca yazılan bu senaryoya herkes dahil edilmiş. Adeta ayının ayaklarının altına közü bırakıp defi çalmak gibi bir durum...

Velhasıl sevgili yoldaş...

Uzaklardasın biliyorum. Karşılaşmak belki zor olur. Ama iyi işler yaptığını hissediyorum. Bu günlerde Lübnan'ı acımasızca vuranlara, güvercin kanadına mektup yazıp yalvarır gibi yapanlara, bizleri dağdan indirme hayalleriyle yaşayıp neden dağa çıktığımızı düşünme zahmetinde bulunmayanlara bir çift sözümüz olsun istedim.

Kendine iyi bak...
Yoldaşça selamlar...

"Uzaklardasın biliyorum. Karşılaşmak belki zor olur. Ama iyi işler yaptığını hissediyorum. Bu günlerde Lübnan'ı acımasızca vuranlara, güvercin kanadına mektup yazıp yalvarır gibi yapanlara, bizleri dağdan indirme hayalleriyle yaşayıp neden dağa çıktığımızı düşünme zahmetinde bulunmayanlara bir çift sözümüz olsun istedim."

Piro Mazlum'a

Ayrılık Gidenlerin Adıdır

Doruklardan

Seyit EVRAN

“Bu kez bana da bazı kutsal emanetlerini bırakarak gittiler. Artık bende de onlara ait kutsal ama ulaşmamış emanetler var. Gidişlerinden sonra Piro Mazlum'un gülüşü ile albümü, bazılarının yarım bakışı, diğer bazılarının özlem dolu yüreklerinin sesi, göremediklerine iletimem üzere bıraktıkları selam ve kelimeleri kutsal emanet olarak bende kaldı. Artık bugünden itibaren ben de onların kutsal emanetçisiyim.”

Bu günlerde yine bir hareketlilik ve koşuşturmadır almış başını gidiyor. Telaş yok, ancak heyecan oldukça büyük. Birileri geliyor, yerine yeni birileri gidiyor. Aslında bu gidişler bahar aylarında başlamıştı ve halen sürüyor. Kimin nereye, ne zaman, niçin, nasıl gittiğini bilmiyorum. Bildiğim bir tek şey varsa o da bir anda birilerinin çıkıp geldiğini ve gitmek üzere olan birilerinin vedalaşmak için yanı başında bittikleridir.

Bu gidiş ve gelişlerin çok fazla yabancı da sayılmayız. Aslında nereden gelip nereden gittiklerinin de... Ama yine de tam olarak bilmiyorum. Bilmek de istemiyorum. Nereye gitseler bir daha geri gelecekler ve biz yine görüşeceğiz diye bildiğim için bilmek istemiyorum. Nihayetinde dağın bir yerinden gelip bir başka yerine gidiyorlar. Ülkeyi bir güzelliğini bırakıp bir başkasıyla buluşmaya gidiyorlar sonuçta. O yüzden de gelip gittikleri yerler çok önemli olmuyor gerilla için.

İnsana dokunan ise her gidenin arkasında bir şey bırakarak gidiyor olması...

Kimi bir not bırakıyor, kimi yarım ay tadında bir gülüş, kimisi bir mendil, kimisi hüznü bir bakış, kimisi son kez uzattığı bir bardak çayın tadını, kimisi son sözlerini ve kimisi de gerillanın her şeyi olan albümünü bırakıp gidiyor.

‘Umutlarını, ruhunu, güzelliklerini koru, sevgini büyüt’ sözleriyle başlayan ayrılıklar gerillada.

Yükleri ağır

“Giden gerillaların yükleri ağır olur. Ağırlığın büyük bir bölümü hüznün olurken, diğer bölümü ise çantaları olur.”

Bugün yanımızdan ayrılan bir grup gerilla içerisinde bulunanlardan birinin söylediği bu sözler insanı derinden sarsıp etkiliyor. **‘Çantanızda ne var ki ağırdır diyorsunuz’** dediğimizde ise şunları söylüyor: **“Aslında pek bir şey yok. Selam, kelam**

ve birkaç ihtiyaç malzemesinden başka bir şey yok. Ama yine de ağır geliyor bize. Ağırlığı da içindeki selam, kelam ve notlardan geliyor. Yılların özlemin saklı olduğu bu emanetler ağırdır. Öyle kolay kolay taşınmazlar. Bu emanetlerin sağlam bir şekilde sahiplerine ve yarının çocuklarına ulaşması gerekir.”

Gözü yolda, yüreği yoldaşlarının sevgisinde olan gerillanın bu sözleri beni derinden etkiledi ve bir o kadar da düşündürdü. Emanetler... Kutsal ve yarınlarına ulaşması gereken emanetler ne olabilirdi ki?

Gerillanın umudu, sevgisi, özgürlük tutkusunu, yarınları simgeleyen bakışları, yarım gülüşü ve sıcacık yüreğidir bu kutsal emanetler. Notlarda ve selam kelimelerin hepsinde bunların vurgusu var da o yüzden kutsal emanet oluyor. Bir başka gerilla da **“bu ay ayrılıkların ayıdır. Onun için yazmak gerekir”** diyor.

Bu kısa sohbetin ardından bu alana geldiğimde tanıştığım ve arkadaşları arasında Piro Mazlum olarak tanınan gerilla gelip yanıma oturuyor. Piro Mazlum dağlara ve yıllara meydan okurcasına geçirmiş yıllarını. Yıllardan beridir gerillada. Kürdistan'ın adım basmadık toprağı, koklamadığı çiçeği, geçmediği boşazları, çıkmadığı zirveleri kalmamış gibi. Onu buralara geldiğim de tanıdım. Ve daha önce birkaç kez birlikte kısa yürüyüşlere de çıktık. Bu sefer ise bensiz bir yürüyüşe çıkıyordu. Gideceği yer çok fazla uzak değildi. Çok yakın bir zamanda belki de görüşeceğiz. Ama nedense onun gidişi dokundu bana. Yüreğime oturdu.

“Evet yoldaş, gidiyorum ama bu kez sensiz bir yolcuğa çıkacağım” diyordu. Zamanımız kısa da olsa yakaladığımız fırsatı değerlendirerek koyu bir sohbe daldık. Çok geçmeden birlikte gideceği arkadaşlar **“Pirim! Gidiyoruz”** dediler. Piro o zaman avucunun içinde tuttuğu hazinesini bana uzatarak **“al sende kalsın. Bir dahaki sefere görüştüğümüzde verirsin”** diyerek birkaç fotodan oluşan albümünü bana uzattı. Hazinesiydi. Çünkü yıllarını, yollarını ve dağlarını anlatıyordu o albüm. Hazinesiydi. Çünkü toprakla buluşan yoldaşlarının gülüşü sinmişti o albüme. Hazinesiydi. Çünkü geleceğin şen çocuklarının fotoğrafları vardı o albümde. Piro'nun albümünü aldım. Sımsıkı tutarak getirip çantama koydum. Onlar da bizimle veda-

laşarak ayrıldılar. **‘Yolunuz açık olsun’** diyebildik artları sıra sadece. Evet, yolları ve yürekleri açık olsun. Onları güzel yarınlara taşıyın. Bundan başka diyecek bir sözümüz de yok ya...

Gidenleri bir daha görebilecek miyiz?

Piro'yla vedalaşırken, birkaç gün önce çıktığım birkaç günlük yolculuktan geri dönerken bize rehberlik yapan Akif adındaki gerillanın söyledikleri geldi aklıma. Dar bir patikadan geçiyorduk. Serin bir çeşmeye yaklaştığımız sırada gideceğimiz yönden gelip bir başka yere gitmekte olan bir grup gerillayla karşılaştık. Kısa süren bir selamlaşma ve vedalaşma faslından sonra yolumuza devam ettik. O sıra Akif bize dönerek **“eskiden gidenler geri dönüyor. Ama şimdi gidenler çok fazla geri dönmüyorlar. Gidiş yolundayken onlarla vedalaşmak son görüşme oluyor. İşte bu insana dokunuyor”** dedi.

Akif'e neden bunu söylediğini sorduğumuzda ise bunun iki nedeninin olduğunu, birinin çalışma alanlarının kapsamının genişlemesinden ötürü bir yere giden birinin artık uzun yıllar orada kalacağını, bu yüzden bir kez daha görüşmelerinin yılları alacağını söyledi. **“Bir diğer nedeni çıplak bir gerçek olan savaş ortamında olmamızdan ileri geliyor. Yani hiç beklemediğin bir yerde bir merminin gelip seni bulmasından dolayıdır.”**

Akif'in söyledikleri en az bugünkü Piro'nun gidişi kadar dokundu bana. Çünkü gördüklerimi bir daha ben de çok istiyorum. Ve acaba görebilecek miyim diye o günden beri kendi kendime sormaya başladım. O günden beri en fazla düşünmeye başladığım konu bu oldu. Belki de dönecekler.

Ama bu kez arkalarında bıraktıklarını göremeyecekler. Ya da göremeyecekler. İşte bu da bir başka acı gerçek gerillada.

Artık bende de onların kutsal emanetleri var

Çekip gittiler. Bulutların arkalarına doğru gittiler. Ufuklarda silüetleri görünmeden geçip gittiler. Her giden yine arkasından bir şeyler bıraktı. Belki onlar alıştı bu habersiz gitmelere ama ben hiç değilim. O yüzden de ayrılık gidenlerin adıdır dedim. Bu yüzden bu gidişler en çok bana dokundu. En çok da Piro Mazlum'un gidişi bana dokundu. Öyle diyorum ancak elbette ki yoldaşlarına da en az benim kadar dokunmuştur.

Önce içindeki selam, kelim ve notlar ile bir de hüzünden ötürü **“ağır yükümüz”** dedikleri çantalarını sırtladılar. Omuzlarına silahlarını asıp çıktılar. Ve çekip gittiler. Yolların ve dağların ardına doğru. Özlemleriyle buluşmaya doğru gidiyorlardı.

Bu kez bana da bazı kutsal emanetlerini bırakarak gittiler. Artık bende de onlara ait kutsal ama ulaşmamış emanetler var. Gidişlerinden sonra Piro Mazlum'un gülüşü ile albümü, bazılarının yarım bakışı, diğer bazılarının özlem dolu yüreklerinin sesi, göremediklerine iletmem üzere bıraktıkları selam ve kelimaları kutsal emanet olarak bende kaldı. Artık bugünden itibaren ben de onların kutsal emanetçisiyim.

Arkalarından **“yolunuz açık olsun özgürlük yolcuları!”** diyerek özlemimizi dile getirdik. Gidenlerle belki birkaç gün sonra bir başka mekanda ve zamanda görüşeceğiz. Ama bugünkü gidişler dokundu bana. En çok da Piro Mazlum'un...

Yolun açık olsun Piro...

Hazinen yani albümün emin ellerde. Hiç merak etme...

Özlemin Sorumluluğu

Felsefe

Şahin MALAZGİRT

“Kişinin yarattığı tabular sorumlulukların önüne geçebilmektedir. Bireyin sorumluluklarını önemsememesi, ne adına olursa olsun yıpranmayı getirecektir. Özellikle ‘bireysel sorumluluklar’ denilerek toplumsal sorumlulukları görmezden gelmek, köleliğin tasnifleşmiş halidir. Yani işin sonu, o çok koruduğu bireyciliği de tüketecektir. Bir şeyi seviyorsan, özlüyorsan, ona karşı sorumluluk hissedersin.”

Tüm insanların arzuları ve arayışları doğrultusunda oluşturduğu bazı sorumlulukları vardır. Bunlar kişisel ve toplumsal olarak da tanımlanabilir. Her koşul altında arayışlar sorumluluğa dönüşmekle yükümlüdür. Tabii ki sorumlulukların yaşam bulması, hayaller ve ütopyalarla da ilgilidir. Öyle ki, kişisel ve toplumsallaşma dediğimiz süreç bu evrenin sonucunda belirlenir. Her iki halde de özverili olmayı gerektirir.

Bir kişiye veya bir topluluğa karşı duyulan sorumluluğun arasındaki fark ancak ideallerle ilgilidir. Yoksa her ikisinde de aynı işlem geçerlidir. En basitinden şunu söyleyebiliriz:

Bir kişiye duyulan ilgi, özlem, aşk her haliyle sorumlulukları getiriyorsa, bu süreç bir topluluğa, bir halka yönelik olduğunda da aynı gerçeğin işletilmesi gerekiyor. Her ne

kadar bu gerçek tam işletilemese de umut vaat ediyor ama ‘an’a cevap olamıyor. Bu da çoğunlukla ağır tahribatlarla noktalanıyor.

Arayışlar bireyin sınırlarını aşmalı

Sevgi ve özlem sorgulamalar üzerinden gelişirse eğer, beklenen birliktelikler özgür temellere oturabilir. Diğer türlü düşünersek,

bağımlı birliktelikler kölelik ölçütleridir; ki bu bir ki-

şi veya bir topluluk da olabilir. **Kabul ölçüleri rahat gelişir** ve sonu bir uçurumdan düşmeyle eş değerdedir.

Bir kişi ya da bir topluluğun sorumluluk düzeylerine bakarsak, ilk göreceğimiz şey arayışları olacaktır.

Arayışlar bireyin sı-

nırlarını aşabiliyorsa toplum-sallaşmaya doğru bir süreç başlamış demektir. O zaman o noktada bir şeyler yitirilmez, aksine varolanın üzerine yenileri eklenir. Yani emek süreci başlamış demektir.

Sevgi özlemlerle beslenir. Özlem ise hayallerle güçlenir. Ama hepsinin bileşkesi emektir.

Kürt halkının yaşadığı trajedi, sevginin ve özlemin gelişmeyen sorumluluğudur

İnsanların en büyük yanılgılarından birisi, kişinin kolektif düşünmeye başlamasından sonra birey olgusunun yitirileceği korkusudur. Böyle bir şey olmamasına karşın bu düşünce sistemi, çürümenin başlangıcı olabilmektedir. Kısaca kişinin yarattığı tabular sorumlulukların önüne geçebilmektedir. Bireyin sorumluluklarını önemsememesi, ne adına olursa olsun yıpranmayı getirecektir. Özellikle *'bireysel sorumluluklar'* denilerek toplumsal sorumlulukları görmezden gelmek, köleliğin tasnifleşmiş halidir. Yani işin sonu, o çok korktuğu bireyciliği de tüketecektir.

◀ Bir şeyi seviyorsan, özlüyorsan, ona karşı sorumluluk hissedersin. Eğer ki sorumluluklarını yerine getirmek için çaban yoksa özlemin de,

sevgin de tartışmaya açılabilir. Kaybedeceğini söylemek artık netlik kazanır. Sonrası malum; birey de kaybeder, aidiyetindeki toplum da. Bu gerçeklik üzerinden düşünürsek şu sonucu görebiliriz:

Sevgi pratiğe dönüştüğü oranda değerli olabilir

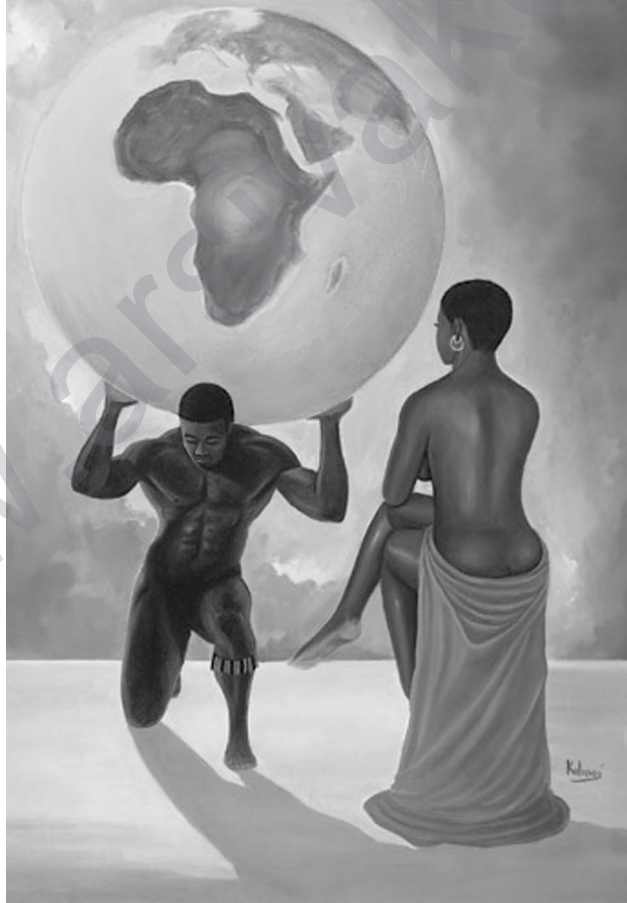
Sorumluluğu gelişmeyen birey de toplum da arzularına ulaşamaz. Kürt halkının yaşadığı trajedi, sevginin ve özlemin gelişmeyen sorumluluğudur. Bunun tersini kim iddia edebilir ki? 8. yılına girdiğimiz kompo süreci, tek kişilik tabutlukta tutu-

lan bir halkın iradesi ve gün geçtikçe artan çürütme ve yok etme politikalarının bir açıklaması var mı acaba? Çokça dilendirdiğimiz sevgimize ve özlemimize ne oldu?

Bir kişiye, bir topluluğa duyulan ilgi, özlem ve sevgi, sorumluluğu getirmiyorsa çürüme süreci başlamış demektir. Eğer ki bu süreci tersine çevirmek gibi bir iddiamız varsa, o sorumluluk duygusunun yaşam bulması gerekiyor. Özellikle gençlerin bu sürece öncülük yapacak olması nedensiz değildir. Arayışları ana ve yarınlara yön verecektir. Sorumluluğumuzun gereği de budur.

Canlı kalkan olarak tanıdığımız

'Barış ve Özgürlük Tugayları' nın sürece müdahale etme çabası, hissettikleri sorumluluklarının bir sonucuuydu. İster aynı ister farklı yöntem ve tarzda olsun, onların hissettikleri sorumluluğu hissedebilmek gerekiyor. Bizlerin sevgisi ve özlemi ancak pratiğe dönüştüğü oranda değerli olabilir. Yoksa düzmece bir oyunu yaşayacağız. Bu oyunun da fazla ömrünün kalmadığını hatırlamak gerekir. Son gelişmeler de bu söylemlerimizi doğrular tarzdadır. Yani arayışlarımızın hayat bulması, birey olarak da, toplum olarak da sorumluluklarımızın gereğini yap-

makla başlayabilir. Bugün yaşanan tüm olumlu ve olumsuz ne varsa çözümü ellerimizdedir.

Sevgi, özlem, nefret, maneviyat dediğimiz bileşkenin insan yaşamındaki yerini hiçbir zaman küçümseyemeyiz. Dahası o gerçekleri göz önünde tutarak hareket etmekle yükümlüyüz. Bu bir dayatmadan öte realiteyi tanımak demektir. İnsanlarla geliştirdiğimiz ilişkilerimiz bizlerin önüne engel olabilecek bir şeyler barındırıyorsa bu ancak arayışlarımızı ve ideallerimizi köreltecektir.

Sorgulama arayışa dönüşür arayış da o toplumun sosyalitesini belirler

Tüm toplumların temelleri sevgi ve sorgulama üzerine kurulmuştur. Sorgulama arayışa dönüşmekte, arayış da o toplumun sosyalitesini belirlemektedir. Yani bir sistem işlemektedir. Birey olabilmek için bu gerçekliği görebilmek gerekiyor. Yaşam sorumluluklarımız bir sisteme girmesiyle güzelleşebilir. Üstelik bu sorumluluk birey olgusunu aşmışsa, nasıl olur da bir halkın kaderinin tayin edilmeye çalışıldığı günlerde sorumluluklarımızı görmezden gelebiliriz. Unutmayalım ki Kürtlerin yaşadığı trajedi, sorumluluklarının gereğinin yeterince yerine gelmemesinin sonucuydu. Eğer seviyor ve öz-lüyorsa hiçbir gerekçe bizlerin sorumluluklarımızın önüne geçmemelidir. Bu aynı zamanda vicdani bir olaydır. İnsan doğumundan ölümüne kadarki zaman dilimi içerisinde hedeflerine

ulaşmak için yoğun bir tempo içerisine girer. Bu tempoyu bireysellikten kurtarabilirsek toplumsallık ve aidiyet bilinci ortaya çıkar. Düşünen, sorgulayan ve üreten olmaya başlanır. Bu bireye de, topluma da kazandıracaktır. Özlemin sorumluluğu da bu noktada önem kazanıyor.

8 yıldır İmralı sistemine karşın halkların barışı için **“kendi sorumluluğumu yapıyorum”** diyen Kürt Halk Önderi yaşamını

rin siyasal alanda yaşadıkları boşluktan kaynaklanmaktadır. Yani hiçbir koşul ve şarta bakmaksızın şunu söyleyebiliriz: Tarihte tüm olumlu ya da olumsuz ne varsa, bir arayış ve atak sürecinin sonunda gelişmiştir. Şimdi geliştirilecek demokratik bir atak, süreci tersine çevirebilir. Bu da halk serhildanlarıyla gerçekleşir. Her şeyi gerilladan beklemek adaletsiz bir istem değil mi? Bu yaklaşımlar kendi sorumlulukla-

barış için adamışken, bizlerin yarınlarını güzelleştirmek isteyen insana karşı sorumluluğumuzu yerine getirmek boynumuzun borcu olmalıdır.

Değişen siyasal ve sosyal koşullarda olumluluk adına bir şey varsa bu O'nun eseridir. Türkiye'nin 40 yıllık Avrupa rüyası eğer bir nebze de olsa gelişme sağlayabildiyse nedenini iyi algılamak gerekiyor. Müzakere çerçevesinde Kürtlerin satır aralarına saklanması, Türkiye'nin diplomatik atağından çok Kürtle-

rından kaçmaktan başka bir şey değildir. Bugün operasyonların durması da, tecridin kalkması da serhildanların gelişmesine bağlıdır. Gençler bu sorumluluğu en derinden yaşamaları gereken kesimdir. Artık hiçbir şeyin eskisi gibi olamayacağını herkes biliyor ve görüyor. Bu nedenle her serhildan kendi öz savunma düzeyini de yaratabilmelidir. Kısacası sahiplendiğin değerleri korumanın da gereği budur. Özlemin ve sevginin sorumluluğu ancak bu sayede gelişebilir.

Bir Umut Limanıdır BOTAN

Gerilla Anısı

Çiçek DİDERİ

“Her taraf yemyeşildi. Bölük olarak orada konumlandık. Yayla tarafı kar olunca eylem yapmak çok güçtü. İzler ihanetin mührünü toprağa bırakan bir ajan olabiliyordu çoğu zaman. Yine de eylem yapmakta kararlıydık. Bir grup arkadaş eylem için keşfe gitmişti. Daha bu grubumuz dönmemişken düşman büyük bir sayıyla bölgede kapsamlı bir operasyon başlatmıştı. Giden grubumuz noktaya döndüğünde, düşmanın araziye tuttuğunu ve kapsamlı bir yönelim için geniş çapta hazırlıklar yaptığını söyledi.”

Bazı coğrafyalar, bazı vatanların kalbi olur. Yaşamı başlatır ve hatta bazen sonlandırır. Çocukluğumun ve ardı sıra devrimciliğimin geçtiği mekanı anlatmak bana bir dünyayı anlatmak gibi geliyor. Bütün mevsimlerin, bütün iklimlerin ve bütün yüreklerin kesiştiği bir umut limanıdır Botan.

Özgürlük mücadelesinin nice yiğit evladını bağırlarında filizlendirirken, çağlayanlarında çiğliklerimizi, sularında gülüşlerimizi, dağlarında yüreklerimizi ve o uçsuz bucaksız zozanlarında sevgilerimizi taşıyor Botan, gerilla kokan rüzgarlarıyla ülkemizin dört bir yanına.

Kela Memê ve Hezil analarımızın göz pınarlarından direnişi akıtıyor yiğitler diyarına. Kato ve Herkol asiliğiyle sadece yeryüzüne değil gökyüzüne de meydan okuyor. Pusulara, düşman namularına ve bir de hain yü-

reklere...

İlk işgalcilerden olan İskender cennet parçası ülkemizin Kato'suna “**lanetli yer**” derken, aslında bu coğrafyanın üzerinde taşıdığı canlılara bağlılığını ve koruyuculuğunu hiç fark etmemişti. Hala İskender'in mevzileri durur orada. Ama Kato'lar mevzi olmamıştır. İskender'e usulca ve içten içe halkının asi bir korunağı ya da ana dilimizde olduğu gibi bir stargahı olmuştur.

Bir de tüm tufanların durak yeri olan, murada ermenin kalesi gibi anılan Cudi'si vardır bu coğ-

rafyanın. Nuh bile kurtuluşu Cudi dağında aramış ve insanlık ilk atalarını o zirvelerde bulmuştur tekrar. Oraya çıkan her gerilla, yazılmamış tarihin derin izlerini soluduğu her nefeste içine çekiyor. Nuh peygambere kucak açan bu dağların nice Kürt direnişçilerinin tek tanıdığı olduğunu biliyor. Oranın kristal taşları muskadır halkımıza. Bütün işgallerden korunmuş, zamanın nezaretinden sakınışı bakire bir tanrıçanın kutsallığında kalmıştır. Bana ‘**özgürlüğe dokunduğun mekan neresidir?**’

diye sorsalar tek bir kelimeyle Cudi derim. Orada insan nasıl yaşadığını, ne için yaşadığını ve en önemlisi de ne için öldüğünü çok derinden kavırıyor. Tarihe uzanan patikalarda arşınladığım her gün, doğanın farklı bir diliyle karşılaştım.

Ve bunların içinde beni en çok etkileyen, Cudi ile Gabar'ın arasındaki o kopmaz bağlardır. Eşitliğin simgesi gibi bir anlaşmaydı bu. Bir yapıyı ayakta tutan iki yaşam sütununun aslına benziyor yoldaşlıkları. Hiç ihanet etmediler birbirlerine, hiç sırt üstü bırakmadılar kavganın ortasında. Öyle güçlü koruyorlardı ki birbirlerini, iki fedai nöbetçi gibidiler adeta. Rüstemê Zalları, Bedirxanları, Yezdanşêrleri, Feqiyê Teyranları, Şerifleri, Nujinleri, Tekoşinleri ve Hamzaları büyümüşü bağrında. Kutsal topraklar yiğit insanları yaratırdı. Tarih hep bunu muştulamıştı bize. Daha nice yerler ve nice yiğitler gün ışığının yüzümüzü ve yüreklerimizi aydınlatan destanlarıyla yaşamıştır. Çoğu adsız ve hatta bazen tarihsiz kalmıştı. Bütün kutsallıkları, güzellikleri ve direnişleri anlatmaya yetmedi hiçbir yazar, hiçbir şair ve edebiyatçı kalemi. Bense özgürlük savaşının bir gerillası olmaya başladığım günden beri bunun o kadar kolay bir şey olmadığını daha derin kavradım.

“Botan anlatılmaz, yaşanır” diyordu benim gibi nice gerilla. Ben de bir Botanlı gerilla olarak bu coğrafyada anlayarak yaşamaya, yapmaya, başarmaya çalıştım. Şehit yoldaşımdan öğrendiğim gibi...

Her zamanın, her mekanın bir anısı var bende. Özgürlüğün kutsal bir mirası gibi belleğimin el değ-

memiş yerlerinde yıllarca saklayıp durdum bunları.

Ama zaman geldi ki bu coğrafya yazılmayı istedi kızlarından ve oğullarından. Yetmeyeceğini bilsem de bu kahramanların ve bu direniş mekanlarının doğal emirleriyle kaleme sarıldım ve geçmişin mirası olan anılardan bir tanesini yazmak istedim.

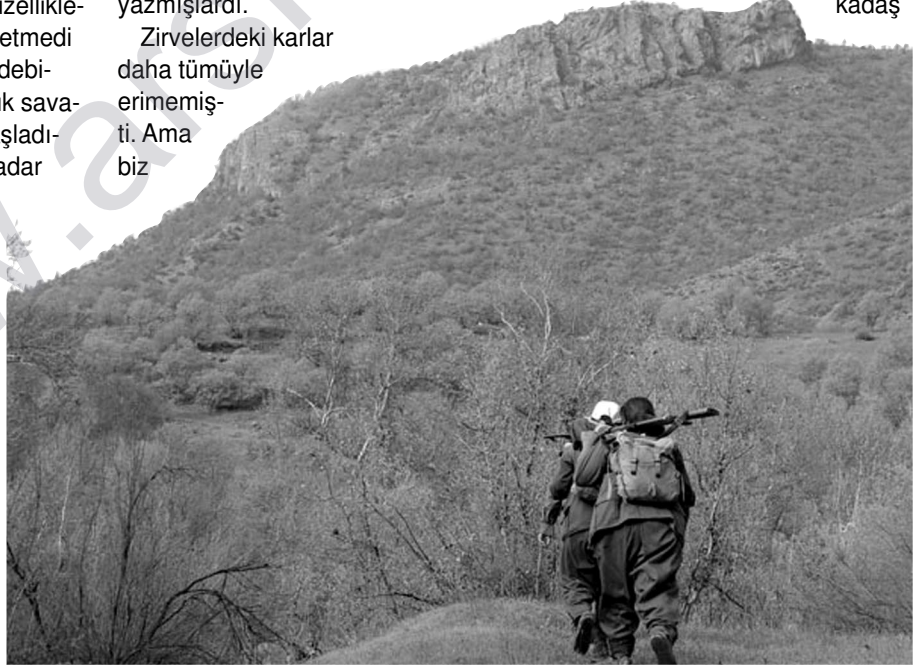
Bütün Botan gücü fedai eylem önerisi yapmıştı

'99 yılının baharıydı. Üç takımdan oluşan bir bölük güçle Bestlerdeydik. Hava koşullarının iyileşmeye başlamasıyla yoğun bir pratiğe hazırlanıyorduk. Bizim için zorlu bir yıldır. Önderliğin uluslararası komployla esir alınması, her birimizde tarifi imkansız öfkeler yaratmıştı. Gerillanın direniş ruhu ve davaya olan inancı, hiçbir dönemle kıyaslanmayacak kadar yüksekti. Bütün Botan gücü Önderliği, halkı ve mücadeleyi sahiplenmek için fedai eylem önerisi yapmış, defalarca rapor yazmışlardı.

Zirvelerdeki karlar daha tümüyle erimemişti. Ama biz

yatağından taşan bir nehir gibi yerimizde duramıyor, bir an önce harekete geçmek istiyorduk. Doğa koşulları tarihte birçok önderin ordularını Kürdistan'dan geri çevirmiş olsa bile halk savaşçılarına sırtını dönmemişti hiç. İrade ve direniş doğanın yasakları karşısında pes etmeye geçit vermiyordu. Silahlarımızı, cephanelerimizi kuşanmış, gecemize ve gündüzümüze inancı katık ederek bir bölüklük güç olarak Kato'ya hareket ettik. Kardan dolayı arazi yol vermiyordu. Kapanmış patikalar boyunca açan kardelenler, yol almanın vazgeçilmezliğini simgeliyordu. Masiro'nun alt hatlarında Geliyê Xelila'ya ulaşım eylem yapmak istiyorduk.

Geliyê Xelila'nın üstünde Masiro'ya doğru Bindarin'e vardık. Orada her taraf yemyeşildi. Bölük olarak orada konumlandık. Yayla tarafı kar olunca eylem yapmak çok güçtü. İzler ihanetin mührünü toprağa bırakan bir ajan olabiliyordu çoğu zaman. Yine de eylem yapmakta kararlıydık. Bir grup arkadaş

eylem için keşfe gitmişti. Daha bu grubumuz dönmemişken düşman büyük bir sayıyla bölgede kapsamlı bir operasyon başlatmıştı. Giden grubumuz noktaya döndüğünde, düşmanın araziye tuttuğunu ve kapsamlı bir yönelim için geniş çapta hazırlıklar yaptığını söyledi. Zaten baharın ilk operasyonu olduğu için kapsamlı bir yönelimin olacağını tahmin ediyorduk. Yapabileceğimiz tek şey soğukkanlı davranıp düşmana darbe vurmak için en uygun zamanı kollamaktı.

Mevzilenip birbirini savunan pozisyonda araziye gizlendik. Düşman araziye arama ve taramadan geçirerek ilerliyordu. Mevzilendiğimiz bölgeye de girmişti. Biz ise düşmanın buraya gireceğini önceden tahmin etmiş ve ona göre mevzilenmiştik. Bizim takımın altında gizlendiği büyük kayalığın üstünde düşman askerleri vardı. Sağımızdan, solumuzdan, üstümüzden geçip gidiyor ama bizi fark etmiyorlardı.

Diğer takımlardan gece karanlığında gelen bir iki arkadaş sayesinde haber alıyor, iyi bir eylem çıkarmak için tartışma yürütüyorduk. Biz düşmanın üstüne gitmek isterken, düşman ayağına gelmişti. Bütün arkadaşların gözlerindeki ışıltı ve eylem yapma istemi, moral düzeylerini ve kararlılıklarını gösteriyordu. Benim tek kaygım arkadaşlardan birinin bireysel bir kararla kendisini düşmanda patlatması ya da farklı bir çıkış yapmasıydı. Gündüzleri saklanıp akşamları yaptığımız planlamalar sonucu kapsamlı bir eylemin ana hatları ortaya çıkmıştı. Geriye, doğru bir hareket tarzıyla hedefe ulaşmak ve bin yılların intikam ruhuyla düşmanı vurmak kalıyordu.

Kato'nun altındaki Kelakor noktasında operasyonu yönlendiren düşman karargahı yerleşmişti. Operasyonun üçüncü günü düşman Katoların zirvesini tutmuştu. Öncesinden kararlaştırdığımız gibi bir grup arkadaşı bahar yağmurlarından taşmış Masiro sularını geçmemiz için keşif yapmaya göndermiştik. Ardı sıra biz de yola çıkıp arkadaşların henüz yeni bitirmiş olduğu teleferiği kullanarak Masiro suyunu geçtik. Düşmanın zirvelerinden tuttuğu Kato'nun yamaçlarına yerleştik.

Düşmanın araziye yoğun bir arama ve taramadan geçirdiği bölgeden çıkıp gelmemiz, düşmanı yanılacak ilk taktiğimizi. İkinci taktiğimiz, düşmanın en savunmasız olduğu yeri hedeflemektir. Dağlar bizim için ana kucağıydı. Kokusunu, rengini ve en önemlisi de arazisini iyi biliyorduk. Kato'daki Deriyê Heliz yapacağımız eylem için en uygun hedefti. Çünkü düşman hem orada savunmasızdı hem de bizim arkadaşlarından gelip onları vuracağımızı beklemiyordu.

Eylem için önemli bir aşamaya gelmiştik ki, o da düzenlemeydi.

Bizim için zor olan düşmanı vurmak değil eyleme gidecekleri kararlaştırmaktı. Çünkü herkes eylem için kendisini öneriyor, hatta dayatıyordu. Böylesi anlarda seçim yapmak bana dünyanın en zor kararlarını almak gibi geliyordu. Bütün arkadaşlar eylem için uygun arkadaşlardı. Ama tümünün eyleme girmesi mümkün değildi. Saldırı grubu 8 arkadaştan oluşacak ve sadece bombayla vuracaktı. Bunun için düşman mevzilerine iki iki saldırı olacak ve mevzinin altına kadar sızmayla gidecekti.

Mevzilerin altına vardıklarında bombanın pimini usulca çekip yüreklerini sesiyle sessiz bir şekilde bir, iki, üç deyip eski bir çağı kapatıp yeni bir çağı başlatır gibi bombalarını düşmanın mevzisine fırlatacaklardı. Onların savunmasındaysa altı arkadaş vardı. Eylem planlandığı gibi gidiyordu. Arkadaşlar fark edilmeden mevzilere kadar sızmış ve hedefledikleri yeri başarıyla vurmuşlardı. Çanların, ezanların

ve diğer bütün kutsal seslerin tersinden çok daha büyük bir etkiyle ilk bombaların sesi duyulduğunda hepimizi büyük bir heyecan sarmıştı. Arkadaşlar orda bulunan düşmanın dokuz mevzisini düşürmüş, yedi silah, çok sayıda çanta, parke ve askeri techizat kaldırmışlardı. Düşman büyük bir korku ve paniğe kapılmış hatta birçok asker kendini Kato'nun keskin kayalıklarından atmıştı. İskender'in "lanetli yer" dediği Kato, sadece işgalcileri lanetliyordu.

Dilan arkadaş pratiği ve duruşuyla o güne kadar bütün arkadaşların örnek aldığı bir arkadaştı. O da diğer

arkadaşları gibi kendisini eyleme yoğun kilitlemiş ve içinde yer almak için çok fazla dayatmıştı. Onu eyleme koymadığımız için ağlamış, hatıta deyim yerindeyse kıyamet koparmıştı. Onu durduramayacağımızı bildiğimiz için yedek saldırı grubuna koymuştuk. Esas saldırı grubunun onlara pek iş bırakmayacağını biliyorduk. Eylemin sonlarına doğru saldırı grubunun düşüreceği tek bir mevzi kalmıştı. Dilan arkadaş hiç beklemeden öne atılmış ve o mevzinin üzerine gitmeye başlamıştı. Ayakta bütün kin ve öfkesiyle gözlelerinden bin yılların intikam ateşini savuruyordu. Onun bu kadar korkusuzca ve tek başına düşman üzerine yürümesi askerleri şoke etmişti. Arkasından ona yetişmeye çalışmış ve onu yalnız bırakmak istemeyen ismini hatırlayamadığım bir

erkek arkadaş da gitmişti. Ama o Dilan'a yetiştiğinde Dilan mevziyi düşürmüştü ve ağır yaralanmıştı.

Başarılı bir eylemin ardından Dilan arkadaş da yanımıza alıp geri çekildik. Bütün arkadaşlar Dilan arkadaşın fedaice çıkışından etkilenmiş, ona bir şey olmaması için kanayan yarasına adeta yalvaran gözlerle bakıyorlardı. Dilan arkadaş istisnasız her göreve kendini önerir ve bütün yürüyüşlerde kendi çantası, silahının yanı sıra mutlaka bir arkadaşını da alırdı. Kan içinde kalmış bedenini bir tek gözleri taşıyordu. Şehit düşerken bile yüzünde korkudan eser yoktu. Mermi titrediğini, ölümün de kendinden utandığını ilk o zaman görmüştüm.

Eylemin ertesi günü Dilan arkadaş şehit düşmüş ve bütün arka-

daşlarda büyük etki yaratmıştı. Dilan'ın fedai ve kahraman ruhu, böylesi bir sürecin tek tanımı oluyordu. Acının ifadesizliği suskunluklarımızdan tanımlanırken aramızdan hiç ayrılmamıştı. Gözlerimize, yüreklerimize ve öfkemize kazımıştı Dilan'ın adını.

Düşman günlerce taradığı arazi den çıkıp onu vurmamız karşısında şoke olmuş, darbe vurmak için gelen düşman unutamayacağı bir darbe almıştı. Operasyon bir iki gün içinde kayalıklarda asılı kalan ölümlerini bile almadan büyük bir yenilgi ile geri çekilmişti.

Pratiğe başlangıcın ilk eylemiydi. O yıl kararlaşmanın, fedaileşmenin doruk noktasıydı. Acıyı, sevinci ve başarıyı bu ruhla dağ doruklarında yaşarken bizi nice eylemler ve zaferler bekliyordu.

Yalancıların ve Zalimlerin İnadına

Ben tarihin doğal sürecinde vardım...
Adım, rengim, dilim vardı...
Neolitiğin temel taşıydım...
Hiyerarşiye yanaşmasam da devlete kapı aralırdım...
Mervani'dim Med'dim ben...
Yalancılara inat vardım...
Zalimlere inat vardım...
Üzerime geldiler...
Üzerime geldiler...
Beni paramparça etmek istediler...
Kardeşlerimizi birbirine vurdurttular...
Toprağım işgal ettiler...
Ama ben yine vardım...
Sümer'de, Mısır'da...
Adımı değiştirmek istediler...
Dilimi yontup
Dişlerimi söktüler...
Köle yapılar beni...
Ama yok olmadım ben vardım...
Ben teşires olarak vardım...
Ben Cuhmi ve Destar olarak vardım...
Üretiyordum çünkü ben
Yalancıların inadına
Zalimlerin inadına...
Feodaller etkiledi beni
İslam, Hıristiyan, Yahudi dediler bana...
Şeyhler, begler, sertler beni almak istedi...

Ama ben yine vardım...
Doğallığımla, güzelliğimle vardım...
Ben Nergiz, ben Süsin, ben beybundum...
Ben Azad, ben Mazlum, ben Zilandım...
Yalancıların inadına
Ben vardım...
Bana köşklere içki sundular...
Bana Meclislerde koltuk sundular...
Bana Rakı sofralarında doğallığımı meze sundular...
Beni ben olmaktan çıkartmak istediler...
Asimle ettiler...
Kapitale el çektirdiler...
Beni okyanuslar ötesinde sürdüler...
Değiştirmek istediler beni
Ama ben yine vardım...
Zalimlerin inadına
Yalancıların inadına
Ben emeğimle
Ben çabamla
Ben benliğimle
Ben özgür bilincimle vardım...
Ben insanlık uğruna
Zalimlerin inadına
Yalancıların inadına
Ben özgür insadım....

Hasan ÇARÇELA

BİR DOSTA AÇIK MEKTUP

Deneme

Sidar ÖZGÜR

Sevgili;

Çocuktum. Yalınayak koşardım Sakarya'nın daracak sokaklarında. Nefes nefese koşardım. Yüreğim sığmazdı o sokaklara. Alır başımı çıkardım dağlara. Çocuk hayallerim vardı. Çocukluk aşklarım da oldu; öyle masum, öyle içten, öyle samimi. Gizliden yaşardım. Belli bir kadın yoktu. Mahalle kızlarına da hiç bakmadım. Sonra, hayatın anlamı üzerinde çocukça sırları sakladım. Ve hayatın anlamı üzerine akla hayale gelmez fanteziler ürettim. Tanrıyla aram hiç iyi olmadı, barışık yaşamadım tanrıyla. Sanırım tanrı da beni hiç sevmedi.

Çocuk bile değildim çocukluğumda. Hayata farklı gözle bakardım. Varolmanın yaşamak için yeterli

bir sebep olmayacağı düşüncesi, koca bir soru işaretiydi. Ve tanrı... Ne yaman çelişki? Çocuk denecek yaştan beri hep sorarım: *'Dünyayı yaratmadan önce tanrı ne işle uğraşırdı?'*

Tanrının biz insanlardan farklı ne özelliği var? Neden kendini hep işaret eder tanrı? Oysa tanrıya aldırışım yok. Tanrı bir enerji mi yoksa **korku ve cehaletin kaçınılmaz sonu mu?**

Tanrı; **insan mantığının bittiği** noktada devreye giren mantık ötesi bir süreç mi? Bu süreci kim işletti? Tam da bu noktada Terzi Hermes aklıma geliyor. Mitolojik çağda Terzi Hermes üç görev almıştı.

1- Korsanlar tanrısı... Başka bir deyişle, hırsızlar tanrısıydı.

2- Gönül taşıyıcı... Cennet-cehennem arasında ölü insanların gönülleri taşırdı.

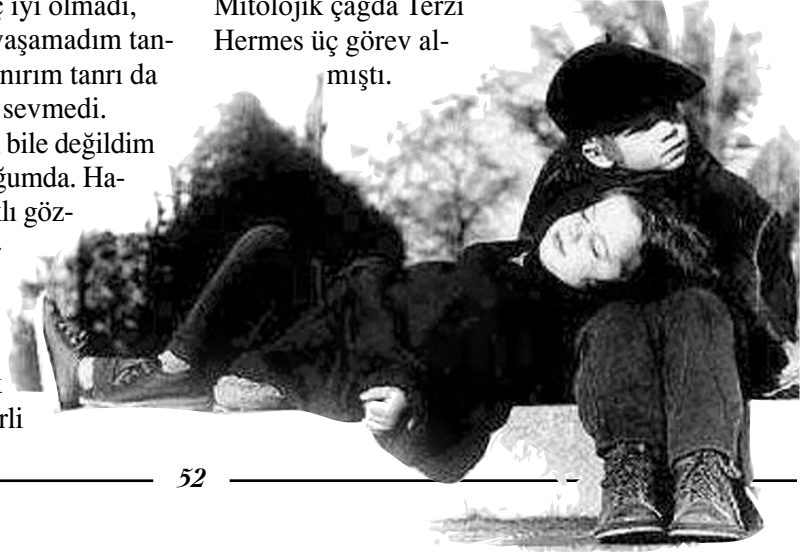
3- Tanrılara karşı olan başka bir tanrıydı.

Ne demiş Hermes: **"İnsan ölümlü tanrı, tanrı ölümsüz olan insandır."**

Akıllıca Kürt düşünür Sühreverdi ne demişti: **"İnsan eksik tanrı, tanrı mükemmel olan insandır."**

O halde tanrı ile aramızdaki sır perdesi kalkıyor mu? Ama tanrı (eğer varsa) neden kendini bu kadar gizemli kılmış acaba?

"Çocukluğumdan hatırladığım şeyler var. Deli dedikleri insanların özel hayatlarını araştırdım. Toplumun deli ölçütü neydi? Sokrates zır deliydi; Diyojen çılgın deliydi. Nietzsche hiç akıllanmadı, Marks tanrının en büyük hatasıydı insanlara göre. Öcalan anlaşılması zor bir deli... Çağımızın en gelişmiş delisi! Toplumun deli ölçütü bu. Tam sırası! Soruyorum: Deli kim akıllı kim?"

Çocuktum. Tanrı başka alem-lerdeydi. Hep kendini işaret eden bir kaostu.

Annem güzel kadın... Üstelik dindardı. Bazen zorla bana tanrıyı anlattığı olurdu. Şevkle anlatırdı, arzuyla. Aşkla anlatırdı. Sevdiği delikanlıyı anlatır gibi anlatırdı. Hemen anlıyordum. Demek ki tanrı bir erkekti.

Babam, benim en yakın arkadaşım. Yoldaşım. Aynı saf-larda mücadele ettik. Kız arkadaşlarımla yaptığım tüm kavgalarımı babam çözerdi. Ve kız arkadaşımı sinemaya götürmem için fazladan harçlık bırakırdı. O da tanrıyı yiğit bir erkeği anlatır gibi anlatırdı. Sanki tanrıyı değil de bilinç altında kendini anlatırdı.

Sonra fark ediyordum. Tanrıyı anlatırken esasen insan kendini anlatırdı. Ve anlatılan, erkek oluyordu. Zoruma giderdi. Gerçi tanrıya aldırışım filan da yok. Ama ortalıkta bir çelişki vardı. Neden tanrı hep erkek oluyor? Neden kadın olmasındı? Sonra, yıllar sonra, kileseleri dolaşıyorum. Duvarlarda tanrı tasviri olarak ak sakallı bir dede vardı. Tüm ikonalar erkekti. Hiç kadın yoktu. Kızıyorum kadınlara. Neden onlar tanrılarını kadın olarak düşünüp görmüyorlar? Neden tanrı tanrıça olarak olmasın? Ve neden tanrı uzun saçlı, ince belli, güzel bir kadın olmasın? Ama bana ne tanrı ve tanrıçalardan! Şeytan tanrıyı en gerçekçi gördüğü için tanrıdan uzak yaşar.

Sona deli dediler bana. Deli miydim? Deliliğin tarihini araştırdım. Ve gerçekten deli

kim, akıllı kim? Az buçuk büyüyünce içki içtim. Sonra Ömer Hayyam'la aramızda kopmaz bağlar oluştu. Ve şarap tanrı içeceği olarak en sevdiğim içki oldu. Şiirler yazdım. Aşklar yaşadım. Lise sonda siyasal faaliyetlerin tam ortasındaydım. Kavga hiç etmedim. Şiddeti reddeden bir karakterim var.

Çocuk bile değildim çocukluğumda. Akıllı mıyım, deli miyim, hiç kafa yormadım. Ama kesin bir kaniya vardım ki, **zeki insanlar bir baltaya sap olmazlar**, hep aptallar sap oldular. İşte ben, içi dışı her şeyi ile ben! Deli dedikleri ben, binlerce kitap okudum. Ama ne çare, delilik farklı bir akıllılıktı.

Benimki modası geçmiş bir delilik.

Sıra dışı bir insandım.

Alışlagelmiş yaşam biçimleri bana monoton ve sıkıcı gelirdi. **Bu yeryüzü aradığım şehri barındırmıyor.** Ve hayat felsefeme göre 40 yaşından sonra gideceksin... Ve aradığım şehri bulduğumda en çok seni özleyeceğim. Çocukluğumdan hatırladığım şeyler var. Deli dedikleri insanların özel hayatlarını araştırdım. Toplumun deli ölçütü neydi? Sokrates zır deliydi; Diyojen çılgın deliydi. Nietzsche hiç akıllanmadı, Marks tanrının en büyük hatasıydı insanlara göre. Öcalan anlaşılması zor bir deli... Çağımızın en gelişmiş delisi... Toplumun deli ölçütü bu. Tam sırası... Soruyorum: **Deli kim akıllı kim?** Ömer Hayyam'dan bir şeyler geliyor aklıma. Yazmadan dayanamam:

“Şeyh fahişeye demiş ki,
- Seni utanmaz kadın
Her gün sarhoşsun,
şunun bunun kucagındasın.
- Doğru, demiş fahişe,
Ben böyleyim, acaba sen de şu
göründüğün adam mısın?”

Neyse! Biz devam edelim. Hafta sonları hep Bakırköy Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne giderdim. Oradaki tüm güzel canlar benim can arkadaşlarımdı. Biraz da onların bakışlarıyla topluma baktım. Meğer gerçek deliler sokakta dolaşanlardı.

Sigara içmezdim. Ama paket taşırdım. Tineri sevmezdim, tineri çocuklarla aram çok iyiydi. Sigarayla onlara verirdim. Onlar toplumdan dışlanmışlığın ezikliğiyle yaşıyorlar. Ve toplum o körpecik çocukları “*potansiyel suçlu*” ilan etmişti. Filozofun sözü aklıma geliyor. “**Suçlu toplum hazırlar, suçlu da işler.**” O zaman gerçek suçlu kim? Nerdeydi tanrı?

Tatlı mavi bir gökyüzünün altında yatıyorum. Bir başka yerde, bir başka bedende uyanmak istiyorum. Ama bunun imkansız olduğunu da biliyorum. Anam avradım olsun, yapmak istediğim her şeyi bir an evvel yapmak için çabalayacağım.

Deli olma hakkımı kullanıyorum. Delilik nöbetinde çocukluğum aklıma geliyor. Sevdiğim kızın güzel gözlerinin buğulu atmosferinde eriyorum duygusuna kapılıyorum. Sonra düşünsel eğitimler aklıma geliyor. Ya fiziksel eğitim? Her insanın sade-

ce fiziksel anlamda alması gereken eğitimlerin de olduğuna inanıyorum. Fiziksel eğitimi yapmayan insan fiziksel bedende kalır. Maneviyatı fazla paylaşamazlar

Sevgili;

Sevgiyi belirleyen şeyin kişinin bilinç düzeyi olduğunu biliyor muydun? Dünyanın keşfi dünyanın yuvarlak olduğu kuramını nasıl kanıtladıysa, sevgide de esas şeyin kişinin bilinçlenme düzeyi olduğuna eminim. Uykum geldi... Bir sonraki sefere devamını getiririm.

Dün gece yazıyı yarıda bırakmıştım. Yazmak istiyorum. Ama ha deyince de olmuyor. Yalnızlığı severim. Ama kendimi asla yalnızlaştırmadım da. Yalnızlığın diyalektiği içinde; diyalektik bir yalnızlık süreciydi benim ki... Yalnızlığı sevsem de, sosyal anlamda paylaşımcı biriyim. Ama her insanla da paylaşılmaz ki...

Bir insan kendini yönetmezse başkaları yönetir

Çocuktum. Ve hala da çocuk gibi bir yüreğim var. Ama çocuk bile değildim çocukluğumda. Bir insan nasıl olur da içindeki çocuğu öldürebiliyor. Bir insanın bulunduğu bilinç düzeyi, üç temel özelliği:

- 1- Sevgi
- 2- Bilgelik
- 3- Kendini yönetebilme niteliklerinin gelişkinliğine ve yedi (7) temel güç olduğu pren-

sibi... bunlar:

- sağlam bakış açısı
- telepati
- öngörü
- geçmişten ders çıkarma
- geleceği planlama ve planlı hareket etme
- maddenin düşünceyi doğru-
dan etkilediği
- araştırma-inceleme ve pratik
- sınama

İnsanların kendi eylemlerinin yol açacağı sonucunu önceden sezme, sonradan görmenin tek yöntemi bu bana göre. Burada şu önemli: Bir insanın kendini bilimsel yönetmesi... Bir insan kendini yönetmezse başkaları yönetir.

Ve her toplum-ulus layık olduğu yönetim tarafından yönetilir.

Peki kaç insan kendini prensipli, bilimsel yönetiyor?

Çocuktum. Yaşamı seviyordum. Şimdi de seviyorum. Ama 40 yaşından fazla da yaşamak istemiyorum. Daha önümde 10 yıllık bir ömrüm var.

Açlık grevlerinde 50 günü aşan zamanları yaşadım. Dirhem dirhem eridim yoldaşlarımla. Gün gün, saat saat, an be an ölüme gidiyorduk göz göre göre. Hepsi de can yoldaşlardı. Yaşam fıskırıyordu gözlerinden. Güzel insanlardı. O zaman en genç olan, çocuk yüreğiyle bendim. En yaşlımız C. Delibaş... Ama hepimiz aynı yürekte yaşadık. Delicesine sevdalanmıştık yaşama; ve özgürlüğe dair ne varsa, gözlerimizdeydi. Gözlerimiz sızamazdı avuçlara. Gün be gün, saat saat, an be an eriyorduk; ölüme gün sayıyorduk.

Ve

Bir düşün

Sımsıcak bir savaştasın

Ve yanı başında

İnsan abidesi

Can yoldaşın.

Ölüm kokusu sinmişti koridora

Ölüm kokusu soluklarımda

Aç bir Afrika gibiydik

O yoldaşlardan kimisi şehit düştü. Engin Teker; güzel yoldaşım... Bizim Halef dayımız ve yaşlı şairimiz Necmi Akgün...

Ve ve ve...

Kimileri son anda yüreğini sattı. Ve diğer can yoldaşlarım, hala zindan ve gerillada olanlar... Başka yaşamları tercih edenler... Hepsi de can yoldaşlardı. Ortak anılarımız var. Asla ortak anılar kirlenmesin.

Şarabı özlemiştim. Bir bayram günü çıkmıştım. Yabancıydım. Yürümeyi beceremeyen bir çocuktum. Şaşkındım. Motor sesleri kafamı patlatmıştı. Dönüp son kez arkadaşlarıma baktım. Onlar içerdeydi. Ben... vay vay. Deliydim. Ve deli olma hakkımı kullanıyorum.

Sevgili,

Yaşamın sırları üstüne ne diyebilir insan, ya ne demeli. Yaşamak olgusu neden bu kadar tatlı, ya ölüm olgusu...

Yaşam ölüme karşı kazanılmış en büyük başarıdır. Ama yaşamı bize sevdiren ölümün kendisi değil mi? 40 yaşından sonra yaşamak...

Sevgilerle...

Auf nach Botan ins Freie Kurdistan

Sertan KAYA

Eine Zeit in der ein Falke nicht fliegen darf

...

Eine Zeit in der ein Mensch nicht Leben darf ...

... Und eine Zeit in der ein Volk noch immer Unterdrückt wird.

Auf nach Botan... ins Freie Kurdistan...

Nach den jüngsten Ereignissen in Amed und vielen weiteren Teilen Kurdistans, wird erneut von Seiten der Türkischen Regierung und deren Sicherheitskräfte klar gemacht, das eine Friedliche Lösung nicht in frage kommt. In den Letzten ereignissen in Amed die nach einer Beerdigung eines Kurdischen Freiheitskämpfers der HPG sich ereignet hatten, wurde es schnell klar das man nicht auf eine Friedliche lösung hoffen darf. Bei den Strassenschlachten

zwischen Volk und Armee wurden 14 Zivilisten darunter auch drei Kinder von seiten der Armee ermordet. Wie in den '90'er Jahren steigen die Operationen auf das Kurdische Volk und deren Befreiungs Front der HPG (Volks-Verteidigungs-Kräfte).

Ein grosser aufmarsch im Osten an der Gränze zu Irak, in der 250. 000 Soldaten verlagert wurden ist nur ein Beweiss der Machtlosigkeit gegen über der HPG.

Und noch immer wird auf eine Millitärische Unterstützung der USA gehofft.

Die alternative adresse liegt in Iran. Auch Iran beteiligte sich in mitarbeit mit der Türkischen Armee an den letzten Operationen und auch Iran musste grössere Verluste hinnehmen.

Man kann davon ausgehen das die Situation in Kurdistan sich auch in der nächsten Zeit vertieft wird.

Der Phsychologische Kampf gegen ein Volk

Die Verleugnung der eigenen Verluste und die Darstellung, dass die HPG grössere Verluste hinnehmen müsste, ist vom wahren weit ent-

fernt und bassiert nur auf Lügen. Hiermit wird beabsichtigt das Glauben und das Willen des Kurdischen Volkes zu brechen und somit die Moral in den eigenen reien zu stärken, jedoch ohne Erfolg. Die letzten Operationen zeigen das die eigenen Verluste nicht mehr verleugnet werden können und ist der beweiss dafür das die Kurdische bewegung von tag zu tag wächst und durch nichts und vor allem nicht durch die schmutzige Politik der Türkischen Regierung zu stoppen ist.

Die Kinder der Sonne im Aufmarsch in die Berge

Zur zeit herrscht ein grosser aufmarsch von seiten der Kurdischen Jugendlichen in Europa und in Kurdistan in die Berge zur HPG und man kann davon ausgehen das sich dies noch verschärfen wird und sich die Guerillia anzahl verdoppeln wird.

Ein von Seiten des Kurdischen Volkführers Abdullah Öcalan verkündeter Waffenstillstand der 1998 in Kraft gesetzt wurde, wurde leider nicht von seiten der Türkischen Regierung erwidert und blieb somit

einseitig.

Im Zeitraum von 1998 und 2004 hat das Kurdische Volk alles in ihrer hand stehende für ein Frieden zwischen den Völkern geleistet, doch kam sie auf keine anerkennung von seiten des Türkischen Volkes.

Ganz im gegenteil wurde der druck auf das Kurdische Volk und der HPG verschärft und die Isolation des Kurdischen Volksführers Abdullah Öcalan vertieft. Seit 2004 wurde der Einseitige Waffenstillstand beendet und auf ein Aktives Verteidigungs Kampf ausgesetzt. Es sollte jeden klar werden das sich die HPG noch nicht zu einem Krieg erklärt hat, denn wenn es zu einem Krieg kommen sollte würde die Lage in der Türkei und in Kurdistan die Lage in Irak übertreffen. Mit der Hoffnung auf Frieden und auf Zeiten ohne Krieg und ohne Völkermord!!!

Wir leben nicht um zu kämpfen ...

Wir kämpfen um zu überleben ...

Wir sind Verurteilt zu Gewinnen!!!

Es Lebe Unser Anführer Abdullah Öcalan!!!

Es Lebe die HPG!!!

Sanat Bilim ve Bilgeliğin Kesiştiği Oyun:

GO

Bir oyun olmanın ötesinde Go, pek çok anlamları kendinde barındırır: yaşamla eşdeğer bir yaratılış, yoğun bir meditasyon, insan kişiliğinin bir aynası, soyut düşünmeyi geliştirmede bir alıştırma ya da iyi oynandığında siyah ve beyaz taşların tahta üzerinde zarif bir dengeyle dans ettiği güzel bir sanat eseri...

Hala oynanan en eski tahta oyunu olan Go'nun temelleri 4 bin yıl öncesine dayanır. Peki insanlar nasıl oldu da bu oyunu oynamayı bu kadar zamandır devam ettirebildi? Yıllar boyunca değişen kültürlerde yaşamayı sürdürdü?

Umarız bu yazıyı okuduktan sonra cevabı kendiniz vereceksiniz.

Go oyununu Trevisian'ın '**Şibumi**' adlı kitabında okumuş, ya da '**Akıl Oyunları**', '**Pi**' gibi filmlerde oynadığını görmüş olabilirsiniz. Go, kurallarının azlığından ötürü dünyanın belki de öğrenilmesi en basit oyunu olarak kabul edilebilir. Buna karşın, oyun ilerledikçe içerdiği kar-

maşıklığın ne büyük boyutlarda olduğu anlaşılır.

Go 19 yatay, 19 dikey çizgili kare şeklinde bir tahta üzerinde ince kenarlı mercek şeklindeki siyah ve beyaz taşlarla oynanan iki kişilik bir oyundur. Oyundaki amaç kendi taşlarınızla rakipten daha geniş alanlar oluşturmaktır.

Bunu yaparken tabi rakibiniz de aynı amaçla alanlar oluşturmaya başlayacak ve oyunun ortalarına doğru birbirinizi de çevirmeye başladığınızı anlayacaksınız. (*Go adı da aslında buradan gelmekte: Çevreleme*) Çevrelenen taşlar esir düşmüş olacak, ölüm-kalım mücadeleleriyle, çarpışmalarla dolu bir oyuna başlamış olacaksınız.

Go'nun bulunuşu:

Bir efsaneye göre Çin imparatoru Yao, (M.Ö 2357-2255) Go'yu oğlu Dan Zhu'yu aydınlatmak, bilgeleştirmek için buldu. Başka fakat benzer bir efsaneye göre Shun (M.Ö. 2255-2205) Go'yu pek de parlak bir zekaya sahip olmayan oğlu Shang Jun'u eğitmek amacıyla buldu. Britannica Ansiklopedisi'ne göre Go, Çin'de milattan önce 2306 yılında bulunmuş.

Go'nun özellikleri, gerektirdikleri

Uzakdoğu dövüş sanatlarında olduğu gibi, Go size konsantr olmayı, dengeyi ve disiplini öğretebilir. Bu sanatlardaki gibi, Go'da da bir seviyelendirme sistemi vardır. Oyuncuların oynadık-

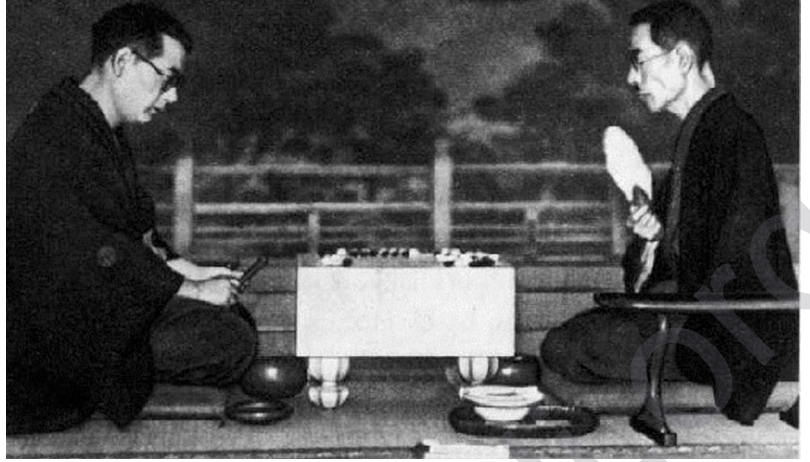

ları oyunlara göre seviyeleri belirlenir ve kendisinden güçlü bir oyuncuyla oynarken, zayıf oyuncuya belli bir sayıda taş avans verilir. Avans verilen taşlar tahtaya dizildikten sonra rakip oyuna başlar. Bu avanslara 'handikap' denir. Böylece arasındaki seviye farkı ne olursa olsun iki oyuncu da oyundan zevk alabilir.

"Biriyle bir el Go oynamak, onunla bir yıl yaşamayla eşdeğerdir" der Koreliler. Karşınızdakinin karakterinin saldırgan mı ihtiyatlı mı, yoksa umursamaz mı olduğunu onunla Go oynayarak kolaylıkla anlayabilirsiniz.

Go, bir açıdan bakıldığında rekabete dayanan bir oyun gibi görünse de, temelinde hayati dersler veren bir uyum gizlidir. Her şeye sahip olmayı isteyen açgözlülük, sizi Go tahtasında fazla ileriye götüremez.

Qing Hanedanı döneminde yaşamış ünlü Go oyuncusu Shi

Dingan (1710-1770) **"Go'da ağırbaşlılık ve zarafet, entrikalardan üstündür"** demiştir.

Zhang Yunqi, Go oyununda gelişmek için gerekli olan özellikleri şöyle sıralıyor:

"Bir askerinin taktik gücü, bir matematikçinin kesinliği, bir sanatçının hayal gücü, bir filozofun dinginliği ve güçlü bir zeka".

Bu özellikler arasında en önemlisinin dinginlik olduğunu vurguluyor.

Go'da söylenmeyen, söylenenden çok daha fazla yer kaplar: Çok az kural vardır, geri kalan her şey oyunculara bırakılmıştır.

19 yatay 19 dikey çizgi bulunan Go tahtasında 361 kesişim noktası vardır. Bu da Çin ay takvimine göre bir yıldaki gün sayısıdır. Tahtanın dört köşesi de mevsimleri temsil eder. Ortası gökyüzü, kenarları yeryüzüdür. Siyah taşlar geceyi, beyazlar gündüzü simgeler.

Hindistan'ın Orissa bölgesinde, ilginç bir olay

meydana geldi. Kobra yılanına aşık olan kadın, 2 bin kişinin katıldığı geleneksel bir Hint düğününde yılanla evlendi.

Yılanın tepedeki yuvasından çıkmadığı için bulunmadığı düğüne Bimbala Das adındaki gelin ipek Hint elbisesi giyerek gelirken, rahip, çift için dua etti.

Kadın Yılanla Evlendi

30 yaşındaki gelin yaptığı açıklamada, **"yılanlar konuşamadığı ya da konuşulana anlamadığından, biz özel bir şekilde iletişim kuruyoruz"** dedi.

Das, **"ne zaman kobranın yaşadığı yerin yakınına süt koyarsam, daima içmeye geliyor. Onu görmeye tepeye gittiğimde, ba-**

na asla zarar vermiyor" diye konuştu.

Kızının evliliğinden dolayı mutlu olduğunu belirten Dyuti Bhoi ise **"Bimbala hastaydı. Onu tedavi ettirmek için paramız da yoktu. Ama yılanı sütle beslemeye başladığı zaman iyileşti. Bu nedenle de yılanla aşık oldu"** şeklinde konuştu.

Das, düğün gününden beri yılanın yaşadığı tepenin yakınındaki bir kulübede yaşıyor.

Hindistan'da yılanlar, özellikle de kobra, dini bir simge olarak görüldüğünden saygı gösteriliyor.

Bu yılın başlarında Bhubaneswar yakınında bir kabile kızı da köpekle evlendirilmişti.

Felsefeli Siyaset

Okuyucudan

Merve ÇADIRCI

Siyasal iktidar birkaç liderin elinde mi toplanmalı yoksa bir toplumun üyeleri arasında paylaştırılmalı mıdır?

Asırlar boyunca tartışılan, savaşılan; sonucu varmayı umduğumuz teoriyi bulurken uygulayamadığımız güzel bir soru.

*İnsan bu gezegenin kıyısında
Bir kazazededen başka nedir ki?*

Gün be gün yaşar gider.

Daha fazla ne isteye biliriz?

Onun yazılmış sözcüklerinin deposu

Engin ve karma karışıktır.

Hayvanların ve kuşların bilgisiyile

Kısa ve yalın.

(Clarence Day)

Aslında ben bu söz-

leri, her baktığımda öyle olmadığını gördüğüm için seviyorum.

“İnsan siyasal bir hayvandır” der Aristoteles. Toplumsal yaşamda iktidarın kullanılması ve dağıtılması her zaman çok ilgi çeken ve etkileri olan bir konuydu. Toplumsal otoritenin temellerini araştırıp, iktidarın insanlar arasında paylaştırılmalarının ölçütlerini çözümlerler filozoflar.

Bu konuyu iki temel yapıda inceleyebiliriz,

Siyaset felsefesi ve siyaset bilimi, birbirleriyle alakalı oldukları halde bağdaşmayan yönleri de çoğunluktadır.

Siyaset Bilimi: İktidarın sistemini, işlevini konu alan ve birbirleri ile tartışılan disiplindir.

Siyaset Felsefesi: Dikkatinin büyük kısmını insanların kendilerini yönetme ve otoriteyi birbirleri üzerinde kullanma örüntülerini ve uygulamalarını haklı kıldığı iddia edilen insan doğası gerçeklik ve değerleriyle ilgili temel varsayımlara yönelir.

Siyasal alternatifler

Karma ya da denge-lenmiş bakış açıları

- Dağıtılmış İktidar (*bireyin, özgürlüğün, hakların eşitliğinin önceliği*)

- Merkezileşmiş İktidar (*devletin, uygunun, conformity-eşitsizliğin önceliği*)

Merkezileşmiş İktidar:

İnsanlık tarihinde merkezileşmiş siyasal iktidarın bir çok örneği vardır. Bütün büyük uygarlıklar toplumun kalitesinin ve sürekliliğinin güçlü bir yönetimle korunup korunmasının bir zorunluluk olduğu inancıyla, merkezileşmiş iktidarın vurgulayan örgütlenme ve denetim sistemlerine dayanmıştır. Klasik Çin, Mısır, Roma ve Cristof Colomb öncesi Amerika uygarlığı ekonomik, dinsel ve siyasal iktidarın etkili bir biçimde bütünleşmesi üstüne kurulmuştur. Bunda amaç istikrarlı, düzenli ve sarsılmaz bir yaşam tarzı yaratmak ve bunu güven altına almaktır. Toplum evirildikçe, merkezileşmiş iktidarı savunanlar, bu otoriteye olan ihtiyacın önemini belirtmek ve onun varoluşunu haklı çıkarmak için kuramlar geliştirip, sistemler önerdiler.

20. yüzyıl Almanya-sında, İtalya’da, Arjantin’de ve Rusya’da çı-

kan totaliter rejimler kendini ileri derecede merkezileşmiş iktidar görüşüne bağlamış, kötü siyasal sistemlerin yakın örnekleridir.

MÖ 5 yüzyılda Yunan filozofu Platon, ‘Devlet’ adlı ünlü eserinde taslağı çizilen ütöpik bir siyasal felsefe ortaya koydu. Platon’un devleti demokratik değildir. Ona göre insanların eşit yeteneklerde doğmazlar. Bireyler yaşamda doğal yerini kabul etmeli, toplumda kendilerine verilen rollerini oynamalıdır. Onun devleti filozof-krallar tarafından yönetilir. Platon; siyasal iktidarın merkezileştirilmesinin amacını güvenliği ve istikrarı geliştirmek, yaşamı güvence altına almak olduğu kanısındaydı.

Siyasal gelenekleri 18. yüzyıl İngiliz devlet adamı Edmund Burke’ye kadar götürenler, merkezileşmiş iktidar konusunda daha ılımlı bir tutumu benimserler. Muhafazakar yönelimli devlet adamını başta gelen kaygısı, anarşi tehdidi karşısında toplumsal düzenin ve istikrarın korunmasıdır.

Bu muhafazakarlar topluluğuna göre devlet yaşayanlar, ölmüş olanlar ve henüz doğmamış

olanlar arasındaki organik bir ortaklıktır. Devlet; dinsel tutkuyla, sadakat ve imanla beslenir.

Merkezleşmiş iktidara olan tarihsel gereksinimle ilgili olarak yaygın şekilde desteklenen bir görüş de 19 yüzyıl Alman siyaset filozofu Karl Marx'ın yazılarında bulunur. Onun görüşü, herkesin "komünizm" dediği görüştür. Marx siyaset felsefesi, metafiziğinden (diyalektik materyalizm) ya da ekonomik kuramından (ekonomik belirlemcilik) ayrı olarak anlaşılabilir. Metafiziksel takımdan komünizm materyalistlik bir gerçeklik görüşü benimser.

Marx iki toplumsal sınıf tanımladı: kapitalist sınıflar ve proletarya sınıfı. Sınıfların iktidarı mücadelesinin tarihi oluşturduğu ve toplumsal evrime yol açtığını gördü. Marx'a göre tarihte belirleyici etmen ekonomik çatışmalardır. Diyalektiğin yaşamsallığı üç evrende gerçekleşen devingen bir süreci andırır. Sav, karşı sav ve birleşim (tez, antitez, sentez)

Dağıtılmış İktidar:

Dağıtılmış iktidardan yana olanlar, pasif (ya da şiddeti dışlayan) direnişi savunanlar. Hindistan'ın 20. yy'daki manevi ve siyasal lideri Mohandas K. Gandhi, siyasal sorunlarda (haksız yönetimle) işbirliği yapmamayı örgütlü hale getirerek, etkinliğini kanıtladı ve dünyanın dikkatini çekti. Gandhi, materyalizmin ve zor kullanma taktiklerinin panzehiri olarak manevi kaynakların geliştirilmesini vurguladı. Yeni toplumsal düzen kurmanın gerekliliğine inanmakla birlikte, sivil

itaatsizlik şiddetli bir devrimden daha iyi olduğu biçiminde ahlaksal tutum benimsedi.

Siyasal iktidar hakkı ve siyasal sisteme ilişkin değerler, ussal insanların karara bağlandığı konulardır.

Liberallere göre, her siyasal iktidar gibi meşru siyasal iktidar da ahlak kuyruklarına verirken bir tepki olarak seçim yapan ussal kişinin içinde bulunur. Demek ki iktidar dağıtılmıştır; o ne keyfe bağlı hukuksal sistemlerin ne de örgütlenmiş grupların meşru hakkıdır.

Dağıtılmış iktidarın bir diğer grubu da anarşistlerdir. Anarşi sözlük tanımıyla: kargaşa durumunu tanımlamak için kullanılan, olumlu anlamda; insan doğasının özsel iyiliğine ilişkin felsefi anlayıştan kaynaklanır ve devletin; halkın en büyük düşmanı olduğunu savunur. Toplumda anarşistler tahribat yaratan gözünü kan bürümüş uzmanlar olarak tanımlanırlar. Asıl hedef zor kullanma hakkını gasp eden siyasal devlettir. İktidarını sürdürmek için, polisi ve hapishaneyi kullanan bir baskı aracı olarak mahkum edenler. Anti sosyal davranışlara karşı anarşistlerin önerileri, topluluk kaygısının sapkın bireyi etkilemesini sağlamak ya da gurubu terk etmek. Anarşistlere göre otorite

ter sistemler ahlaksal özelliklerle bağdaşmazlar.

Sonuç olarak insanlık tarihinde sık sık gerçek ve temel "özgürlük" arayışlara toplumun baskıcı doğası ya da yerleşik otoritenin zorlayıcı etkileri konusunda ateşli anlatımlara yol açmıştır. **"Tam anlamıyla insan olmak ne demektir?"** sorusu genellikle merkezleşmiş iktidarın istenmeyen etkilerini vurgulayan bir biçimde yanıtlanmış iktidarı genişliğine yayma ve kişisel kararlarının uygulanmasıyla sınırlandırma gerçeğini altı çizilmiştir. Rousseau'nun sözleri hala yankılanır **"insanlar özgür doğar ama her yerde zincire vurulmuşlardır."**

CAN KIRIKLARI

Hayalin kırıldığı noktada
ona hüzün diyorlardı
Ve elim kapının arkasında
Elimle birlikte yüreğimde orda
Kırılan hayallerin arkasında

Ben değerimi ölümüne sakladım.

Sensizliğin içinde adına hayat dediğimiz
Benim en büyük yalnızlığım
Acının içinde acıyı yakmak
Ve sevgilim bir hayalin içinde
acıyı yakarken senin elini tutmak.

Her zamanın içinde yeni bir insandır zaman
Tanrı zamanın içinde insan yüreğine muhtaç
Ve sevgilim belki bir gün aç kalırsam
İşte o zaman ben senin yüreğine muhtaç.

Gel sevgilim
kalın bir kitabın arasına girelim seninle
şahane bir roman oluruz ikimiz de
Ve romanın son yaprağında
hayatı yüzümde yıkadığımda
ikimizin yüreğinde acı intikamlar doğacak.

Erdoğan KARA

Dema rûyê erdê bi
berfê qerkaş dibû,
bayê reş xwe berdida
nava kolanan.
Awirên min dizivirîn
ser lebata lêvên
rûspiyan.
Û guhê min bel dibûn
ser peyvê wan.
Bi peyvê wan re xof û
tirsê xwe berdida
nava endamên laşê
min.

Carinan bi
qehremanên wan re
min cîhan ji xirabiyên
paqîş dikir.

Carinan jî,
ji qehremanên wan
hêrs dibûm û bi wê
hêrsê bi xew ve
diçûm, di xewê de
min helwesta xwe
diyar dikir.

Qîjînen min, cavên
min di himbêza diya
min de vedikirin.

Rukiye ÖZMEN

Mezopotamya Yayınları

Mezopotamien Verlag und Vertrieb GmbH Stolbergerstr. 200
50 933 Köln/Deutschland
Tel: 0049 221 499 59 43

Pencere

Yılmaz Güney: Doğru söyleyişi dokuz köyden kovarlar. Yaşasın onuncu köy!

Curt Goetz: Zaman büyük bir öğretmendir; ne yazık ki bütün öğrencilerini öldürür.

Çin atasözü: Başkalarını azarlar gibi kendini azarla, kendini affeder gibi başkalarını affet.

Ebner-Eschenbach: Bizi esas yoran yaptığımız iş değil, yapmadan kenarda bıraktığımız işlerdir.

Delille: Ana babalarımız tesadüfle, arkadaşlarımız seçimle kazanılır.

Gandi: Altın prangalar demir olanlarından çok daha kötüdür.

İsmet İnönü: Çektiğimiz sıkıntı parasızlık sıkıntısı değil, bilgi sıkıntısıdır.

Lao Tse: Kötülüğü adaletle, iyiliği iyilikle karşıla.

J. J. Rousseau: İnsanlar ömür kısadır derler ama

onu kısaltmak için ellerinden geleni de yaparlar.

Konfiçyus: Adalet kutup yıldızı gibi yerinde durur ve geri kalan her şeyi onun etrafında döner.

Kore atasözü: Bıçak kendi sapını kesmez.

Firdevsi: Tembellik insanı esir yapar.

Goethe: Kimse bizi aldatamaz, biz ancak kendi kendimizi aldatırız.

Konfüçyüs: Nasıl ki elmas yontulmadan kusursuz olmaz ise; insan da acı çekmeden olgunlaşmaz.

L.Y. Rauch: Durmak ölüm, taklit uşaklıktır; çalışmak ve yetişmek ise hayat ve özgürlüktür.

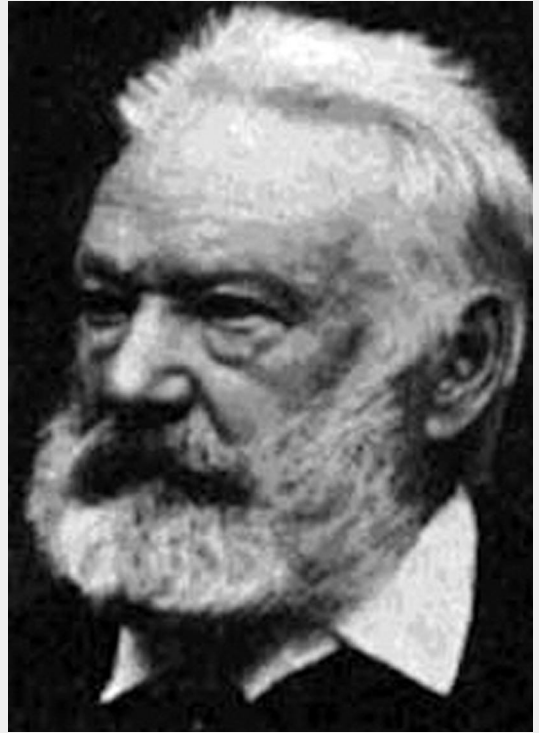
Landor: Geç kalan adalet adaletsizliktir.

Lao-tzu: Başkalarına karşı zafer kazanan kuvvettir, kendi nefesine karşı zafer kazanan ise kudretlidir.

Victor Hugo'nun mutluluğu

Sefiller'in meşhur yazarı Victor Hugo'ya bir gün "hayatında en çok mutlu olmanı sağlayan iltifat neydi?" diye sorarlar. Victor Hugo anlatır:

- Bir akşam tiyatrodan eve dönüyordum. Dış kapıya geldiğimde anahtarı yanıma almadığımı fark ettim. Bu arada çok şiddetli bir şekilde ufak su dökmeye ihtiyacım vardı. Evde bulunan ahçım, kulakları ağır işittiği için bir türlü zilin sesini duyamadı. Ben de artık dayanamayacağımı anladığım için hemen evimin duvarına işemeye başladım. Tam o sırada bir sarhoş belirdi ve benim omzuma vurarak, "bana bak utanmaz herif! Koskoca Victor Hugo'nun duvarına işemeye utanmıyor musun? Defol git buradan!" dedi. İşte hiç tanımadığım, halktan birisinin bu şekilde bana değer vermesi, aldığım en samimi övgüydü.

(: Mizah :)

Mezuniyet töreninde
'su'lu hatıra

BİR GÜN İZİN

Demek bugün izin istiyorsun. Gel ne istediğine beraberce bir göz atalım:

Bir yılda 365 gün var. Bir yılda 52 hafta olduğuna ve sen her hafta 2 gün izinli olduğuna göre, geriye 261 gün kalıyor.

Her gün 16 saati işyeri dışında geçirdiğine göre, ki bu 170 gün ediyor, geriye 91 gün kalıyor.

Her gün 30 dakika kahve molası, yıllık 23 güne tekabül ediyor, böylece kaldı 60 gün.

Yine her gün 1 saat yemek molası ile geçiyor, bu da bir yıl içinde 46 gün eder.

Geriye çalışabileceğin sadece 22 gün kalıyor.

Zaten her yıl hastalık nedeniyle iki gün işe gelmiyorsun, kalan 20 gün. Yılda 5 gün de resmi tatiller nedeniyle gitti. Kaldı sadece 15 gün.

Her sene de 14 gün yıllık izin aldığına göre, geriye sadece 1 gün kalıyor. Ve eğer ben seni o bir gün de izinli gönderirsem; TANRI BENİ CEZALANDIRIR!!!

AKIL

Bir akıl hastanesini ziyareti sırasında, adamın biri sorar:

- Bir insanın akıl hastanesine yatıp yatmayacağını nasıl belirliyorsunuz?

Doktor:

- Bir küveti su ile dolduruyoruz. Sonra hastaya üç şey veriyoruz. Bir kaşık, bir fincan ve bir kova...

Sonra da kişiye küveti nasıl boşaltmayı tercih ettiğini soruyoruz.

Bir anlık duraklamadan sonra doktor adama sorar:

- Siz ne yapardınız?

Adam:

- Anladım. Normal bir insan kovayı tercih eder. Çünkü kova kaşık ve fincandan büyük.

- Hayır, der doktor. Normal bir insan küvetin tıpasını çeker.

Ders:

Bize sunulanlar dışında çözüm bulmaktır akıl.

Türkiye'den Duvar Manzaraları

* Hakkımı aradım,
meşgul çıktı.

* İş olmayan giremez.
(İş ve İşçi Bulma Kurumu)

* Babama değerimi
sordum; 'dünyalar ka-
dar' dedi. Dünyanın de-
ğerini sordum; 'beş pa-
ra etmez' dedi.

* Sakla samanı, inek-
ler aç kalsın.

* Kadın HAKKI yoktur!
Çünkü HAKKI erkektir.

* Sınava kopyasız
girmek, savaşa silah-
sız girmek gibidir.

* Koş Ali koş. Baban
karneni gördü.

* Kumarı bırakacağı-
ma bahse girerim.

* Aşk elmayı yemekle
başlar, ayvayı yemekle
biter.

* Karım öyle hama-
rat ki, çok iyi kafa
ütüler.

* Allah yürü ya kulum
dedi. Ben de arabamı
sattım.

* Sen hayatım bo-
yunca tanıdığım en iyi
insansın. Sen benim
kötü gün dostumsun.
Seninle her yola gidilir.

Sen benim için melek-
ten ötesin. Seni dikip
çoğaltmak lazım.

* Tecrübe hayatta ye-
nen kazıkların bileşkesidir.

* Üzülme son gülen
sen olacaksın. Çünkü
hep gec anlıyorsun.

* Hükümete uyarı! Kri-
zini başı boş bırakırsan
ya işçiye kaçarsın ya da
memura.

* "İstedığınızı söyleyin
emniyettesiniz" dediler,
söyledik, Emniyet'te-
yiz...

* Şu araba benim ol-
sun. 5 milyar borcum ol-
sun. SATINCA ÖDERİM.

* Bir hortumcu Tür-
kiye'ye bedeldir.

* Vatandaş çok bon-
kör. Krizlerin faturasını
o ödüyor çünkü.

* Eskiden ekmek as-
lanın ağzındaydı. Şim-
di aslan da aç.

* Çok endişelendim.
Bugün zam yapılmadı.
Acaba hükümetin başı-
na bir şey mi geldi?

* Dost kara günde
karanlığa karışır.

* İnsanların seni ez-
mesine izin verme; ehli-
yet al, sen onları ez.

* Gerçekler acıdır,
baklava tatlıdır, o za-
man baklava gerçek
değildir.

* Kafanı çevirip dur-
ma! Aklından geçenleri
okuyamıyorum.

* Sık sık ameliyat
olun, içiniz açılır.

* Kim vurduya gittim,
birazdan gelicem.

* Bilmemek ayıp de-
ğil, yeter ki çaktırma.

* Adam o kadar fakir-
miş ki virajı bile ala-
mamış.

* Sıfır alınca üzülme!
Hayat zaten boş.

* Tarihin hatalarından
biri sürekli kendini tek-
rar etmesi.

* Türkçe'yi katletti-
ler. CÜMLEmizin başı
sağolsun.

* Tam öğrenmeye baş-
lamıştım ki okul bitti.

* Ey yükselen yeni
nesil! İn ulan aşağı!

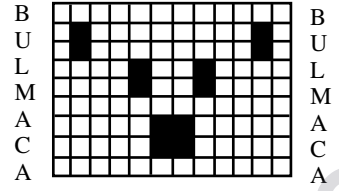
* ...Ve tanrı kadını ya-
rattı. İşte son nokta
budur (.)

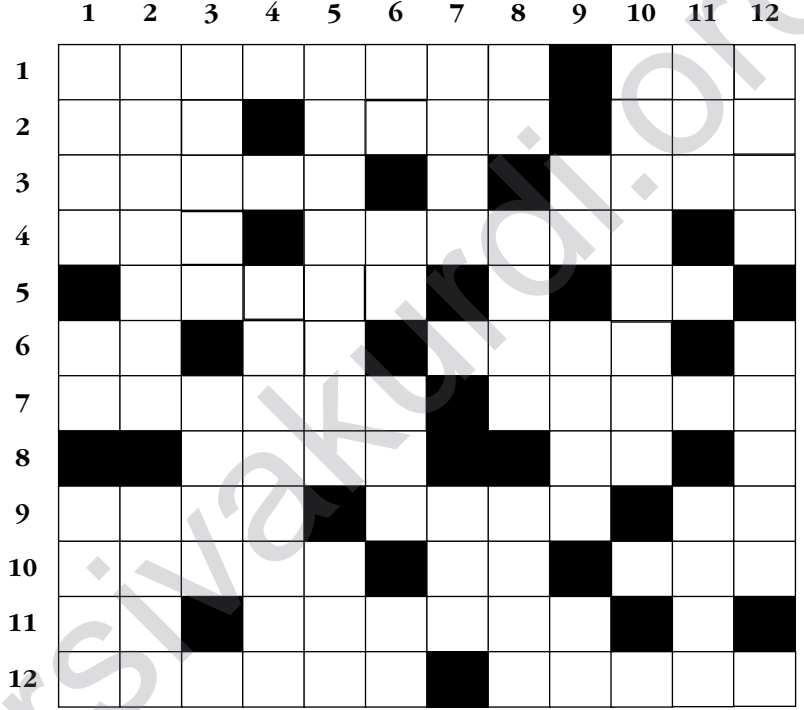
Bulmaca

BULMACA

Soldan Sağa

- 1- 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu eylemine girerek Eylül 1984'te şehit düşen PKK'nin unutulmaz kahramanı - Havada beyaz biçiminde donarak yağın su buharı
- 2- Yüce - Geri verme - Kürtçe'de dinamik
- 3- "Azadiya ....." (Bugünlerde Türkiye'de yayın hayatına giren ilk Kürtçe günlük gazete) - Ant
- 4- Gözleri görmeyen - İnsanların kanını emdiğine inanılan yaratık
- 5- Küçük sermaye ve zanaat sahibi - Kamer
- 6- "Nane"nin ünsüzleri - En küçük zaman birimi - M.Ö. 600'lü yıllara kadar hüküm sürmüş tarihteki bir krallık
- 7- Gerçekleştirilmesi çok zor olan büyük ideallerden oluşan düşünce - Çok bilmişlik taslayan kimse
- 8- ".... Chomsky" (Amerikalı dil bilimci ve anarşist yazar) - Küçük mağara
- 9- Mektep - Çok anlayışlı ve sevgili kimse - Utanma
- 10- Bir şeyi belirli bir noktadan başka bir yere transfer eden kişi - Uzun hava (kısaltılışı) - Bir sayı
- 11- Tümör - Futbolda top ayakta çıktığında forvet elemanının defans oyuncusundan kaleye daha yakın olması
- 12- Bir Fransa şehri - Kürtçe'de ordu

Yukarıdan Aşağıya

- 1- "Demirci ...." (Kürt mitolojisinde Newroz bayramının başkahramanı) - Çıplak - Okuyan kimse, okuyucu
- 2- Kimyasal çözümlemeyle ayrıştırılmayan veya birleşim yoluyla elde edilemeyen madde - En az iki aday arasında yapılan seçenekleri çekişle belirleme yöntemi
- 3- Muğla'nın tarihi bir ilçesi - Haysiyet
- 4- Bonapartizmin kurucusu olan Kostarika kökenli, 18. yüzyılda yaşamış ünlü Fransız askeri ve siyasi devlet adamı
- 5- Avrupa'da bir ülke - Ege'de eskiden silahlı ve yörenin güvenliğini sağlamaya çalışan, bazen eşkiya olan, dağa çıkmış kimse
- 6- Eski dilde ayak - Bağışlama - Bir bağlaç - Nazi subayı
- 7- Ölüm cezası - İskambilde papaz
- 8- Bir nota - Şeyh Sait isyanında önemli bir rol oynamış Elazığ'ın ilçesi - Diriltme, yeniden canlandırma
- 9- Uluslararası Af Örgütü - İtikaf eden, tutkun, kendini bir şeye adanmış - Türkiye plakası
- 10- Savaşta veya kritik durumlarda yararlılık gösteren yiğit
- 11- Hatay'da bir ırmak - Osmanlı döneminde bir para birimi
- 12- Yol güzergahı - "..... Durmuş" (PKK'nin kurucu şehitlerinden)